

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

о

потврђивању Оквирног споразума између Владе Републике Србије и Комисије Европских заједница о правилима за сарадњу која се односе на финансијску помоћ Европске заједнице Републици Србији у оквиру спровођења помоћи према правилима инструмента предприступне помоћи (ИПА)

Ч л а н 1.

Потврђује се Оквирни споразум између Републике Србије и Комисије Европских заједница о правилима за сарадњу која се односе на финансијску помоћ Европске заједнице Републици Србији у оквиру спровођења помоћи према правилима инструмента предприступне помоћи (ИПА), потписан 29. новембра 2007. године у Београду, у оригиналу на енглеском језику.

Ч л а н 2.

Текст Оквирног споразума из члана 1. овог закона у оригиналу на енглеском језику и у преводу на српски језик гласи:

**FRAMEWORK AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE
REPUBLIC OF SERBIA AND THE COMMISSION OF THE EUROPEAN
COMMUNITIES ON THE RULES FOR CO-OPERATION CONCERNING EC-
FINANCIAL ASSISTANCE TO THE REPUBLIC OF SERBIA IN THE
FRAMEWORK OF THE IMPLEMENTATION OF THE ASSISTANCE UNDER THE
INSTRUMENT FOR PRE-ACCESSION ASSISTANCE (IPA)**

The Commission of the European Communities, hereinafter referred to as “**the Commission**”, acting for and on behalf of the European Community, hereinafter referred to as “the Community”

on the one part,

and

The Government of the Republic of Serbia, acting on behalf of the Republic of Serbia, hereinafter referred to as “**the Beneficiary**”

and together, jointly referred to as “the Contracting Parties”

Whereas

- (1) On 1 August 2006, the Council of the European Union adopted Regulation (EC) No 1085/2006 of 17 July 2006⁽¹⁾ establishing an instrument for pre-accession assistance (hereinafter referred to as "IPA Framework Regulation"). With effect from the 1 January 2007, this new instrument constitutes the single legal basis for the provision of financial assistance to candidate countries and potential candidate countries in their efforts to enhance political, economic and institutional reforms with a view to become members of the European Union;
- (2) On 12 June 2007, the Commission has adopted the regulation implementing the IPA Framework Regulation, detailing applicable management and control provisions;
- (3) The new instrument for pre-accession assistance (IPA) replaces the five previously existing pre-accession instruments: Regulation (EEC) No 3906/1989 on economic aid to certain countries of Central and Eastern Europe, Regulation (EC) No 1267/1999 on the establishment of an instrument for structural policies for pre-accession, Regulation (EC) No 1268/1999 on the support for pre-accession measures for agriculture and rural development, Regulation (EC) No 2666/2000 on assistance for Albania, Bosnia and Herzegovina, Croatia, the Federal Republic of Yugoslavia and the former Yugoslav Republic of Macedonia, repealing Regulation (EC) No 1628/96 and amending Regulations (EEC) No 3906/98 and (EEC) 1360/90 and Decisions 97/256/EC and 1999/311/EC, and Regulation (EC) No 2500/2001 on the financial assistance to Turkey;
- (4) The Beneficiary is eligible under IPA as provided for in the IPA Framework Regulation and in Commission Regulation (EC) No 718/2007 of 12 June 2007⁽²⁾ implementing the IPA Framework Regulation (hereinafter referred to as "IPA Implementing Regulation");
- (5) The Beneficiary currently figures in Annex II of the IPA Framework Regulation, and should therefore have access to the Transition Assistance and Institution Building Component and the Cross-Border Co-operation Component established under IPA and, once the Beneficiary has obtained the status of a candidate country and therefore figures in Annex I of the said Regulation, access to the other 3 components will in principle be opened to the Beneficiary;
- (6) It is therefore necessary to set out the rules for co-operation concerning EC financial assistance with the Beneficiary under IPA;

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

SECTION I GENERAL PROVISIONS

Article 1 Interpretation

¹ OJ L 210, 31 July 2006, p. 82

² OJ L 170, 29 June 2007, p. 1

- (1) Subject to any express provision to the contrary in this Framework Agreement, the terms used in this Agreement shall bear the same meaning as attributed to them in the IPA Framework Regulation and the IPA Implementing Regulation.
- (2) Subject to any express provision to the contrary in this Framework Agreement, references to this Agreement are references to such Agreement as amended, supplemented or replaced from time to time.
- (3) Any references to Council or Commission Regulations are made to the version of those regulations as indicated. If required, modifications of these regulations shall be transposed into this Framework Agreement by means of amendments.
- (4) Headings in this Agreement have no legal significance and do not affect its interpretation.

Article 2 Partial invalidity and unintentional gaps

If a provision of this Agreement is or becomes invalid or if this Agreement contains unintentional gaps, this will not affect the validity of the other provisions of this Agreement. The Contracting Parties will replace any invalid provision by a valid provision which comes as close as possible to the purpose of and intent of the invalid provision. The Contracting Parties will fill any unintentional gap by a provision which best suits the purpose and intent of this Agreement in compliance with the IPA Framework Regulation and the IPA Implementing Regulation.

Article 3 Purpose

- (1) In order to promote co-operation between the Contracting Parties and to assist the Beneficiary in its progressive alignment with the standards and policies of the European Union, including, where appropriate the *acquis communautaire*, with a view to membership, the Contracting Parties agree to implement activities in the various fields as specified in the two regulations mentioned above and as applicable to the Beneficiary.
- (2) The assistance activities shall be financed and implemented within the legal, administrative and technical framework laid down in this Agreement and as further detailed in Sectoral Agreements and/or Financing Agreements, if any.
- (3) The Beneficiary takes all necessary steps in order to ensure the proper execution of all assistance activities and to facilitate the implementation of the related programmes.

Article 4 General rules on financial assistance

- (1) The following principles shall apply to financial assistance by the Community under IPA:
 - a) Assistance shall respect the principles of coherence, complementarity, co-ordination, partnership and concentration;
 - b) Assistance shall be coherent with EU policies and shall support alignment to the *acquis communautaire*;
 - c) Assistance shall comply with the budgetary principles laid down in Council Regulation (EC, Euratom) No 1605/2002 of 25 June 2002³) on the Financial

³ OJ L 248, 16 September 2002, p.1, as amended by Regulation No 1995/2006 of 13 December 2006 (OJ L 390, 30 December 2006, p.1)

- Regulation applicable to the general budget of the European Communities (hereinafter referred to as "Financial Regulation") and its Implementing Rules⁴;
- d) Assistance shall be consistent with the needs identified in the enlargement process and absorption capacities of the Beneficiary. It shall also take account of lessons learned;
 - e) The ownership of the programming and implementation of assistance by the Beneficiary shall be strongly encouraged and adequate visibility of EU intervention shall be ensured;
 - f) Operations shall be properly prepared, with clear and verifiable objectives, which are to be achieved within a given period; the results obtained should be assessed through clearly measurable and adequate indicators;
 - g) Any discrimination based on sex, racial or ethnic origin, religion or belief, disability, age or sexual orientation shall be prevented during the various stages of the implementation of assistance;
 - h) The objectives of pre-accession assistance shall be pursued in the framework of sustainable development and the Community promotion of the goal of protecting and improving the environment.
- (2) Assistance for the Beneficiary shall be based on the priorities identified in the existing documents i.e. the European Partnership, the reports and strategy paper contained in the annual enlargement package of the Commission and the Stabilisation and Association Agreement, once it has been signed. Once the Beneficiary has obtained the status of a candidate country and therefore figures in Annex I of the IPA Framework Regulation, assistance for the Republic of Serbia may also be based on the priorities identified in the Accession partnership, the national programme for the adoption of the *acquis communautaire* and the negotiation framework.
- (3) All operations receiving assistance under IPA shall in principle require co-financing by the Beneficiary and the Community, unless otherwise agreed upon in a Sectoral Agreement or Financing Agreement.
- (4) Where the execution of activities depends on financial commitments from the Beneficiary's own resources or from other sources of funds, the funding of the Community shall become available at such time as the financial commitments of the Beneficiary and/or the other sources of funds themselves become available.
- (5) The provision of Community financing under IPA shall be subject to the fulfilment by the Beneficiary's obligations under this Framework Agreement and under Sectoral Agreements and Financing Agreements, if any.

Article 5 Implementation methods

- (1) For the implementation of assistance under IPA in the Republic of Serbia, decentralised management, whereby the Commission confers the management of certain actions on the Beneficiary, while retaining overall final responsibility for general budget execution in accordance with Article 53c of the Financial Regulation and the relevant provisions of the EC Treaties, shall apply as a rule. Decentralised management shall cover at least tendering, contracting and payments by the national administration of the Beneficiary. Operations shall be implemented in accordance with

⁴ Commission Regulation (EC, Euratom) No 2342/2002 of 23 December 2002 laying down detailed rules for the implementation of Council Regulation (EC, Euratom) No 1605/2002 (OJ L 357, 31.12.2002, p. 1) as last amended by Commission Regulation No 478/2007 of 23 April 2007 (OJ L 111, 28.4.2007)

the provisions laid down in Article 53c of the Financial Regulation and the ones referred to in this article.

- (2) However, the Contracting Parties may agree to make use of
- a) centralised management as defined in Article 53a of the Financial Regulation under the Transition Assistance and Institution Building Component, in particular for regional and horizontal programmes, and under the Cross-Border Co-operation Component. It may also be used for technical assistance under any of the IPA components. Operations shall be implemented in accordance with the provisions laid down in Articles 53 point (a), 53a and 54 to 57 of the Financial Regulation.
 - b) joint management as defined in Article 53d of the Financial Regulation for the Transition Assistance and Institution Building Component, in particular for regional and horizontal programmes, and for programmes involving international organisations. Operations shall be implemented in accordance with the provisions laid down in Articles 53 point (c) and 53d of the Financial Regulation.
 - c) shared management as defined in Article 53b of the Financial Regulation under the Cross-Border Co-operation Component, for cross-border programmes involving Member States of the European Union. Operations shall be implemented in accordance with the provisions laid down in Articles 53 point (b), 53b and Title II of Part two of the Financial Regulation. The following particular provision shall be taken into account in the implementation of cross-border programmes with Member States.

Where one or more Member States of the European Union and the Beneficiary participating in a cross-border programme are not yet ready for implementation of the whole programme under shared management, the part of the programme concerning the Member State(s) shall be implemented in accordance with Title II (Cross-Border Co-operation Component), Chapter III, Section 2 of the IPA Implementing Regulation (Articles 101 to 138) and the part of the programme concerning the Beneficiary shall be implemented in accordance with Title II, Chapter III, Section 3 of the IPA Implementing Regulation. (Articles 139 to 146 IPA Implementing Regulation, with the exception of Article 142. The provisions concerning the joint monitoring committee of Article 110 shall apply).

- (3) If required by the related Financing Decision, the Commission and the Beneficiary shall conclude a Financing Agreement in accordance with Article 8 of the IPA Implementing Regulation on multi-annual or annual programmes. Financing Agreements may be concluded between the Commission and several beneficiary countries under IPA including the Beneficiary for assistance for multi-country programmes and horizontal initiatives.
- (4) This Framework Agreement shall apply to all Financing Agreements concluded between the Contracting Parties for the financial assistance under IPA. Where they exist, Sectoral Agreements related to a given component shall apply to all Financing Agreements concluded under that component. Where there is no Financing Agreement, the rules included in this Framework Agreement apply together with Sectoral Agreements, if any.

SECTION II MANAGEMENT STRUCTURES AND AUTHORITIES

Article 6 Establishment and designation of structures and authorities for decentralised management

- (1) The following structures and authorities must be designated by the Beneficiary in the event of decentralised management:
 - a) The competent accrediting officer (CAO);
 - b) The national IPA co-ordinator (NIPAC);
 - c) The strategic coordinator for the Regional Development Component and the Human Resources Development Component;
 - d) The national authorising officer (NAO);
 - e) The national fund (NF);
 - f) Operating structures per component or programme to deal with the management and implementation of assistance under the IPA Regulation;
 - g) The audit authority.
- (2) Specific bodies may be established within the overall framework defined by the bodies and authorities described above within or outside the operating structures initially designated. The Beneficiary shall ensure that the final responsibility for the functions of operating structures shall remain with the operating structure initially designated. Such a restructuring shall be formalised in written agreements and shall be subject to accreditation by the national authorising officer and the conferral of management by the Commission.
- (3) The Beneficiary shall ensure that appropriate segregation of duties applies to the bodies and authorities mentioned under paragraph 1 and 2 above in accordance with Article 56 of the Financial Regulation. Duties are segregated when different tasks related to a transaction are allocated to different staff, thereby helping to ensure that each separate task has been properly undertaken.

Article 7 Establishment and designation of structures and authorities for centralised or joint management

- (1) In the event of centralised or joint management the national IPA co-ordinator shall act as the representative of the Beneficiary vis-à-vis the Commission. He shall ensure that a close link is maintained between the Commission and the Beneficiary with regard both to the general accession process and to EU pre-accession assistance under IPA.
- (2) The national IPA co-ordinator shall also be responsible for co-ordinating the Beneficiary's participation in the relevant cross-border programmes, both with Member States and with other Beneficiary countries, as well as in the trans-national, interregional or sea basins programmes under other Community instruments. He may delegate the tasks relating to this latter responsibility to a cross-border co-operation co-ordinator.
- (3) In the case of the Cross-border Co-operation Component, operating structures shall be designated and put in place by the Beneficiary, in accordance with Article 139 of the IPA Implementing Regulation.

Article 8 Functions and common responsibilities of the structures, authorities and bodies

- (1) The bodies and authorities mentioned in Article 6 above shall be allocated the functions and common responsibilities as set out in **ANNEX A** to this Framework Agreement.
- (2) Component-related specific allocations of functions and responsibilities may be set out in Sectoral Agreements or Financing Agreements. They must not be in contradiction to the basic approach chosen for the allocation of functions and common responsibilities as shown in **ANNEX A**.
- (3) Where under decentralised management specific persons have been given responsibility for an activity in relation to the management, implementation and control of programmes, the Beneficiary shall enable such persons to exercise the duties associated with that responsibility including in cases where, there is no hierarchical link between them and the bodies participating in that activity. The Beneficiary shall, in particular, provide those persons with the authority to establish, through formal working arrangements between them and the bodies concerned:
 - a) an appropriate system for the exchange of information, including the power to require information and a right of access to documents and staff on the spot, if necessary;
 - b) the standards to be met;
 - c) the procedures to be followed.

SECTION III ACCREDITATION AND CONFERRAL OF MANAGEMENT POWERS UNDER DECENTRALISED MANAGEMENT

Article 9 Common requirements

Management relating to a component, a programme or a measure can only be conferred on the Republic of Serbia, if and when the following requirements are fulfilled:

- a) The Beneficiary meets the conditions set to Article 56 of the Financial Regulation, in particular as regards the management and control systems. The management and control systems set up in the Republic of Serbia shall provide for effective and efficient control in at least the areas set out in the Annex to the IPA Implementing Regulation and as listed under No 1 c) of **ANNEX A** to this Framework Agreement. The Contracting Parties may define further provisions in Sectoral Agreements or Financing Agreements.
- b) The competent accrediting officer has given accreditation to the national authorising officer both
 - as the head of the national fund bearing overall responsibility for the financial management of EU funds in the Republic of Serbia and being responsible for the legality and regularity of the underlying transactions;
 - with regard to national authorising officer's capacity to fulfil the responsibilities for the effective functioning of management and control systems under IPA.

The accreditation of the national authorising officer shall also cover the national fund as described in Annex A, 5.

- c) The national authorising officer has given accreditation to the relevant operating structures.

Article 10 Procedure for accreditation of the national authorising officer and the national fund by the competent accrediting officer

- (1) Accreditation of the national authorising officer in accordance with Article 11 of the IPA Implementing Regulation is subject to his fulfilment of the applicable requirements set out in Article 11 of the said regulation and as further defined in Annex A, 4. This accreditation shall be supported by an audit opinion drawn up by an external auditor functionally independent from all actors in the management and control system. The audit opinion shall be based on examinations conducted according to internationally accepted auditing standards.
- (2) The competent accrediting officer shall notify the Commission of the accreditation of the national authorising officer, not later than the notification of the accreditation of the first operating structure. The competent accrediting officer shall provide all relevant supporting information required by the Commission.
- (3) The competent accrediting officer shall immediately inform the Commission of any changes concerning the national authorising officer or the national fund. Where a change affects the national authorising officer or the national fund in relation to the applicable requirements as set out in Article 11 of the IPA Implementing Regulation, the competent accrediting officer shall send to the Commission an assessment of the consequences of such a change on the validity of the accreditation. Where such a change is significant, the competent accrediting officer shall also notify the Commission of his decision concerning the accreditation.

Article 11 Procedure for accreditation of operating structures by the national authorising officer

- (1) Accreditation of an operating structure is subject to its fulfilment of the requirements set out in Article 11 of the IPA Implementing Regulation. This assurance shall be supported by an audit opinion drawn up by an external auditor functionally independent from all actors in the management and control system. The audit opinion shall be based on examinations conducted according to internationally accepted auditing standards.
- (2) The national authorising officer shall notify the Commission of the accreditation of the operating structures and shall provide all relevant supporting information required by the Commission, including a description of the management and control systems.

Article 12 Procedure for conferral of management powers by the Commission

- (1) The Commission shall confer management powers on the Beneficiary, only after the bodies and authorities referred to in Article 6 above have been designated and put in place and the conditions laid down in this article are fulfilled.
- (2) Before the conferral of management powers, the Commission shall review the accreditations of the national authorising officer and the operating structures as laid down in Articles 10 and 11 above and examine the procedures and structures of any of the bodies or authorities concerned within the Republic of Serbia. This may include on-the-spot verifications by the services of the Commissions or subcontracted to an audit firm.
- (3) The Commission may, in its decision to confer management powers, set further conditions, with a view to ensuring that the requirements referred to in Article 11 of

the IPA Implementing Regulation are met. These further conditions must be fulfilled within a fixed period determined by the Commission for the conferral of management powers to remain effective.

- (4) The Commission Decision on the conferral of management powers shall lay down the list of the *ex ante* controls, if any, to be performed by the Commission on the tendering of contracts, launch of calls for proposals and the award of contracts and grants. This list may vary with the component or the programme. The *ex ante* controls shall apply, depending on the component or programme, until the Commission allows for decentralised management without *ex ante* controls as referred to in Article 16 below.

Article 13 Withdrawal or suspension of the accreditation of the national authorising officer and the national fund

- (1) After the conferral of management powers by the Commission, the competent accrediting officer shall be responsible for monitoring the continuing fulfilment of all the requirements for this accreditation to be maintained and shall inform the Commission of any significant change related thereto.
- (2) If any of the applicable requirements set out in Article 11 of the IPA Implementing Regulation, are not, or are no longer, fulfilled, the competent accrediting officer shall either suspend or withdraw the accreditation of the national authorising officer, and shall immediately inform the Commission of his decision and of the reasons for his decision. The competent accrediting officer shall assure himself that those requirements are again fulfilled before restoring the accreditation. This assurance shall be supported by an audit opinion as specified in Article 10(1) above.
- (3) Where the accreditation of the national authorising officer is withdrawn or suspended by the competent accrediting officer, the following provisions shall apply:
 - The Commission shall cease to make transfers of funds to the Beneficiary during the period when the accreditation is not in force;
 - During the period when the accreditation is not in force, all the euro accounts or the euro accounts for the components concerned shall be blocked and no payment made by the National Fund from those euros accounts which are blocked shall be considered eligible for Community funding;
 - Without prejudice to any other financial corrections, the Commission may make financial corrections as laid down in Article 30 below against the Beneficiary in respect of its past non-compliance with the requirements for the conferral of management powers.

Article 14 Withdrawal or suspension of the accreditation of the operating structures

- (1) After the conferral of management powers by the Commission, the national authorising officer shall be responsible for monitoring the continuing fulfilment of all the requirements for this accreditation to be maintained and shall inform the Commission and the competent accrediting officer of any significant change related thereto.
- (2) If any of the requirements set out in Article 11 of the IPA Implementing Regulation are not, or are no longer, fulfilled, the national authorising officer shall either suspend or withdraw the accreditation of the operating structure concerned, and shall

immediately inform the Commission and the competent accrediting officer of his decision and of the reasons for his decision.

The national authorising officer shall assure himself that those requirements are again fulfilled before restoring the accreditation concerned. This assurance shall be supported by an audit opinion as referred to in Article 11(1) above.

- (3) Where the accreditation of an operating structure is withdrawn or suspended by the national authorising officer, the following provisions shall apply.
- The Commission shall make no transfers to the Beneficiary of funds relating to programmes or operations implemented by the operating structure concerned while its accreditation is suspended or withdrawn;
 - Without prejudice to any other financial corrections, the Commission may make financial corrections as laid down in Article 30 below against the Beneficiary in respect of its past non-compliance with the requirements and conditions for the conferral of management powers;
 - No new legal commitments made by the operating structure concerned shall be considered eligible during the period when the accreditation is not in force;
 - The national authorising officer shall be responsible for taking any appropriate safeguard measures regarding payments made or contracts signed by the operating structure concerned.

Article 15 Withdrawal or suspension of conferral of management powers

- (1) The Commission shall monitor compliance with the requirements set out in Article 11 of the IPA Implementing Regulation.
- (2) Irrespective of the decision by the competent accrediting officer to maintain, suspend or withdraw the accreditation of the national authorising officer, or of the decision by the national authorising officer to maintain, suspend or withdraw the accreditation of the operating structure, the Commission may withdraw or suspend the conferral of management powers at any time, in particular in the event that any of the requirements mentioned in Article 11 of the IPA Implementing Regulation are not, or no longer, fulfilled.
- (3) Where the conferral of management powers is withdrawn or suspended by the Commission, the following provisions shall apply:
- The Commission shall cease to make transfers of funds to the Beneficiary;
 - Without prejudice to any other financial corrections, the Commission may make financial corrections as laid down in Article 30 below against the Beneficiary in respect of its past non-compliance with the requirements for the conferral of management powers.

The Commission may lay down other consequences of such a suspension or withdrawal in a specific Commission Decision

- (4) The Commission Decision may lay down provisions concerning the suspension or withdrawal of the conferral of management powers in relation to specific bodies or authorities.

Article 16 Decentralisation without ex-ante control by the Commission

- (1) Decentralisation without ex-ante control by the Commission shall be the objective for the implementation of all IPA components where assistance is implemented on a decentralised basis in accordance with Article 5 above. The timing for attainment of this objective may vary depending on the IPA Component concerned.
- (2) Before dispensing with the *ex-ante* controls laid down in the Commission Decision on conferral of management, the Commission shall satisfy itself of the effective functioning of the management and control system concerned in accordance with the relevant Community and national rules. In particular, the Commission shall monitor the implementation, by the Beneficiary, of the roadmap included in the Financing Agreement, which may refer to a phased waiver of different types of ex-ante controls. The Commission shall take due account of the results achieved by the Beneficiary in this context, in particular in the provision of assistance and in the negotiation process.

Article 17 Statement of assurance by the national authorising officer

- (1) The national authorising officer shall make an annual management declaration covering
 - his overall responsibility, in his function as head of the national fund, for the financial management of EU funds in the Republic of Serbia and for the legality and regularity of the underlying transactions;
 - his responsibility for the effective functioning of management and control systems under IPA.

This management declaration shall take the form of a statement of assurance to be presented to the Commission by 28 February each year with a copy to the competent accrediting officer.

- (2) The Statement of Assurance shall be based on the national authorising officer's actual supervision of the management and control system throughout the financial year.
- (3) The Statement of Assurance shall be drawn up according to the model attached in **ANNEX B** to this Framework Agreement.
- (4) If the confirmations regarding the effective functioning of the management and control systems and the legality and regularity of underlying transactions required through the Statement of Assurance are not available, the national authorising officer shall inform the Commission, copy to the competent accrediting officer, of the reasons and potential consequences as well as of the actions being taken to remedy the situation and to protect the interests of the Community.

Article 18 Establishment of reports and opinions by the audit authority and follow up by the national authorising officer and the Commission

- (1) Subject to the detailed functions and responsibilities of the audit authority as set out **ANNEX A** to this Framework Agreement, the audit authority shall in particular establish the following reports and opinions:
 - a) An annual audit activity report according to the model in **ANNEX C** to this Framework Agreement;

- b) An annual audit opinion on the management and control system according to the model in **ANNEX D** to this Framework Agreement;
 - c) An audit opinion on the final statement of expenditure for the closure of a programme or parts of a programme according to the model in **ANNEX E** to this Framework Agreement.
- (2) Following receipt of the annual audit activity report and the annual audit opinion referred to in paragraph 1, the national authorising officer shall:
 - a) decide whether any improvements to the management and control systems are required, record the decisions in that respect and ensure the timely implementation of those improvements;
 - b) make any necessary adjustments to the payment applications to the Commission.
- (3) The Commission may decide either to take follow-up action itself in response to the reports and opinions, for example by initiating a financial correction procedure, or to require the Beneficiary to take action, while informing the national authorising officer and the competent accrediting officer of its decision.

SECTION IV GENERAL RULES FOR COMMUNITY FINANCIAL ASSISTANCE

Article 19 Eligibility of expenditure

- (1) In the event of decentralised management, notwithstanding accreditations by the competent accrediting officer and the national authorising officer, contracts and addenda signed, expenditure incurred and payments made by the national authorities shall not be eligible for funding under IPA prior to the conferral of management by the Commission on the concerned structures and authorities. The end date for the eligibility of expenditure shall be laid down in Financing Agreements, where necessary.
- (2) By way of derogation from paragraph 1,
 - a) technical assistance to support the setting up of management and control systems may be eligible prior to the initial conferral of management, for expenditure incurred after 1 January 2007;
 - b) expenditure following the launch of calls for proposals or calls for tenders may also be eligible if the call is launched prior to the initial conferral of management, subject to this initial conferral of management being in place within the time limits defined in a reserve clause to be inserted in the operations or calls concerned, and subject to prior approval of the documents concerned by the Commission. The calls for proposal or calls for tender concerned may be cancelled or modified depending on the decision on conferral of management.
- (3) Expenditure financed under IPA shall not be the subject of any other financing under the Community budget.
- (4) In addition to paragraph 1 to 3 above, more detailed rules on eligibility of expenditure may be set out in Financing Agreements or Sectoral Agreements.

Article 20 Property of interest

Any interest earned on any of the component-specific euro accounts remains the property of the Beneficiary. Interest generated by the financing by the Community of a programme shall

be posted exclusively to that programme, being regarded as a resource for the Beneficiary in the form of a national public contribution, and shall be declared to the Commission, at the time of the final closure of the programme.

Article 21 Audit trail

The national authorising officer shall ensure that all the relevant information is available to ensure at all times a sufficiently detailed audit trail. This information shall include documentary evidence of the authorisation of payment applications, of the accounting and payment of such applications, and of the treatment of advances, guarantees and debts.

Article 22 Aid intensities and rate of Community contribution

- (1) The Community contribution shall be calculated in relation to the eligible expenditure, as defined in Part II of the IPA Implementing Regulation for each IPA component.
- (2) Financing decisions adopting the annual or multi-annual programmes for each IPA component shall set the maximum indicative amount of the Community contribution and the subsequent maximum rate for each priority axis.

SECTION V GENERAL RULES FOR IMPLEMENTATION

Article 23 Rules on procurement

- (1) Assistance under all IPA components shall be managed in accordance with the rules for External Aid contained in the Financial Regulation. This shall not apply to assistance implemented under the transitional arrangements of Article 99 IPA Implementing Regulation regarding the Cross-Border Co-operation Component to that part of the programme that is implemented on Member States' territory, unless otherwise decided by the participating Member State.
- (2) Results of tender procedures shall be published according to the rules referred to in paragraph 1 above and as further specified in Article 24(3) below.
- (3) The rules of participation and origin as laid down in Article 19 of the IPA Framework Regulation shall apply to all contract award procedures under IPA.
- (4) All service, supplies and work contracts shall be awarded and implemented in accordance with the procedures and standard documents laid down and published by the Commission for the implementation of external operations, in force at the time of the launch of the procedure in question, unless otherwise provided for in Sectoral or Financing Agreements.

Article 24 Publicity and visibility

- (1) In the case of centralised and joint management, information on programmes and operations shall be provided by the Commission with the assistance of the national IPA co-ordinator as appropriate. In the case of decentralised management and in all cases for programmes or part of programmes under the cross-border co-operation component not implemented through shared management, the Beneficiary, in particular the national IPA co-ordinator, shall provide information on and publicise programmes and operations. In the case of shared management, the Member States and the Beneficiary shall provide information on and publicise programmes and operations. The information shall be addressed to the citizens and beneficiaries, with the aim of highlighting the role of the Community and ensuring transparency.

- (2) In the case of decentralised management, the operating structures shall be responsible for organising the publication of the list of the final beneficiaries, the names of the operations and the amount of Community funding allocated to the operations by means of the award of grants in the following way:
- a) The publication shall be made according to a standard presentation, in a dedicated and easily accessible place of the Beneficiary's internet site. If such internet publication is impossible, the information shall be published by any other appropriate means, including the national official journal.
 - b) Publication shall take place during the first half of the year following the closure of the budget year in respect of which the funds were attributed to the Beneficiary.
 - c) The Beneficiary shall communicate to the Commission the address of the place of publication. If the information is published otherwise, the Beneficiary shall give the Commission full details of the means used.
 - d) The operating structures shall ensure that the final beneficiary is informed that acceptance of funding is also an acceptance of their inclusion in this list of beneficiaries published. Any personal data included in this list shall nevertheless be processed in accordance with the requirements of Regulation (EC) No 45/2001 of the European Parliament and the Council of 18 December 2000 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data by the Community institutions and bodies and on the free movement of such data⁵), and with due observance of the requirements of security.
- (3) In the case of decentralised management, the relevant bodies shall prepare a contract award notice, once the contract has been signed, and send it to the Commission for publication. The contract award notice may also be published by the beneficiary in the appropriate national publications.
- (4) The Commission and the relevant national, regional or local authorities of the Beneficiary shall agree on a coherent set of activities to make available, and publicise, in the Republic of Serbia information about assistance under IPA. The procedures for implementing such activities shall be specified in the Sectoral or Financing Agreements.
- (5) Implementation of the activities referred to in paragraph 4 shall be the responsibility of the final beneficiaries, and might be funded from the amount allocated to the relevant programmes or operations.

Article 25 Granting of facilities for the implementation of programmes and execution of contracts

- (1) In order to ensure the effective implementation of programmes under IPA, the Beneficiary shall take all necessary measures to ensure:
- a) that, in the case of service, supplies or works tender procedures, natural or legal persons eligible to participate in tender procedures pursuant to Article 23 above shall be entitled to temporary installation and residence where the importance of the contract so warrants. This right shall be acquired only after the invitation to tender has been launched and shall be enjoyed by the technical staff needed to

⁵ OJ L 8, 12 January 2001, p. 1

carry out studies and other preparatory measures to the drawing up of tenders. This right shall expire one month after the decision of contract award;

- b) that personnel taking part in Community financed activities and members of their immediate family are accorded no less favourable benefits, privileges and exemptions than those usually accorded to other international staff employed in the Republic of Serbia, under any other bilateral or multilateral agreement or arrangements for assistance and technical co-operation;
 - c) that personnel taking part in Community financed activities and members of their immediate family are allowed to enter the Republic of Serbia, to establish themselves in the Republic of Serbia, to work there and to leave the Republic of Serbia, as the nature of the underlying contract so justifies;
 - d) the granting of all permits necessary for the importation of goods, above all professional equipment, required for the execution of the underlying contract, subject to existing laws, rules and regulations of the Beneficiary;
 - e) that imports carried out under IPA will be exempted from taxes, customs duties, import duties and other fiscal charges;
 - f) the granting of all permits necessary for the re-export of the above goods, once the underlying contract has been fully executed;
 - g) the granting of authorisations for the import or acquisition of the foreign currency necessary for the implementation of the underlying contract and the application of national exchange control regulations in a non-discriminatory manner to contractors, regardless of their nationality or place of establishment;
 - h) the granting of all permits necessary to repatriate funds received in respect of the activity financed under IPA, in accordance with the foreign exchange control regulations in force in the Republic of Serbia.
- (2) The Beneficiary shall ensure full co-operation of all relevant authorities. It will also ensure access to state-owned companies and other governmental institutions, which are involved or are necessary in the implementation of a programme or in the execution of the contract.

Article 26 Rules on taxes, customs duties and other fiscal charges

- (1) Save where otherwise provided for in a Sectoral Agreement or a Financing Agreement, taxes, customs and import duties or other charges having equivalent effect are not eligible under IPA.
- (2) The following detailed provisions shall apply:
 - a) Customs duties, import duties, taxes or fiscal charges having equivalent effect in the case of the import of goods under a Community financed contract are not eligible under IPA. The imports concerned shall be released from the point of entry into the Republic of Serbia for delivery to the contractor, as required by the provisions of the underlying contract and for immediate use as required for the normal implementation of the contract, without regard to any delays or disputes over the settlement of the above mentioned duties, taxes or charges.
 - b) Community financed contracts for services, supplies or works carried out by contractors registered in the Republic of Serbia or by external contractors shall not

be subject in the Republic of Serbia to value added tax, documentary stamp or registration duties or fiscal charges having equivalent effect, whether such charges exist or are to be instituted. EC contractors shall be exempted from VAT for services rendered, goods supplied and/or works executed by them under EC contracts with the right of the contractors to offset or deduct input VAT paid in connection with the services rendered, the goods supplied and/or the works executed against any VAT collected by them for any of their other transactions. Should the EC contractors not be able to make use of this possibility, they shall be entitled to obtain VAT refund directly from the tax authorities upon submission of a written request accompanied by the necessary documentation required under the national/local law for refund and by a certified copy of the underlying EC contract.

For the purposes of this Framework Agreement, the term "EC contractor" shall be construed as natural and legal persons, rendering services and/or supplying goods and/or executing works and/or executing a grant under an EC contract. The term "EC contractor" shall also cover pre-accession advisors, also known as resident twinning advisors, and experts included in a twinning covenant or contract. The term "EC contract" means any legally binding document through which an activity is financed under IPA and which is signed by the EC or the Beneficiary.

At least the same procedural privileges shall apply to such contractors as applicable to contractors under any other bilateral or multilateral agreement or arrangements for assistance and technical co-operation.

- c) Profit and/or income arising from Community financed contracts shall be taxable in the Republic of Serbia in accordance with the national/local tax system. However, natural and legal persons, including expatriate staff, from the Member States of the European Union or other countries eligible under IPA executing Community financed contracts shall be exempted from those taxes in the Republic of Serbia.
- d) Personal and household effects temporally imported for personal use by natural persons (and members of their immediate families), except the citizens of the Republic of Serbia and foreign citizens with permanent residence in the Republic of Serbia, engaged in carrying out tasks defined in technical co-operation contracts, shall be exempted from customs duties, import duties, taxes and other fiscal charges having equivalent effect, the said personal and household effects being re-exported or disposed of in the state, in accordance with the regulations in force in the Republic of Serbia after termination of the contract.

Article 27 Supervision, control and audit by the Commission and the European Court of Auditors

- (1) All Financing Agreements as well as all resulting programmes and subsequent contracts shall be subject to supervision and financial control by the Commission including the European Anti-Fraud Office (OLAF) and audits by the European Court of Auditors. This includes the right of the Delegation of the Commission in the Republic of Serbia to carry out measures such as ex-ante verification of tendering and contracting carried out by the related operating structures, as long as ex-ante control has not been waived in accordance with Article 16 above. The duly authorised agents or representatives of the Commission and of OLAF shall have the right to carry out any technical and financial verification that the Commission or OLAF consider necessary to follow the implementation of a programme including visits of sites and

premises at which Community financed activities are implemented. The Commission shall give the national authorities concerned advance notice of such missions.

- (2) The Beneficiary shall supply all requested information and documents including any computerised data and take all suitable measures to facilitate the work of the persons instructed to carry out audits or inspections.
- (3) The Beneficiary shall maintain records and accounts adequate to identify the services, supplies, works and grants financed under the related Financing Agreement in accordance with sound accounting procedures. The Beneficiary shall also ensure that the agents or representatives of the Commission including OLAF have the right to inspect all relevant documentation and accounts pertaining to items financed under the related Financing Agreement and assist the European Court of Auditors to carry out audits relating to the use of Community funds.
- (4) In order to ensure the efficient protection of the financial interests of the Community, the Commission including OLAF may also conduct documentary and on-the-spot checks and inspections in accordance with the procedural provisions of Council Regulation (EC, Euratom) No 2185/1996 of 11 November 1996 ⁽⁶⁾. These checks and inspections shall be prepared and conducted in close collaboration with the competent authorities designated by the Beneficiary, which shall be notified in good time of the object, purpose and legal basis of the checks and inspections, so that they can provide all the requisite help. The Beneficiary shall identify a service which will assist at OLAF's request in conducting investigations in accordance with Council Regulation (EC, Euratom) No 2185/1996. If the Beneficiary wishes, the on-the-spot checks and inspections may be carried out jointly with them. Where the participants in Community financed activities resist an on-the-spot check or inspection, the Beneficiary, acting in accordance with national rules, shall give Commission/OLAF inspectors such assistance as they need to allow them to discharge their duty in carrying out an on-the-spot check or inspection.

The Commission/OLAF shall report as soon as possible to the Beneficiary any fact or suspicion relating to an irregularity which has come to its notice in the course of the on-the-spot check or inspection. In any event, the Commission/OLAF shall be required to inform the above-mentioned authority of the result of such checks and inspections.

- (5) The controls and audits described above are applicable to all contractors and sub-contractors who have received Community funds including all related information to be found in the documents of the national fund of the Beneficiary concerning the national contribution.
- (6) Without prejudice to the responsibilities of the Commission and the European Court of Auditors, the accounts and operations of the National Fund and, where applicable, operating structures may be checked at the discretion of the Commission by the Commission itself or by an external auditor assigned by the Commission.

Article 28 Prevention of irregularity and fraud, measures against corruption

- (1) The Beneficiary shall ensure investigation and effective treatment of suspected cases of fraud and irregularities and shall ensure the functioning of a control and reporting mechanism equivalent to that foreseen in the Commission Regulation (EC) No

⁶ OJ L 292, 15 November 1996, p. 2

1828/2006 of 8 December 2006 ⁽⁷⁾. In the case of suspected fraud or irregularity, the Commission shall be informed without delay.

- (2) Furthermore, the Beneficiary shall take any appropriate measure to prevent and counter any active or passive corruption practices at any stage of the procurement procedure or grant award procedure or during the implementation of corresponding contracts.
- (3) The Beneficiary, including the personnel responsible for the implementation tasks of the Community financed activities, undertakes to take whatever precautions are necessary to avoid any risk of conflict of interests and shall inform the Commission immediately of any such conflict of interest or any situation likely to give rise to any such conflict.
- (4) The following definitions shall apply:
 - a) *Irregularity* shall mean any infringement of a provision of applicable rules and contracts resulting from an act or an omission by an economic operator which has, or would have, the effect of prejudicing the general budget of the European Union by charging an unjustified item of expenditure to the general budget.
 - b) *Fraud* shall mean any intentional act or omission relating to: the use or presentation of false, incorrect or incomplete statements or documents, which has as its effect the misappropriation or wrongful retention of funds from the general budget of the European Communities or budgets managed by, or on behalf of, the European Communities; non disclosure of information in violation of a specific obligation with the same effect; the misapplication of such funds for purposes other than those for which they are originally granted.
 - c) *Active corruption* is defined as the deliberate action of whosoever promises or gives, directly or through an intermediary, an advantage of any kind whatsoever to an official for himself or for a third party for him to act or to refrain from acting in accordance with his duty or in the exercise of his functions in breach of his official duties in a way which damages or is likely to damage the financial interests of the European Communities.
 - d) *Passive corruption* is defined as the deliberate action of an official, who, directly or through an intermediary, requests or receives advantages of any kind whatsoever, for himself or a third party, or accepts a promise of such advantage, to act or to refrain from acting in accordance with his duty or in the exercise of his functions in breach of his official duties in a way which damages or is likely to damage the financial interests of the European Communities.

Article 29 Recovery of funds in case of irregularity or fraud

- (1) Any proven case of irregularity or fraud discovered at any time during the implementation of assistance under IPA or as the result of an audit will lead to the recovery of the funds by the Commission from the Beneficiary.
- (2) The national authorising officer shall recover the Community contribution paid to the Beneficiary from those who committed the irregularity, fraud or corruption or benefited from it, in accordance with national recovery procedures. The fact that the national authorising officer does not succeed in recovering all or part of the funds shall not prevent the Commission from recovering the funds from the Beneficiary.

⁷ OJ L 371, 27 December 2006, p. 4

Article 30 Financial corrections

- (1) In the case of decentralised management, in order to ensure that the funds are used in accordance with the applicable rules, the Commission shall apply clearance-of-accounts procedures or financial correction mechanisms in accordance with Article 53b(4) and 53c(2) of the Financial Regulation and as detailed in Sectoral Agreements or Financing Agreements.
- (2) A financial correction may arise following either:
 - identification of a specific irregularity, including fraud;
 - identification of a weakness or deficiency in the management and control systems of the Beneficiary;
- (3) If the Commission finds that expenditure under the programmes covered by IPA has been incurred in a way that has infringed applicable rules, it shall decide what amounts are to be excluded from Community financing.
- (4) The calculation and establishment of any such corrections, as well as the related recoveries, shall be made by the Commission, following the criteria and procedures provided for in Articles 32, 33 and 34 below. Provisions on financial corrections which have been set down in Sectoral Agreements or Financing Agreements shall apply in addition to this Framework Agreement.

Article 31 Financial adjustments

In the case of decentralised management the national authorising officer, who bears in the first instance the responsibility for investigating irregularities, shall make the financial adjustments where irregularities or negligence are detected in operations or operational programmes, by cancelling all or part of the Community contribution to the operations or the operational programmes concerned. The national authorising officer shall take into account the nature and gravity of the irregularities and the financial loss to the Community contribution.

Article 32 Criteria for financial corrections

- (1) The Commission may make financial corrections, by cancelling all or part of the Community contribution to a programme, in the situations referred to in Article 30(2) above.
- (2) Where individual cases of irregularity are identified, the Commission shall take into account the systemic nature of the irregularity to determine whether flat-rate corrections, punctual corrections or corrections based on an extrapolation of the findings should be applied. For the Rural Development Component, criteria for financial corrections are set out in Financing Agreements or Sectoral Agreements.
- (3) When deciding the amount of a correction, the Commission shall take into account the nature and gravity of the irregularity and/or the extent and financial implications of the weaknesses or the deficiencies found in the management and control system in the programme concerned.

Article 33 Procedure for financial corrections

- (1) Before taking a decision on a financial correction, the Commission shall inform the national authorising officer of its provisional conclusions and request his comments within two months.

Where the Commission proposes a financial correction on the basis of extrapolation or at a flat rate, the Beneficiary shall be given the opportunity to establish the actual extent of the irregularity, through an examination of the documentation concerned. In agreement with the Commission, the Beneficiary may limit the scope of this examination to an appropriate proportion or sample of the documentation concerned. Except in duly justified cases, the time allowed for this examination shall not exceed a period of two months after the two-month period referred to in the first subparagraph.

- (2) The Commission shall take account of any evidence supplied by the Beneficiary within the time limits mentioned in paragraph 1.
- (3) The Commission shall endeavour to take a decision on the financial correction within six months after opening the procedure as set out in paragraph 1.

Article 34 Repayment

- (1) Any repayment to the general budget of the European Union shall be effected before the due date indicated in the recovery order drawn up in accordance with Article 72 of the Financial Regulation. The due date shall be the last day of the second month following the issuing of the order.
- (2) Any delay in repayment shall give rise to interest on account of late payment, starting on the due date and ending on the date of actual payment. The rate of such interest shall be one-and-a-half percentage points above the rate applied by the European Central Bank in its main refinancing operations on the first working day of the month in which the due date falls.

Article 35 Re-use of Community contribution

- (1) The resources from the Community contribution cancelled following financial corrections pursuant to Article 30 shall be paid to the Community Budget, including interest thereon.
- (2) The contribution cancelled or recovered in accordance with Article 31 above may not be re-used for the operation or operations that were the subject of the recovery or the adjustment, nor, where the recovery or adjustment is made for a systemic irregularity, for existing operations within the whole or part of the priority axis in which the systemic irregularity occurred.

Article 36 Monitoring in the case of decentralised management, monitoring committees

- (1) In the case of decentralised management, the Beneficiary shall, within six months after the entry into force of the first financing agreement, set up an IPA monitoring committee, in agreement with the Commission, to ensure coherence and coordination in the implementation of the IPA components.
- (2) The IPA monitoring committee shall be assisted by sectoral monitoring committees set up under the IPA components. They shall be attached to programmes or components. They may include representatives of civil society, where appropriate. More detailed rules may be provided for in Financing Agreements or Sectoral Agreements.
- (3) The IPA monitoring committee shall satisfy itself as to the overall effectiveness, quality and coherence of the implementation of all programmes and operations towards meeting the objectives set out in the multi-annual indicative planning documents and the financing agreements.

- (a) The IPA monitoring committee may make proposals to the Commission, the national IPA co-ordinator and the national authorising officer for any actions to ensure the coherence and co-ordination between the programmes and operations implemented under the different components, as well as for any cross-component corrective measures needed to ensure the achievement of the global objectives of the assistance provided, and to enhance its overall efficiency. It may also make proposals to the relevant sectoral monitoring committee(s) for decisions on any corrective measures to ensure the achievements of programme objectives and enhance the efficiency of assistance provided under the programmes or IPA component(s) concerned;
- (b) The IPA monitoring committee shall adopt its internal rules of procedure in compliance with a monitoring committee mandate established by the Commission, and within the institutional, legal and financial framework of the Republic of Serbia;
- (c) Unless otherwise provided in the monitoring committee mandate set out by the Commission, the following provisions shall apply:
 - aa) The IPA monitoring committee shall include among its members representatives of the Commission, the national IPA co-ordinator, the national authorising officer, representatives of the operating structures, and the strategic co-ordinator.
 - bb) A representative of the Commission and the national IPA co-ordinator shall co-chair the IPA monitoring committee meetings;
 - cc) The IPA monitoring committee shall meet at least once a year. Intermediate meetings may also be convened on a thematic basis.

Article 37 Monitoring in the case of centralised and joint management

In the case of centralised and joint management, the Commission may undertake any actions it deems necessary to monitor the programmes concerned. In the case of joint management, these actions may be carried out jointly with the international organisation(s) concerned.

Article 38 Annual and final reports on implementation

- (1) The operating structures shall draw up a sectoral annual report and a sectoral final report on the implementation of the programmes for which they are responsible, in compliance with the procedures defined for each IPA component in Part II of the IPA Implementing Regulation.

The sectoral annual reports on implementation shall cover the financial year. The sectoral final reports on implementation shall cover the whole period of implementation and may include the last sectoral annual report.
- (2) The reports referred to in paragraph 1 shall be sent to the national IPA co-ordinator, the national authorising officer and to the Commission, after examination by the sectoral monitoring committees.
- (3) On the basis of the reports referred to in paragraph 1, the national IPA co-ordinator shall send to the Commission and the national authorising officer, after examination by the IPA monitoring committee, annual and final reports on the implementation of assistance under the IPA Regulation.

- (4) The annual report on implementation referred to in paragraph 3, which shall be sent by 31 August each year and for the first time in 2008, shall synthesise the different sectoral annual reports issued under the different components and shall include information about:
- a) progress made in implementing Community assistance, in relation to the priorities set up in the multi-annual indicative planning document and the different programmes;
 - b) financial implementation of Community assistance.
- (5) The final report on the implementation as referred to in paragraph 3 shall cover the whole period of implementation and may include the latest annual report mentioned in paragraph 4.

Article 39 Closure of programmes under decentralised management

- (1) After an application for final payment has been received by the Commission from the Beneficiary, a programme is considered closed as soon as one of the following occurs:
- payment of the final balance due by the Commission;
 - issuance of a recovery order by the Commission;
 - de-commitment of appropriations by the Commission.
- (2) The closure of a programme does not prejudice the right of the Commission to undertake a financial correction at a later stage.
- (3) The closure of a programme does not affect the obligations of the Beneficiary to continue to retain related documents.
- (4) In addition to paragraph 1 to 3 above, more detailed rules on the closure of programmes may be set out in Financing Agreements or Sectoral Agreements.

Article 40 Closure of programmes under centralised and joint management

- (1) A programme is closed when all the contracts and grants funded by this programme have been closed.
- (2) After a final payment application has been received, a contract or grant is considered closed as soon as one of the following occurs:
- payment of the final amount due by the Commission;
 - issuance of a recovery order by the Commission following receipt of the final payment application;
 - de-commitment of appropriations by the Commission.
- (3) The closure of a contract or grant does not prejudice the right of the Commission to undertake a financial correction at a later stage.
- (4) In addition to paragraph 1 to 3 above, more detailed rules on the closure of programmes may be set out in Financing Agreements or Sectoral Agreements.

SECTION VI FINAL PROVISIONS

Article 41 Consultation

- (1) Any question relating to the execution or interpretation of this Framework Agreement shall be the subject of consultation between the Contracting Parties leading, where necessary, to an amendment of this Framework Agreement.

- (2) Where there is a failure to carry out an obligation set out in this Framework Agreement which has not been the subject of remedial measures taken in due time, the Commission may suspend the financing of activities under IPA after consultation with the Beneficiary.
- (3) The Beneficiary may renounce in whole or in part the implementation of activities under IPA. The Contracting Parties shall set out the details of the said renunciation in an exchange of letters.

Article 42 Settlement of differences, arbitration

- (1) Differences arising out of the interpretation, operation and implementation of this Framework Agreement, at any and all levels of participation, will be settled amicably through consultation as provided for under Article 41.
- (2) In default of amicable settlement, either Contracting Party may refer the matter to arbitration in accordance with the Permanent Court of Arbitration Optional Rules for Arbitration Involving International Organisations and States in force at the date of this Framework Agreement.
- (3) The language to be used in the arbitral proceedings shall be English. The appointing authority shall be the Secretary-General of the Permanent Court of Arbitration following a written request submitted by either Contracting Party. The Arbitrator's decision shall be binding on all Parties and there shall be no appeal.

Article 43 Disputes with third parties

- (1) Without prejudice to the jurisdiction of the court designated in a contract as the competent court for disputes arising out of that contract between the parties to it, the European Community shall enjoy in the territory of the Republic of Serbia immunity from suit and legal process with respect to any dispute between the European Community and/or the Beneficiary and a third party, or between third parties, which directly or indirectly relates to the provision of Community Assistance to the Beneficiary under this Framework Agreement, except in so far as in any particular case the European Community has expressly waived its immunity.
- (2) The Beneficiary shall in any legal or administrative proceedings before a court, tribunal or administrative instance in the Republic of Serbia defend this immunity and take a position which takes duly account of the interests of the European Community. Where necessary, the Beneficiary and the European Commission shall proceed with consultations on the position to take.

Article 44 Notices

- (1) Any communication in connection with this Framework Agreement shall be made in writing and in the English language. Each communication must be signed and must be supplied as an original document or by fax.
- (2) Any communication in connection with this Framework Agreement must be sent to the following addresses:

For the Commission:

Directorate-General Enlargement

For the Beneficiary:

Ministry of Finance

1049 Brussels
BELGIUM
Fax: +32 2 295.95.40

Sector for Programming and Management of
EU Funds and Development Assistance
Kneza Milosa 20
11000 Beograd
SERBIA
Fax: +381 11 3612 230

Article 45 Annexes

The Annexes shall be deemed an integral part of this Framework Agreement.

Article 46 Entry into force

This Framework Agreement shall enter into force on the day on which the Contracting Parties inform each other in writing of its approval in accordance with the existing internal legislation or procedure of each of the Parties.

Article 47 Amendment

Any amendment agreed to by the Contracting Parties will be in writing and will form part of this Agreement. Such amendment shall come into effect on the date determined by the Contracting Parties.

Article 48 Termination

- (1) This Framework Agreement shall continue to be in force for an indefinite period unless terminated by written notification by one of the Contracting Parties.
- (2) On termination of this Framework Agreement, any assistance still in the course of execution shall be carried out to its completion in accordance with this Framework Agreement and any Sectoral Agreement and Financing Agreement.

Article 49 Language

This Framework Agreement is drawn up in duplicate in the English language.

Signed, for and on behalf of the Commission
by

Signed, for and on behalf of the Republic of
Serbia by

Mr Pierre Mirel
Director

Belgrade
Date: 29.11.2007.

Mr Božidar Đelić
Deputy Prime Minister

Belgrade
Date: 29.11.2007.

ANNEX A

Allocation of functions and common responsibilities to the structures, authorities and bodies in accordance with Article 8 of the Framework Agreement between the Commission and the Republic of Serbia

Preliminary remark:

This list shows the main functions and common responsibilities of the structures, authorities and bodies concerned. It is not to be considered exhaustive. It supplements the core part of this Framework Agreement.

1) The Competent Accrediting Officer (CAO):

- a) The CAO shall be appointed by the Beneficiary. He shall be a high-ranking official in the government or the state administration of the Republic of Serbia.
- b) The CAO shall be responsible for issuing, monitoring and suspending or withdrawing the accreditation of the national authorising officer (NAO) both
 - as the head of the national fund bearing overall responsibility for the financial management of EU funds in the Republic of Serbia and being responsible for the legality and regularity of the underlying transactions;
 - with regard to the NAO's capacity to fulfill the responsibilities for the effective functioning of management and control systems under IPA.

The accreditation of the NAO shall also cover the national fund (NF).

The CAO shall notify the Commission of the accreditation of the NAO and shall inform the Commission of any changes regarding the accreditation of the NAO. This includes the provision of all relevant supporting information required by the Commission.

- c) Prior to accrediting the NAO, the CAO shall satisfy himself that the applicable requirements set out in Article 11 of the IPA Implementing Rules are fulfilled. This includes the verification of the compliance of the management and control system set up by the Beneficiary for effective controls in at least the areas set out in the Annex to the IPA Implementing Regulation (accreditation criteria). This annex provides for the following overall requirements:
 - Control environment (establishment and management of the organisation and the staff) comprising ethics and integrity policies, irregularity management and reporting, staff planning, recruitment, training and appraisal including sensitive post management, sensitive functions and conflicts of interest, establishment of legal bases for bodies and individuals, formal establishment of accountability, responsibility, delegated responsibility and any necessary related authority for all tasks and positions throughout the organisation);
 - Planning and risk management comprising risk identification, assessment and management, objective setting and allocation of resources against objectives, planning of the implementation process;
 - Control activities (implementation of interventions) comprising verification procedures, procedures for supervision by accountable management of tasks

delegated to subordinates, including annual statements of assurance from subordinate actors, rules for each type of procurement and calls for proposals, procedures including checklists for each step of procurement and calls for proposals, rules and procedures on publicity, payment procedures, procedures for monitoring the delivery of co-financing, budgetary procedures to ensure the availability of funds, procedures for continuity of operations, accounting procedures, reconciliation procedures, reporting of exceptions, amongst others exceptions to normal procedures approved at appropriate level, unapproved exceptions and control failures whenever identified, security procedures, archiving procedures, segregation of duties and reporting of internal control weaknesses;

- Monitoring activities (supervision of interventions), comprising internal audit with handling of audit reports and recommendations, evaluations;
- Communication (ensuring all actors receive information necessary to fulfil their role) comprising the regular coordination meetings between different bodies to exchange information on all aspects of planning and implementation and the regular reporting at all appropriate levels on efficiency and effectiveness of internal control.

2) The National IPA Coordinator (NIPAC):

- a) The NIPAC shall be appointed by the Beneficiary. He shall be a high-ranking official in the government or the state administration of the Beneficiary.
- b) He shall ensure the overall coordination of assistance under IPA.
- c) The NIPAC shall ensure partnership between the Commission and the Beneficiary and close link between the general accession process and the use of pre-accession assistance under IPA. He shall bear the overall responsibility for
 - the coherence and coordination of the programmes provided under IPA;
 - the annual programming for the Transition Assistance and Institution Building Component at national level;
 - the co-ordination of the participation of the Beneficiary in the relevant cross-border programmes both with Member States and with other Beneficiary countries, as well as the transnational, interregional or sea basins programmes under other Community instruments. The NIPAC may delegate the tasks relating to this co-ordination to a cross-border co-operation co-ordinator.
- d) The NIPAC shall draw up and, after examination by the IPA monitoring committee, submit to the Commission the IPA annual and final reports on implementation as defined in Article 38 of this Framework Agreement and in Article 61(3) of the IPA Implementing Regulation. He shall send a copy of these reports to the NAO.

3) The Strategic Co-ordinator:

- a) A strategic co-ordinator shall be appointed by the Beneficiary to ensure the co-ordination of the Regional Development Component and Human Resources Development Component under the responsibility of the national IPA co-ordinator. The strategic co-ordinator shall be an entity within the state administration of the Beneficiary with no direct involvement in the implementation of components concerned.

b) The strategic co-ordinator shall in particular:

- co-ordinate assistance granted under the Regional Development Component and the Human Resources Development Component;
- draft the strategic coherence framework as defined in Article 154 of the IPA Implementing Regulation;
- ensure co-ordination between sectoral strategies and programmes.

4) The National Authorising Officer (NAO):

The NAO shall be appointed by the Beneficiary. He shall be a high-ranking official in the government or the state administration of the Beneficiary.

The NAO shall fulfil the following functions and assume the following responsibilities:

a) As the head of the national fund, bearing overall responsibility for the financial management of EU funds in the Republic of Serbia and being responsible for the legality and regularity of the underlying transactions. The NAO shall in particular fulfil the following tasks as regards these responsibilities:

- providing assurance about the regularity and legality of underlying transactions;
- drawing up and submitting to the Commission certified statements of expenditure and payment applications; he shall bear overall responsibility for the accuracy of the payment application and for the transfer of funds to the operating structures and/or final beneficiaries;
- verifying the existence and correctness of the co-financing elements;
- ensuring the identification and immediate communication of any irregularity;
- making the financial adjustments required in connection with irregularities detected, in accordance with Article 50 of the IPA Implementing Regulation;
- being the contact point for financial information sent between the Commission and the Beneficiary.

b) being responsible for the effective functioning of management and control systems under IPA. The NAO shall in particular fulfil the following tasks as regards these responsibilities:

- being responsible for issuing, monitoring and suspending or withdrawing the accreditation of the operating structures;
- ensuring the existence and effective functioning of systems of management of assistance under IPA;
- ensuring that the system of internal control concerning the management of funds is effective and efficient;
- reporting on the management and control system;
- ensuring that a proper reporting and information system is functioning;
- following-up the findings of audit reports from the audit authority, in accordance with Article 18 of this Framework Agreement and Article 30(1) of the IPA Implementing Regulation;

- immediately notifying the Commission, with a copy of the notification to the CAO, any significant change concerning the management and control systems.

As corollary to the responsibilities under a) and b) above, the NAO shall establish an Annual Statement of Assurance as defined in Article 17 of this Framework Agreement and following **ANNEX B** to this Agreement, which shall include:

- a) a confirmation of the effective functioning of the management and control systems;
- b) a confirmation regarding the legality and regularity of the underlying transactions;
- c) information concerning any changes in systems and controls, and elements of supporting accounting information.

If the confirmations regarding the effective functioning of the management and control systems and the legality and regularity of underlying transactions (a) and b) above) are not available, the NAO shall inform the Commission, copy to the CAO, of the reasons and potential consequences as well as of the actions being taken to remedy the situation and to protect the interests of the Community.

5) The National Fund (NF):

- a) The NF shall be a body located in a State level Ministry of the Beneficiary and shall have central budgetary competence and act as central treasury entity.
- b) The NF shall be in charge of tasks of financial management of assistance under IPA, under the responsibility of the NAO.
- c) The NF shall in particular be in charge of organising the bank accounts, requesting funds from the Commission, authorising the transfer of funds from the Commission to the operating structures or to the final beneficiaries and the financial reporting to the Commission.

6) The Operating Structures:

- a) An operating structure shall be established for each IPA component or programme to deal with the management and implementation of assistance under IPA. The operating structure shall be a body or a collection of bodies within the administration of the Beneficiary.
- b) The operating structure shall be responsible for managing and implementing the IPA programme or programmes concerned in accordance with the principle of sound financial management. For those purposes, the operating structure shall carry a number of functions that include:
 - drafting the annual or multi-annual programmes;
 - monitoring programme implementation and guiding the work of the sectoral monitoring committee as defined in Article 36(2) of this Framework Agreement and in Article 59 of the IPA Implementing Regulation, notably by providing the documents necessary for monitoring the quality of implementation of the programmes;
 - drawing up the sectoral annual and final implementation reports defined in Article 38(1) and (2) of this Framework Agreement and in Article 61(1) of the IPA Implementing Regulation and, after their examination by the sectoral monitoring committee, submitting them to the Commission the NIPAC and the NAO;

- ensuring that operations are selected for funding and approved in accordance with the criteria and mechanisms applicable to the programmes, and that they comply with the relevant Community and national rules;
 - setting up procedures to ensure the retention of all documents regarding expenditure and audits required to ensure an adequate audit trail;
 - arranging for tendering procedures, grant award procedures, the ensuing contracting, and making payments to, and recovery from, the final Beneficiary;
 - ensuring that all bodies involved in the implementation of operations maintain a separate accounting system or a separate accounting codification;
 - ensuring that the NF and the NAO receive all necessary information on the procedures and verifications carried out in relation to expenditure;
 - setting up, maintaining and updating the reporting and information system;
 - carrying out verifications to ensure that the expenditure declared has actually been incurred in accordance with the applicable rules, the products or services have been delivered in accordance with the approval decision, and the payment requests by the final Beneficiary are correct: These verifications shall cover administrative, financial, technical and physical aspects of operations, as appropriate;
 - ensuring internal audit of its different constituting bodies;
 - ensuring irregularity reporting;
 - ensuring compliance with the information and publicity requirements.
- c) The heads of the bodies constituting the operating structure shall be clearly designated and shall be responsible for the tasks assigned to their respective bodies, in accordance with Article 8(3) of this Framework Agreement and with Article 11(3) of the IPA Implementing Regulation.

7) The Audit Authority:

- a) The audit authority shall be designated by the Beneficiary and shall be functionally independent from all actors in the management and control system and comply with internationally accepted audit standards.
- b) The audit authority shall be responsible for the verification of the effective and sound functioning of the management and control systems.
- c) The audit authority, under the responsibility of its head, shall in particular fulfil the following functions and assume the following responsibilities:
 - During the course of each year, establishing and fulfilling an **annual audit work plan** which encompasses audits aimed at verifying:
 - the effective functioning of the management and control systems;
 - the reliability of accounting information provided to the Commission.

The audit work shall include audits of an appropriate sample of operations or transactions, and an examination of procedures.

The annual audit work plan shall be submitted to the NAO and the Commission before the start of the year in question.

- submitting reports and opinions as follows:
 - an **annual audit activity report** following the model in **ANNEX C** to this Framework Agreement and setting out the resources used by the audit authority, and a summary of any weaknesses found in the management and control system or in transaction findings from the audits carried out in accordance with the annual audit work plan during the previous 12 month period, ending on 30 September of the year concerned. The annual audit activity report shall be addressed to the Commission, the NAO and the CAO by 31 December each year. The first such report shall cover the period 1 January 2007 - 30 November 2007.
 - an **annual audit opinion** following the model set out in **ANNEX D** to this Framework Agreement as to whether the management and control systems function effectively and conform to the requirements of this Framework Agreement and the IPA Implementing Regulation and/or any other agreements between the Commission and the Beneficiary. This opinion shall be addressed to the Commission, the NAO and the CAO. It shall cover the same period and have the same deadline as the annual audit activity report.
 - an **opinion on any final statement of expenditure** submitted to the Commission by the NAO, for the closure of any programme or of any part thereof. Where appropriate, the final statement of expenditure may include payment applications in the form of accounts submitted annually. This opinion shall address the validity of the final payment application, the accuracy of the financial information, and, where appropriate, be supported by a final audit activity report. It shall follow the model provided in **ANNEX E** to this Framework Agreement. It shall be sent to the Commission and to the CAO at the same time as the relevant final statement of expenditure submitted by the NAO, or at least within three months of the submission of that final statement of expenditure.
- Further specific requirements for the annual audit work plan and/or the reports and opinions mentioned under the previous bullet point may be set out in the Sectoral Agreements or Financing Agreements.
- With regard to the methodology for the audit work, reports and audit opinions, the audit authority must comply with international standards on auditing in particular as regards the areas of risk assessment, audit materiality and sampling. That methodology may be complemented by any further guidance and definitions from the Commission, notably in relation to an appropriate general approach to sampling, confidence levels and materiality.

ANNEX B

to the Framework Agreement between the Commission and the Government of the Republic of Serbia

Statement of Assurance⁸

of the National Authorising Officer of the Republic of Serbia⁹

I, (*name, first name, official title or function*), National Authorising Officer of the Republic of Serbia herewith present to the Commission the [statement of expenditure] [accounts and statement of expenditure]¹⁰ of the Instrument for Pre-accession (IPA) for the Republic of Serbia for the financial year 01/01/20xx to 31/12/20xx.

I declare that I have put in place, and supervised the operation of, a management and internal control system relating to the IPA component [1 to 5] (Annual Management Declaration).

I confirm, based on my own judgment and on the information at my disposal, including, *inter alia*, the results of the work of the internal audit, that:

- The expenditure declared [and the accounts submitted]³ to the Commission during the financial year 01/01/20xx to 31/12/20xx give³[s], to the best of my knowledge, a true, complete and accurate view of the expenditure and receipts related to the IPA component [1 to 5] for the financial year mentioned above;
- The management and control system has functioned effectively to provide reasonable assurance on the legality and regularity of the underlying transactions including, *inter alia*, the adherence to the principles of sound financial management;
- The management and control system in operation for component [1 to 5] was not [significantly]¹¹ changed as compared to the description provided at the moment of submitting the application for conferral of management (taking into account of changes notified to the Commission in previous years);
- All relevant contractual agreements which could have a material effect on the expenditure declared [and the accounts submitted]³ during the reference period in the event of non-compliance have been complied with. There have been no incidences of non-compliance with Community rules that could have a material effect on the expenditure declared [and the accounts submitted]³ in the event of non-compliance.

I confirm that, where necessary, I have taken appropriate actions in respect of the reports and opinions from the audit authority issued to date in accordance with Article 29 of the IPA Implementing Rules.

⁸ per component

⁹ pursuant to Article 27 of the IPA Implementing Regulation

¹⁰ option to be selected for component 5

¹¹ where appropriate

[This assurance is, however, subject to the following reservations *<also describe remedial actions>*:

- ...
- ...].

Furthermore, I confirm that I am not aware of any undisclosed matter which could be damaging to the financial interest of the Community.

(Place and date of issue

Signature
Name and official title or function of the National Authorising Officer)

ANNEX C

to the Framework Agreement between the Commission and the Government of the Republic of Serbia

Annual Audit Activity Report¹²

of the Audit Authority of the Republic of Serbia¹³

addressed to

- the European Commission, Directorate-General ...
- the Competent Accrediting Officer (CAO) of the Republic of Serbia and
- [copy to]¹⁴ the National Authorising Officer (NAO) of the Republic of Serbia

1. Introduction

- Identify the component/programme of IPA covered by the report
- Indicate the bodies that have been involved in preparing the report, including the Audit Authority itself
- Describe the steps taken for the preparation of the report
- Indicate the scope of the audits (including the expenditure declared to the Commission for the year concerned in respect of the relevant operations)
- Indicate the period which is covered by this annual audit activity report (*previous 12 months ending on 30/09/20xx*)

2. Summary of findings

- Describe the nature and extent of findings arisen from both systems and substantive testing. (Categorise these findings by reference to their level of importance - "major", "intermediate" and "minor". The list of these findings is shown in the annex to this report). Indicate those errors, which are considered systemic in nature and assess the probability of a possible subsequent qualification linked to the errors. Describe and quantify any irregularities encountered.

3. Changes in management and control systems

- Indicate any significant changes in the management and control systems as compared to the description provided for at the moment of submitting the application for conferral of management (decentralised management) and since the last annual audit activity report.
- Confirm whether or not the changes referred to have been communicated by the NAO in accordance with Annex A 4) b) of the Framework Agreement.

4. Changes to the annual audit work plan

- Indicate any changes that have been made to the annual audit work plan or are proposed, giving explanations and reasons.
- Given the changes listed above, describe the audit approach adopted in response. Outline the implications of the changes and deviations, including an indication of the

¹² per component

¹³ pursuant to Article 29(2)(b) of the IPA Implementing Regulation

¹⁴ option to be selected

basis for selection of any additional audits in the context of the revised annual audit work plan.

5. Systems audits

- Indicate the bodies that have carried out systems testing for the purpose of this report, including the Audit Authority itself.
- Attach a summary list of the audits carried out; indicate the materiality and confidence levels applied (%), where appropriate, and the date on which the audit report was forwarded to the Commission.
- Describe the basis for selection of the audits in the context of the annual audit work plan.
- Describe the principal findings and the conclusions drawn from the audit work for the management and control systems, including the adequacy of the audit trail and compliance with Community requirements and policies.
- Indicate any financial impact of findings.
- Provide information on the follow-up of the audit findings and in particular any corrective and preventive measures applied or recommended.

6. Audits of sample of operations

- Indicate the bodies that have carried out substantive testing for the purpose of this report, including the Audit Authority itself.
- Attach a summary list indicating the number of audits carried out, the materiality and confidence levels applied (%), where appropriate, and the amount of expenditure checked, broken down by components, programme priority axis and/or measure if relevant, distinguishing between risk-based and statistical sampling, where appropriate. Provide the percentage of expenditure checked in relation to total eligible expenditure declared to the Commission (both for the period in question and cumulatively).
- Describe the basis for selection of the operations inspected.
- Describe the principal results of the substantive testing, indicating in particular, the overall rate of financial errors in proportion to the total expenditure audited resulting from the sample.
- Provide information on the follow-up of errors the application of any financial adjustments and/or any remedial action plan.
- Indicate any resulting financial corrections.

7. Co-ordination between audit bodies and supervisory work of the audit authority

- Describe the procedure for co-ordination between different national audit bodies and the audit authority itself (if applicable).
- Describe the procedure for supervision applied by the audit authority to other audit bodies (if applicable).

8. Follow-up of previous years' audit activity

- Provide information, where appropriate, on the follow-up to audit recommendations and results of audits of operations from earlier years.

9. Resources used by the Audit Authority

- Describe the resources used in order to establish this Annual Audit Activity Report

ANNEX: Annual audit work plan for the reference year (*previous 12 months ending on 30/09/20xx*)

[List of findings according to point 2 above]

[List of changes according to point 4 above]

[Summary list according to point 5 above following the model enclosed]

[Summary list according to point 6 above following the model enclosed]

[Summary list according to point 5 above] FOR SYSTEMS AUDITS

Date of performance of the systems audit	Programme / system audited	Auditing entity	Expenditure declared in reference year	Total cumulative expenditure declared	Basis of selection of the programme

[Summary list according to point 6 above] FOR DECLARED EXPENDITURE AND SAMPLE AUDITS

Fund	Reference (CCI no)	Programme	Expenditure declared in ref year	Expenditure in ref year audited for the random sample	Amount and percentage (error rate) of irregular expenditure in random sample (3)	Other expenditure audited (4)	Amount of irregular expenditure in other expenditure sample	Total expenditure declared cumulatively	Total expenditure audited cumulatively as a percentage of total expenditure declared cumulatively	Materiality level (%)	Confidence level (%)
				1.	2.	Amount	%	1.			

1. Amount of expenditure audited.
2. Percentage of expenditure audited in relation to expenditure declared to the Commission in the reference year.
3. Where the random sample covers more than one Fund or programme, the information is provided for the whole sample.
4. Expenditure from complementary sample and expenditure for random sample not in reference year.

ANNEX D

to the Framework Agreement between the Commission and the Government of the Republic of Serbia¹⁵

Annual Audit Opinion

of the Audit Authority of the Republic of Serbia¹⁶ on the management and control systems

addressed to

- the European Commission, Directorate-General
- the Competent Accrediting Officer (CAO) of the Republic of Serbia and
- [copy to]¹⁷ the National Authorising Officer (NAO) of the Republic of Serbia

Introduction:

I, *(name, first name, official title or function)*, Head of the Audit Authority of the Republic of Serbia, *(name of Audit Authority designated)*, have examined the functioning of the management and control systems for the operations under component [1 to 5] of the Instrument for pre-accession (IPA) during the previous 12-month period ended on *(date)*, as presented in the description sent to the Commission on *(date)* at the moment of submitting the application for conferral of management (taking into account of changes notified to the Commission in previous years on *(date)* together with the changes identified in the annual audit activity report accompanying this opinion).

The objective of this examination is to issue an opinion on the conformity of the management and control systems with the Framework Agreement and/or any other agreements between the Commission and the Republic of Serbia in the framework of IPA and as to whether these management and control systems - designed to contribute to the production of reliable [statements of expenditure] [accounts and statements of expenditure]¹⁸ presented to the Commission and therefore to help to ensure, inter alia, the legality and regularity of the transactions underlying those statements - were operated effectively.

Respective responsibilities of the NAO and the auditors:

The NAO is responsible, inter alia, for the preparation and fair presentation of the Statement of Assurance in accordance with Article 25 of the IPA Implementing

¹⁵ per component

¹⁶ pursuant to Article 29(2)(b) of the IPA Implementing Regulation

¹⁷ option to be selected

¹⁸ option to be selected depending on the component

Regulation (IPA IR). This responsibility includes the expression of a representation as regards the truth, completeness and accuracy of the expenditure declared [and the accounts submitted]³ to the Commission, as well as whether the effective functioning of the management and control systems under IPA provides reasonable assurance as to the legality and regularity of transactions underlying the Statement.

The NAO should base his/her assessment upon all information at his/her disposal. This includes the work of the internal audit service.

My responsibility in this report – in accordance with Article 29(2)(b) 2nd indent of the IPA IR - is to **express an opinion** on the effective functioning of the management and control systems established for the operations under the IPA component [1 to 5] during the previous 12-month period ended on *(date)* in all material respects.

Our audits are organised with this objective in mind (together with the objective of also providing opinions on expenditure declared [and annual accounts of Component 5]¹⁹ and final statements of claim). We organise an overall audit work plan to fulfil all our responsibilities under Article 29 IPA IR. We did not plan and perform our audits with a view to be able to express an overall opinion on the reliability of the NAO's Statement of Assurance as such. However, we do state our conclusions whether the results of the audit work that we have carried out give rise to any significant doubts in respect of the Statement of Assurance. In particular we have assessed whether our audit findings are consistent with the presence or absence of reservations by the NAO to the Statement of Assurance. We conducted our audits in accordance with international auditing standards. Those standards require, inter alia, that we comply with ethical requirements, and that we plan and perform the audits to obtain reasonable assurance on which to base our opinion.

I believe that the work carried out provides a sound basis for our opinion.

Scope of the examination:

The audit assignments were carried out in accordance with the annual audit work plan in respect of this component during the 12-month period in question and reported in the annual audit activity report covering the period until ... *(date)*.

Our system-based audit included an examination, on a test basis, of the design and operation of the management and control systems put in place by the beneficiary to effectively manage those risks which threaten the production of reliable [statements of expenditure] [accounts and statements of expenditure]³ presented to the Commission.

Indicate any limitations on the scope of the examination:

- Explain any limitations

Auditors' Opinion:

[Option 1 - Unqualified opinion]

¹⁹ option to be selected for component 5

Based on the examination referred to above, it is my opinion that for the period 1 October 20xx until 30 September 20xx+1) the management and control systems established for the component [1 to 5] to contribute to the production of reliable [statements of expenditure] [accounts and statements of expenditure]³ presented to the Commission and, therefore, to help to ensure, inter alia, the legality and regularity of the transactions underlying those statements, functioned effectively and, concerning its design and operation, complied in all material respects with all applicable requirements of the IPA Framework Agreement and/or any other agreements between the Commission and the Republic of Serbia in the framework of IPA. Without expressing an opinion on the overall reliability of the Statement of Assurance I conclude that the Statement of Assurance issued by the NAO did not contain any representations that would be materially inconsistent with our audit findings and which would therefore provide any reason to doubt that the Statement of Assurance has been correctly drawn up in accordance with the applicable legislation.

The audits were conducted between DD/MM/20YY and DD/MM/20YY. A report on my findings is delivered at the same date as the date of this opinion.

(Place and date of issue

Signature

Name and official title or function of the Head of the Audit Authority designated)]

[Option 2 - Qualified opinion²⁰

Based on the examination referred to above, it is my opinion that for the period 1 October 20xx until 30 September 20xx+1) the management and control systems established for the component [1 to 5] to contribute to the production of reliable [statements of expenditure] [accounts and statements of expenditure]³ presented to the Commission and, therefore, to help to ensure, inter alia, the legality and regularity of the transactions underlying those statements, functioned effectively and, concerning its design and operation, complied in all material respects with all applicable requirements of the IPA Framework Agreement and/or any other agreements between the Commission and the Republic of Serbia in the framework of IPA except in the following respects:

- State and explain the qualifications (whether due to disagreement with the NAO or scope limitation); in particular, indicate the bodies concerned
- Indicate whether the qualifications are of a recurring / systemic nature or one-off

As a consequence, [the Republic of Serbia] [the ... authority] [any other actor(s)] has **failed** to comply with the requirements of the IPA Framework Agreement and/or any other agreements between the Commission and the Republic of Serbia in the framework of IPA.

²⁰ applicable due to either disagreement with the NAO or scope limitation.

I estimate the **impact** of the qualification(s) to be ... EUR [%] of the total expenditure declared, corresponding to ... EUR [%] of the public contribution. The Community contribution affected is thus..... Without expressing an opinion on the overall reliability of the Statement of Assurance as a whole, I conclude that the Statement of Assurance issued by the NAO contained representation(s) that is / are materially inconsistent with our audit findings and which therefore provide(s) some reason to doubt that the Statement of Assurance has been correctly drawn up in accordance with the applicable legislation in this respect. This/These reservation(s) and inconsistency(ies) is / are: <describe reservation>

The audits were conducted between DD/MM/20YY and DD/MM/20YY. A report on my findings is delivered at the same date as the date of this opinion.

(Place and date of issue

Signature

Name and official title or function of the Head of the Audit Authority designated))]

[Option 3 - Adverse opinion

Based on the examination referred to above, it is my opinion that for the period 1 October 20xx until 30 September 20xx+1) the management and control systems established for the IPA component [1 to 5] to contribute to the production of reliable [statements of expenditure] [accounts and statements of expenditure]³ presented to the Commission and, therefore, to help to ensure, inter alia, the legality and regularity of the transactions underlying those statements, did **not** function effectively and, concerning its design and operation, **failed** to comply, in significant respects, with applicable requirements of the IPA Framework Agreement and/or any other agreements between the Commission and the Republic of Serbia in the framework of IPA.

This adverse opinion is based on the following observation(s):

- Describe the circumstances giving rise to the reservations – together with its significant compliance implications with Community rules - and name in particular the bodies affected, if applicable.

Because of the effects of the matters described in the preceding paragraph [the Republic of Serbia] [the ... authority] [any other actor(s)] has **failed** to comply with the requirements of the IPA Framework Agreement and/or any other agreements between the Commission and the Republic of Serbia in the framework of IPA.

The audits were conducted between DD/MM/20YY and DD/MM/20YY. A report on my findings is delivered at the same date as the date of this opinion.

(Place and date of issue

Signature

Name and official title or function of the Head of the Audit Authority designated))]

[Option 4 - Disclaimer of opinion

Because of the significance of the matter discussed in the preceding paragraph, **I do not express an opinion** on the effectiveness of the management and control systems under the IPA component [1 to 5] for the period 1 October 20xx until 30 September 20xx+1 and its conformity with the IPA Framework Agreement and/or any other agreements between the Commission and the Republic of Serbia in the framework of IPA. Without expressing an opinion on the overall reliability of the Statement of Assurance as a whole, I conclude that the Statement of Assurance issued by the NAO contained representation(s) that is / are materially inconsistent with our audit findings and which therefore provide(s) some reason to doubt that the Statement of Assurance has been correctly drawn up in accordance with the applicable legislation in this respect. This/These reservation(s) and inconsistency(ies) is / are: <describe reservation>

(Place and date of issue

Signature

Name and official title or function of the Head of the Audit Authority designated)]

ANNEX E

to the Framework Agreement between the Commission and the Government of the Republic of Serbia²¹

Audit Opinion

of the Audit Authority of the Republic of Serbia²²

on the final statement of expenditure of the [programme with reference: ...]

[on the accounts and statement of expenditure of component 5]²³

[part ... of the programme with reference: ...]

[as supported by the final Audit Activity Report]²⁴

addressed to

- the European Commission, Directorate-General
- the Competent Accrediting Officer (CAO) of the Republic of Serbia

1. Introduction

I, (*name, first name, official title or function*), Head of the Audit Authority of the Republic of Serbia, (name of Audit Authority designated), have examined the results of the audit work carried out on the programme (indicate programme - title, component, period, reference (CCI) number) by or under the responsibility of the Audit Authority in accordance with the audit work plan [and have carried out additional work as I judged necessary].

2. Respective responsibilities of the National Authorising Officer (NAO) and the auditors

In accordance with Article 25 of the IPA Implementing Regulation (IPA IR) the preparation and fair presentation of the expenditure statements submitted to the Commission, as well as ensuring the legality and regularity of the transactions underlying those statements, rest with the NAO.

[This responsibility includes: designing, implementing and maintaining internal control relevant to the preparation and fair presentation of annual accounts that are free from material misstatement, whether due to fraud or error; selecting and applying appropriate accounting policies; and making accounting estimates that are reasonable in the circumstances]³.

²¹ per component

²² pursuant to Article 29(2)(b) of the IPA Implementing Regulation

²³ option to be selected for component 5

²⁴ where appropriate, in any case not applicable to component 5

My responsibility in this report – in accordance with Article 29(2)(b) 3rd indent of the IPA IR - is to express an opinion [on the reliability of the final statement of expenditure] [on the reliability of statement of expenditure and annual accounts]³ [and the validity of the final payment application] submitted by the NAO. I conducted the audits in accordance with international auditing standards.

Those standards require that I plan and perform the audits in order to obtain reasonable assurance about whether the statement of expenditure [and the annual accounts]³ [and the payment application for the final balance of the Community contribution to the programme] is [are] free of material misstatement [and the effectiveness of internal control procedures]³.

We organise an overall audit work plan to fulfil all our responsibilities under Article 29 of the IPA IR. The audits included [examination, on a test basis, of evidence supporting the amounts and disclosures in the final statement of expenditure and the payment application for the final balance of the Community contribution to the programme] [examination, on a test basis, of evidence supporting the information in the annual accounts, an examination of procedures and of an appropriate sample of transactions to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the statement of expenditure and the annual accounts]³. [The audits covered compliance of payments with Community rules only as regards the capability of the accredited administrative structures to ensure that such compliance has been checked before payment is made]²⁵.

I believe that my audits provide a reasonable basis for my opinion.

3. Scope of the examination

I have conducted my examination in accordance with Article 29(2)(b) IPA IR.

<The scope of our examination was not designed to form an opinion on the legality and regularity of the transactions underlying the final statement of expenditure submitted to the Commission.>²⁶ <There were no limitations on the scope of the examination.>⁵

The scope was further limited by the following factors:

- (a) ...
- (b) ...
- (c) ..., etc.

(Indicate any limitation on the scope of the examination, for example any systemic problems, weaknesses in the management and control system, lack of supporting documentation, cases under legal proceedings, etc., and estimate the amounts of expenditure and the Community contribution affected. If the Audit Authority does not consider that the limitations have an impact on the final expenditure declared, this should be stated.)

4. Errors and irregularities

²⁵ optional for component 5

²⁶ option to be selected

[The error rates and cases of irregularity found in the audit work are not such as to preclude an unqualified opinion given the satisfactory way they have been dealt with by the NAO and the trend in the level of their occurrence over time.]

Or

[The rate of errors and irregularities found in the audit work and the way, they have been dealt with by the NAO, are such as to preclude an unqualified opinion. A list of these cases is provided in the final audit activity report together with an indication of their possible systemic character and the scale of the problem.]

5. Auditors' opinion on the final statement of expenditure

[Option 1 - Unqualified opinion]

(If there have been no limitations on the scope of the examination, and the error rates and cases of irregularity and the way they have been dealt with by the NAO do not preclude an unqualified opinion)

[Based on the examination referred to above covering the audit work carried out in accordance with Article 29(2)(b) IPA IR [and the additional work I have performed], it is my opinion that the accounts submitted to the Commission for the operations under the IPA component [1 to 5] for the period from (date) to (date) (in particular, the statement of expenditure) are **presented fairly, in all material respects** <, including those pertaining to the legality and regularity of the underlying transactions>²⁷ [and the internal control procedures have operated satisfactorily]³.]

Or

[Based on the examination referred to above covering the audit work carried out in accordance with Article 29(2)(b) IPA IR [and the additional work I have performed], it is my opinion that the final statement of expenditure **presents fairly, in all material respects** - <including those pertaining to the legality and regularity of the underlying transactions>⁷ - the expenditure paid under the operational programme with reference:... of the IPA component [1 to 5] for the period from (date) to (date), and that the application for payment of the final balance of the Community contribution to this programme is valid.]

My audits were conducted between DD/MM/20YY and DD/MM/20YY.

(Place and date of issue

Signature

Name and official title or function of the Head of the Audit Authority designated)]

[Option 2 - Qualified opinion]

²⁷ to be included optionally for components where applicable (see foot-note 6 above).

(If there have been limitations on the scope of the examination and/or the error rates and cases of irregularity and the way they have been dealt with by the NAO calls for a qualified opinion but do not justify an unfavourable opinion for all the expenditure concerned)

[Based on the examination referred to above covering the audit work carried out in accordance with Article 29(2)(b) IPA IR [and the additional work I have performed], it is my opinion that the accounts submitted to the Commission for the operations under the IPA component [1 to 5] for the period from (date) to (date) are presented fairly in all material respects - <including those pertaining to the legality and regularity of the underlying transactions>⁷ [and the internal control procedures have operated satisfactorily]³ - **except** in the following respects:

- (a) ...
- (b) ...
- (c) ..., etc.

(state the qualifications, in particular the bodies concerned, and explain, e.g. whether they are of a recurring / systemic nature or one-off)

I estimate the impact of the qualification(s) to be [EUR] [%]... of the total expenditure declared, [corresponding to [EUR] [%] of the public contribution]. The Community contribution affected is thus].

Or

[Based on the examination referred to above covering the audit work carried out in accordance with Article 29(2)(b) IPA IR [and the additional work I have performed], it is my opinion that the final statement of expenditure presents fairly, in all material respects -<including those pertaining to the legality and regularity of the underlying transactions>⁷ the expenditure paid under the operational programme with reference:... of the IPA component [1 to 5] for the period from (date) to (date), and that the application for payment of the final balance of the Community contribution to this programme is valid **except** with regard to the matters referred to at point 3 above and/or to the observations at point 4 regarding the error rates and cases of irregularity and the way they have been dealt with by the NAO.

I estimate the impact of the qualification(s) to be [EUR] [%]... of the total expenditure declared, [corresponding to [EUR] [%] of the public contribution]. The Community contribution affected is thus].

My audits were conducted between DD/MM/20YY and DD/MM/20YY.

(Place and date of issue

Signature
Name and official title or function of the Head of the Audit Authority designated)]

[Option 3 - Adverse opinion]

(If the nature and extent of the errors and of the cases of irregularities and the way they have been dealt with by the NAO are so pervasive that a qualification is deemed inadequate to disclose the misleading nature of the final statement of expenditure as a whole)

[Based on the examination referred to above covering the audit work carried out in accordance with Article 29(2)(b) IPA IR [and the additional work I have performed], and in particular in view of the nature and extent of the errors and of cases of irregularities and the fact that they have not been dealt with satisfactorily by the NAO as disclosed under point 4, it is my opinion that the accounts submitted to the Commission for the operations under the IPA component [1 to 5] for the period from (date) to (date) are **not** presented fairly, in all material respects [and the internal control procedures have not operated satisfactorily]³.]

OR

[Based on the examination referred to above covering the audit work carried out in accordance with Article 29(2)(b) IPA IR [and the additional work I have performed], it is my opinion that the final statement of expenditure does **not** present fairly, in all material respects - <including those pertaining to the legality and regularity of the underlying transactions>⁷ the expenditure paid under the operational programme with reference:... of the IPA component [1 to 5] for the period from (date) to (date), and that the application for payment of the final balance of the Community contribution to this programme is **not** valid.]

My audits were conducted between DD/MM/20YY and DD/MM/20YY.

(Place and date of issue

Signature

Name and official title or function of the Head of the Audit Authority designated)]

[Option 4 - Disclaimer of opinion]

(If there have been major limitations on the scope of the examination such that no conclusion can be reached on the reliability of the final statement of expenditure without considerable further work)

[Based on the examination referred to above covering the audit work carried out in accordance with Article 29(2)(b) IPA IR [and the additional work I have performed], and in particular in view of the matters referred to at point 3, I am **unable to express** an opinion.

(Place and date of issue

Signature
Name and official title or function of the Head of the Audit Authority designated)]

- [copy to: National Authorising Officer (NAO) of the Republic of Serbia]⁶

ОКВИРНИ СПОРАЗУМ ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И КОМИСИЈЕ ЕВРОПСКИХ ЗАЈЕДНИЦА О ПРАВИЛИМА ЗА САРАДЊУ КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА ФИНАНСИЈСКУ ПОМОЋ ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У ОКВИРУ СПРОВОЂЕЊА ПОМОЋИ ПРЕМА ПРАВИЛИМА ИНСТРУМЕНТА ПРЕТПРИСТУПНЕ ПОМОЋИ (ИПА)

Комисија Европских заједница (у даљем тексту: **Комисија**), поступајући за Европску заједницу и у име Европске заједнице (у даљем тексту: **Заједница**)

са једне стране,

и

Влада Републике Србије поступајући у име Републике Србије (у даљем тексту: **Корисник**)

и збирно, заједнички: **Уговорне стране**

С обзиром на то:

- (1) да је дана 1. августа 2006. године Савет Европске уније усвојио Уредбу (ЕЗ) број: 1085/2006 од 17. јула 2006. године ⁽²⁸⁾, којом се установљава Инструмент за претприступну помоћ (у даљем тексту: Оквирна уредба о ИПА). Ступивши на снагу 1. јануара 2007. године, Инструмент за претприступну помоћ (у даљем тексту: ИПА) представља јединствену законску основу за пружање финансијске помоћи државама кандидатима и потенцијалним државама кандидатима у њиховим напорима да унапреде политичке, економске и институционалне реформе ради приступања Европској унији;
- (2) да је дана 12. јуна 2007. године Комисија усвојила Уредбу за спровођење Оквирне уредбе о ИПА, којом је детаљније уредила важеће одредбе о управљању и контроли;

²⁸ Сл. лист L 210 од 31. јула 2006, стр. 82

- (3) да нови Инструмент за претприступну помоћ (ИПА) замењује пет претходно постојећих претприступних инструмената: Уредбу (ЕЕЗ) број: 3906/1989 о економској помоћи одређеним државама Централне и Источне Европе, Уредбу (ЕЗ) број: 1267/1999 о увођењу инструмента за структурне политике претприступања, Уредбу (ЕЗ) број: 1268/1999 о подршци у спровођењу претприступних мера за пољопривредни и рурални развој, Уредбу (ЕЗ) број: 2666/2000 о финансијској помоћи за реконструкцију, развој и стабилизацију земаља Западног Балкана и Уредбу (ЕЗ) број: 2500/2001 о финансијској помоћи Турској;
- (4) да Корисник испуњава услове за укључивање у Претприступни инструмент помоћи (ИПА), као што је предвиђено у Оквирној уредби о ИПА и у Уредби Комисије (ЕЗ) број: 718/2007 од 12. јуна 2007. године⁽²⁹⁾, којом се спроводи Оквирна уредба о ИПА (у даљем тексту: Уредба о спровођењу ИПА).
- (5) да је Корисник тренутно наведен у Анексу II Оквирне уредбе о ИПА и да би према томе требало да има приступ Компоненти помоћи у транзицији и изградњи институција и Компоненти прекограничне сарадње које су установљене на основу правила ИПА и да ће, када Корисник добије статус државе кандидата те, сходно томе, буде укључен у Анекс I наведене уредбе, у принципу имати право на приступ осталим компонентама 3, 4, и 5.
- (6) да је стога је неопходно дефинисати правила за сарадњу која се односе на финансијску помоћ ЕЗ Кориснику на основу правила ИПА.

СПОРАЗУМЕЛЕ СУ СЕ КАКО СЛЕДИ:

ОДЕЉАК I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. Тумачење

- (1) Термини који се користе у овом споразуму имају, осим у случају да је у овом споразуму изричито другачије одређено, исто значење које им је додељено у Оквирној уредби о ИПА и у Уредби о спровођењу ИПА.
- (2) Позивања на овај споразум представљају позивања на Споразум са изменама, допунама или заменама његових одредби које се с времена на време могу усвојити, осим у случају да је у овом Споразуму изричито другачије одређено.
- (3) Сва позивања на уредбе Савета или Комисије односе се на назначене верзије тих уредби. По потреби, модификације тих уредби ће бити уграђене у овај Оквирни споразум путем измена и допуна.
- (4) Наслови у овом споразуму немају никакав правни значај и не утичу на његово тумачење.

²⁹ Сл. лист L 179 од 29. јуна 2007, стр. 1

Члан 2. Неважеће одредбе и ненамерне празнине

Уколико је нека одредба овог споразума неважећа или уколико постане неважећа, односно уколико овај споразум садржи ненамерне празнине, то нема утицаја на важност других одредби овог споразума. Уговорне стране ће евентуалну неважећу одредбу заменити важећом одредбом која је најприближнија сврси и намени неважеће одредбе. Уговорне стране ће попунити сваку евентуалну ненамерну празнину одредбом која у највећој мери одговара сврси и намени овог споразума у сагласности са Оквирном уредбом о ИПА и Уредбом о спровођењу ИПА.

Члан 3. Сврха

- (1) У циљу унапређења сарадње између уговорних страна, као и у циљу помоћи Кориснику у његовом прогресивном усклађивању са стандардима и политикама Европске уније, укључујући у то, тамо где за то постоје услови, и правне тековине ЕУ, с циљем учлањења, уговорне стране су сагласне да спроведу активности у разним пољима, као што је то прецизирано у две горе поменуте уредбе, и у оној мери у којој су оне применљиве на Корисника.
- (2) Активности пружања помоћи биће финансиране и спровођене унутар законског, административног и техничког оквира утврђеног овим споразумом и детаљније уређеног у секторским споразумима и/или финансијским споразумима уколико они постоје.
- (3) Корисник предузима све неопходне мере како би обезбедио прописно извршавање свих активности пружања помоћи и како би олакшао спровођење одговарајућих програма.

Члан 4. Општа правила о финансијској помоћи

- (1) За финансијску помоћ коју пружа Заједница на основу правила ИПА важе следећи принципи:
 - а) помоћ ће поштовати принципе доследности, комплементарности, координације, партнерства и концентрације;
 - б) помоћ ће бити усаглашена са политикама ЕЗ и подржавати усклађивање са правним тековинама ЕУ;
 - в) помоћ ће бити сагласна буџетским принципима утврђеним у Уредби Савета (ЕЗ, Еуроатом) број: 1605/2002 од 25. јуна 2002. године⁽³⁰⁾ о Финансијској уредби која се примењује на општи буџет Европских заједница (у даљем тексту: Финансијска уредба) и њеним Правилима за спровођење⁽³¹⁾;

³⁰ Сл. лист L 248 од 16. септембра 2002. године, стр. 1, измењена и допуњена Уредбом број: 1995/2006 од 13. децембра 2006. године (Сл. лист L 390 од 30. децембра 2006. године, стр. 1)

³¹ Уредба Комисије (ЕЗ, Еуроатом) број: 2342/2002 од 23. децембра 2002. којом се утврђују детаљна правила за спровођење Уредбе Савета (ЕЗ, Еуроатом) број: 1605/2002 (Сл. лист L 357, од 31. децембра 2002, стр. 1), последњи пут измењена и допуњена Уредбом Комисије број: 478/2007 од 2. априла 2007. године (Сл. лист број: L 111 од 28. априла 2007. године)

- г) помоћ ће бити усаглашена са потребама утврђеним у процесу проширења и са апсорпционим капацитетима Корисника; у обзир ће бити узета искуства стечена приликом примене ранијих програма;
 - д) кориснику ће бити пружена јака подршка приликом преузимања одговорности за програмирање и спровођење помоћи и биће обезбеђена адекватна видљивост мера које предузима ЕУ;
 - ђ) активности морају бити квалитетно припремане и морају имати јасне и проверљиве циљеве које треба остварити у датом року; постигнуте резултате треба проценити применом јасно мерљивих и одговарајућих показатеља;
 - е) било каква дискриминација заснована на полу, расном или етничком пореклу, религији или вери, инвалидитету, старости или сексуалној опредељености мора бити спречена током различитих фаза спровођења помоћи;
 - ж) циљеви претприступне помоћи треба да буду остваривани у контексту одрживог развоја и унапређења циља заштите и побољшања животне средине које врши Заједница.
- (2) Помоћ Кориснику засниваће се на приоритетима утврђеним у постојећим документима, тј. у Европском партнерству, извештајима и стратешким документима садржаним у годишњим пакетима проширења Комисије, као и у Споразуму о стабилизацији и придруживању, када буде потписан. Када Корисник добије статус државе кандидата и, сходно томе, буде укључен у Анекс I Оквирне уредбе о ИПА, помоћ за Републику Србију се такође може заснивати на приоритетима утврђеним у Партнерству за приступање, националном програму за усвајање правних тековина ЕУ, као и у преговарачком оквиру.
 - (3) Све активности за које је одобрена помоћ у оквиру ИПА начелно ће захтевати да их Корисник и Заједница кофинансирају, изузев ако буде другачије договорено у секторском споразуму или финансијском споразуму.
 - (4) Уколико спровођење активности зависи од преузетих обавеза према којима финансијска средства треба обезбедити из сопствених ресурса Корисника или из других извора средстава, финансијска средства Заједнице биће стављена на располагање онда када на располагање буду стављена и финансијска средства која се Корисник обавезао да ће обезбедити и/или средства из других извора.
 - (5) Обезбеђивање финансирања које врши Заједница на основу ИПА биће условљено испуњавањем обавеза Корисника према овом Споразуму, односно према секторском споразуму или према споразуму о финансирању уколико они постоје.

Члан 5. Методе спровођења

- (1) За спровођење помоћи на основу ИПА у Републици Србији, важиће правило децентрализованог система управљања, што подразумева да Комисија

преноси на Корисника управљање одређеним поступцима, али задржава укупну одговорност за управљање општим буџетом у складу са чланом 53в Финансијске уредбе и одговарајућим одредбама Споразума ЕЗ. Децентрализовани систем управљања ће обухватати јавно надметање, доделу уговора и плаћања која врши национална управа Корисника. Активности ће бити спровођене у складу са одредбама утврђеним у члану 53в Финансијске уредбе, као и у складу са члановима на које упућује овај члан.

(2) Међутим, уговорне стране могу се сагласити да буде примењивано:

- а) централизовано управљање дефинисано у члану 53в Финансијске уредбе у оквиру Компоненте помоћи у транзицији и изградњи институција, посебно за регионалне и хоризонталне програме, као и у оквиру Компоненте прекограничне сарадње. Ово, такође, може важити за пружање техничке помоћи у оквиру било које компоненте ИПА. Активности ће бити спровођене у складу са одредбама утврђеним у чл. 53. тачка (а), 53а и 54 – 57. Финансијске уредбе;
- б) заједничко управљање дефинисано у члану 53г Финансијске уредбе за Компоненту помоћи у транзицији и изградњи институција, посебно за регионалне и хоризонталне програме, као и за програме у које ће бити укључене међународне организације. Оперативне активности ће бити спровођене у складу са одредбама утврђеним у чл. 53. тачка (в) и 53г Финансијске уредбе;
- в) дељено управљање дефинисано у члану 53б Финансијске уредбе у оквиру Компоненте прекограничне сарадње, за прекограничне програме у које су укључене државе чланице Европске уније. Активности ће бити спровођене у складу са одредбама утврђеним у чл. 53. тачка (б), 53б и у Наслову II Другог дела Финансијске уредбе. Следећа посебна одредба ће бити узета у обзир приликом спровођења прекограничних програма са државама чланицама.

Ако држава чланица Европске уније, или више њих, и Корисник који учествује у прекограничном програму још увек нису спремни за спровођење целог програма у оквиру дељеног управљања, део програма који се односи на државу(е) чланицу(е) биће спроведен у складу са Насловом II (Компонента прекограничне сарадње), Поглављем III, одељком 2. Уредбе о спровођењу ИПА (чл. 101–138), а део програма који се односи на Корисника биће спроведен у складу са Насловом II, Поглављем III, одељком 3 Уредбе о спровођењу ИПА. (чл. 139–146. Уредбе о спровођењу ИПА, изузев члана 142; одредбе које се односе на заједничку Комисију за праћење из члана 110. биће примењиване).

(3) Ако је то потребно према одговарајућој Одлуци о финансирању, Комисија и Корисник закључиће финансијски споразум у складу са чланом 8. Уредбе о спровођењу ИПА, који се односи на вишегодишње или годишње програме. Финансијски споразум може да буде закључен између Комисије и неколико

држава корисника на основу ИПА, укључујући у то и Корисника помоћи за међудржавне програме и хоризонталне иницијативе.

- (4) Оквирни споразум ће бити примењиван на све финансијске споразуме закључене између Уговорних страна који се односе на финансијску помоћ у оквиру ИПА. Тамо где постоје, секторски споразуми који се односе на одређену компоненту биће примењивани на све финансијске споразуме закључене на основу те компоненте. У случају да не постоји финансијски споразум, правила обухваћена овим споразумом биће примењивана заједно са секторским споразумима уколико они постоје.

ОДЕЉАК П. РУКОВОДЕЋИ ОРГАНИ И НАДЛЕЖНА ТЕЛА

Члан 6. Успостављање и именовање органа и надлежних тела за децентрализовани систем управљања

- (1) У случају да се примењује децентрализовани систем управљања, Корисник мора да именује следеће органе и тела:
- а) национални службеник за акредитацију (CAO)
 - б) национални ИПА координатор (NIPAC)
 - в) стратешки координатор за Компоненту регионалног развоја и Компоненту развоја људских ресурса
 - г) национални службеник за одобравање (NAO)
 - д) национални фонд (NF)
 - ђ) оперативне структуре у свакој компоненти или програму које ће се бавити управљањем и спровођењем помоћи на основу Уредбе о ИПА
 - е) ревизорско тело.
- (2) Унутар целокупног оквира који дефинишу наведени органи и тела, односно унутар или изван првобитно установљених оперативних структура, могу бити успостављена посебна тела. Корисник ће обезбедити то да крајња одговорност за функције оперативних структура буде на првобитно установљеној оперативној структури. Такво реструктурирање биће озваничено писаним споразумима и биће подложно акредитацији националног службеника за акредитацију, а биће потребно и то да Комисија пренесе задужења за управљање.
- (3) Корисник ће обезбедити да код органа и тела из ст. 1. и 2. овог члана буде спроведено одговарајуће раздвајање дужности у складу са чланом 56. Финансијске уредбе. Дужности су раздвојене онда када су различити радни задаци који се односе на трансакцију додељени различитом особљу, чиме се обезбеђује да извршење сваког појединачног радног задатка буде прописно предузето.

Члан 7. Успостављање и именовање структура и надлежних тела за централизовано или заједничко управљање

- (1) У случају да се примењује централизовано или заједничко управљање, национални ИПА координатор ће у односима са Комисијом поступати у својству представника Корисника. Он ће обезбедити да буде одржавана блиска веза између Комисије и Корисника како у погледу општег процеса приступања, тако и у погледу пружања претприступне помоћи ЕЗ на основу ИПА.
- (2) Национални ИПА координатор ће, такође, бити одговоран за координирање учествовања Корисника у одговарајућим прекограничним програмима, како са државама чланицама тако и са другим државама корисницама, као и у транснационалним и међурегионалним програмима или програмима морских басена у оквиру других инструмената Заједнице. Радне задатке који се односе на ову другу одговорност он може делегирати координатору за прекограничну сарадњу.
- (3) За примену Компоненте прекограничне сарадње, оперативне структуре ће именовати и успоставити Корисник, у складу са чланом 139 Уредбе о спровођењу ИПА.

Члан 8. Функције и заједничке одговорности структура, органа и тела

- (1) Телима и органима из члана 6. овог споразума биће додељене функције и заједничке одговорности, које су дефинисане у АНЕКСУ А овог споразума.
- (2) Додељивање конкретних функција и одговорности које се односе на компоненте може бити дефинисано у секторским споразумима или у финансијским споразумима. Додељивање не сме бити у супротности са основним приступом који се примењује приликом додељивања функција и заједничких одговорности, а који је дефинисан у АНЕКСУ А.
- (3) Ако је у оквиру децентрализованог система управљања конкретним лицима додељена одговорност за одређену активност везану за управљање, спровођење и контролу програма, Корисник ће тим лицима омогућити да извршавају дужности повезане са том одговорношћу, укључујући у то и случајеве где не постоји хијерархијска веза између њих и органа који учествују у тој активности. Корисник ће посебно тим лицима обезбедити овлашћење да, путем званичних договора о радним поступцима између њих и дотичних органа, успостављају:
 - а) одговарајући систем размене информација, укључујући и овлашћење да, по потреби, захтевају информације и право приступа документима и особљу на лицу места;
 - б) стандарде који треба да буду задовољени;
 - в) процедуре које треба следити.

ОДЕЉАК III. АКРЕДИТАЦИЈА И ПРЕНОШЕЊЕ ОВЛАШЋЕЊА ЗА УПРАВЉАЊЕ У ДЕЦЕНТРАЛИЗОВАНОМ СИСТЕМУ УПРАВЉАЊА

Члан 9. Заједнички захтеви

Управљање које се односи на компоненту, програм или меру може бити пренето на Републику Србију ако буду и када буду испуњени следећи захтеви:

- а) ако Корисник испуни услове постављене у члану 5б. Финансијске уредбе, посебно оне у вези са системима управљања и контроле. Системи управљања и контроле успостављени у Републици Србији морају обезбедити делотворну и ефикасну контролу бар у областима дефинисаним у Анексу Уредбе о спровођењу ИПА као и у тачки 1) подтачка в) АНЕКСА А овог споразума. Уговорне стране могу дефинисати додатне одредбе у секторским споразумима или финансијским споразумима;
- б) ако је национални службеник за акредитацију дао акредитацију националном службенику за одобравање
 - и као директору националног фонда који сноси укупну одговорност за финансијско управљање фондовима ЕЗ у Републици Србији и као лицу одговорном за законитост и регуларност основних трансакција
 - у складу са способностима националног службеника за одобравање да испуни одговорности за делотворно функционисање система управљања и контроле у оквиру ИПА.

Акредитација националног службеника за одобравање ће, такође, обухватати национални фонд описан у Анексу А, тачка 5.
- в) ако национални службеник за одобравање додели акредитацију релевантним оперативним структурама.

Члан 10. Поступак акредитације националног службеника за одобравање и националног фонда, који спроводи национални службеник за акредитацију

- (1) Акредитација националног службеника за одобравање у складу са чланом 11 Уредбе о спровођењу ИПА зависи од испуњавања одговарајућих захтева дефинисаних у члану 11 наведене Уредбе и даље дефинисаних у Анексу А, тачка 4. Ова акредитација мора бити подржана мишљењем ревизора, које саставља спољни ревизор функционално независан од свих учесника у систему управљања и контроле. Мишљење ревизора мора се заснивати на прегледима извршеним према међународно прихваћеним стандардима ревизије.
- (2) Национални службеник за акредитацију обавештава Комисију о акредитацији националног службеника за одобравање, и то не касније од достављања обавештења о акредитацији прве оперативне структуре.

Национални службеник за акредитацију обезбеђује све релевантне поткрепљујуће информације које захтева Комисија.

- (3) Национални службеник за акредитацију без одлагања обавештава Комисију о евентуалним променама које се односе на националног службеника за одобравање или на национални фонд. Ако промена утиче на националног службеника за одобравање или на национални фонд у односу на важеће захтеве дефинисане у члану 11 Уредбе о спровођењу ИПА, национални службеник за акредитацију шаље Комисији процену последица које таква промена може имати на пуноважност акредитације. Ако је таква промена значајна, национални службеник за акредитацију обавештава Комисију о својој одлуци у вези са акредитацијом.

Члан 11. Поступак акредитације оперативних структура, који обавља национални службеник за одобравање

- (1) Акредитација оперативне структуре зависи од испуњавања захтева дефинисаних у члану 11 Уредбе о спровођењу ИПА. Ово уверење мора бити поткрепљено мишљењем ревизора, које саставља спољни ревизор функционално независан од свих учесника у систему управљања и контроле. Мишљење ревизора мора се заснивати на прегледима извршеним према међународно прихваћеним стандардима ревизије.
- (2) Национални службеник за одобравање обавештава Комисију о акредитацији оперативних структура и обезбеђује све релевантне поткрепљујуће информације које захтева Комисија, укључујући и опис система управљања и контроле.

Члан 12. Поступак преношења овлашћења за управљање, који врши Комисија

- (1) Комисија ће овлашћења за управљање пренети на Корисника тек након што органи и тела поменути у члану 6. овог споразума буду именовани и успостављени, а услови утврђени овим чланом испуњени.
- (2) Пре преношења овлашћења за управљање, Комисија ће прегледати акредитације националног службеника за одобравање и оперативних структура утврђених у чл. 10. и 11. овог споразума, као и поступке и структуре било ког од одговарајућих тела или органа у оквиру Републике Србије. То може да обухвати и проверу на лицу места, коју ће вршити службе Комисије или ревизорске куће ангазоване за тај посао.
- (3) Комисија у својој одлуци да пренесе овлашћења за управљање може да дефинише додатне услове како би обезбедила испуњење захтева поменутих у члану 11. Уредбе о спровођењу ИПА. Ови додатни услови морају бити испуњени у задатом року који ће одредити Комисија како би преношење овлашћења за управљање остало пуноважно.
- (4) У Одлуци Комисије о преношењу овлашћења за управљање биће утврђен списак *ex-ante* контрола, уколико оне постоје, које Комисија треба да изврши приликом јавног надметања за додељивање уговора, односно приликом објављивања позива за достављање понуда и приликом

додељивања уговора и субвенција. Овај списак може бити различит за различите компоненте или програме. *Ex-ante* контроле ће бити примењиване, у зависности од компоненте или програма, све док Комисија не дозволи примену децентрализованог система управљања без *ex-ante* контрола, као што је то описано у члану 16. овог споразума.

Члан 13. Повлачење или суспензија акредитације националног службеника за одобравање и акредитације националног фонда

- (1) Након што Комисија пренесе овлашћења за управљање, национални службеник за акредитацију ће имати одговорност да прати да ли су и даље испуњени сви захтеви потребни за задржавање ове акредитације и обавестиће Комисију о евентуалним значајним променама у том погледу.
- (2) Ако било који од важећих захтева дефинисаних у члану 11. Уредбе о спровођењу ИПА не буде испуњен, или престане да буде испуњен, национални службеник за акредитацију ће или суспендовати или повући акредитацију националног службеника за одобравање и одмах обавестити Комисију о својој одлуци и о разлозима за њено доношење. Национални службеник за акредитацију ће се лично уверити у то да су захтеви поново испуњени пре него што буде поново издао акредитацију. Та провера мора бити поткрепљена мишљењем ревизора дефинисаним у члану 10. став 1. овог споразума
- (3) Ако је акредитацију националног службеника за одобравање повукао или суспендовао национални службеник за акредитацију, биће примењиване следеће одредбе:
 - Комисија ће престати да врши трансфере новчаних средстава Кориснику током периода у коме акредитација није на снази;
 - током периода у коме акредитација није на снази, сви евро рачуни или евро рачуни за компоненте о којима је реч биће блокирани и ниједно плаћање које Национални фонд врши са блокираних евро рачуна неће бити сматране прихватљивим за финансирање које врши Заједница;
 - Комисија може, без задирања у било које друге финансијске корекције, вршити финансијске корекције утврђене у члану 30. овог споразума према Кориснику на основу његовог претходног непоштовања захтева везаних за преношење овлашћења за управљање.

Члан 14. Повлачење или суспензија акредитације оперативних структура

- (1) Након што Комисија пренесе овлашћења за управљање, национални службеник за одобравање имаће одговорност да прати то да ли су и даље испуњени сви захтеви потребни за задржавање ове акредитације и обавестиће Комисију и националног службеника за акредитацију о евентуалним значајним променама у том погледу.

- (2) Ако било који од захтева дефинисаних у члану 11. Уредбе о спровођењу ИПА не буде испуњен, или престане да буде испуњен, национални службеник за одобравање ће или суспендовати или повући акредитацију дотичне оперативне структуре и одмах обавестити Комисију и националног службеника за акредитацију о својој одлуци и о разлозима за њено доношење.

Национални службеник за одобравање ће се лично уверити у то да су ти захтеви поново испуњени пре него што поново изда дотичну акредитацију. Та провера мора бити поткрепљена мишљењем ревизора дефинисаним у члану 11. став 1. овог споразума.

- (3) Ако је акредитацију неке оперативне структуре повукао или суспендовао национални службеник за одобравање, биће примењиване следеће одредбе:

- Комисија Кориснику неће вршити никакве трансфере новчаних средстава, који се односе на програме или оперативне активности које спроводи дотична оперативна структура у периоду у коме је акредитација суспендована или повучена;
- Комисија може, без задирања у било које друге финансијске корекције, вршити финансијске корекције утврђене у члану 30. овог споразума према Кориснику на основу његовог претходног непоштовања захтева и услова везаних за преношење овлашћења за управљање;
- никакве нове законске обавезе које преузме дотична оперативна структура неће бити сматране прихватљивим током периода у коме акредитација није на снази;
- национални службеник за одобравање биће одговоран за предузимање одговарајућих сигурносних мера које се односе на плаћање извршених уговора или на плаћање уговора које је потписала дотична оперативна структура.

Члан 15. Повлачење или суспендовање преношења овлашћења за управљање

- (1) Комисија ће пратити поштовање захтева дефинисаних у члану 11. Уредбе о спровођењу ИПА.
- (2) Независно од одлуке националног службеника за акредитацију да одржава, суспендује или повуче акредитацију националног службеника за одобравање, или од одлуке националног службеника за одобравање да одржава, суспендује или повуче акредитацију оперативне структуре, Комисија може у било ком тренутку повући или суспендовати преношење овлашћења за управљање, посебно у случају када било који од захтева наведених у члану 11. Уредбе о спровођењу ИПА нису, или нису више, испуњени.

(3) Ако Комисија повуче или суспендује преношење овлашћења за управљање, биће примењиване следеће одредбе:

- Комисија ће престати да врши трансфере новчаних средстава Кориснику;
- Комисија може, без задирања у било које друге финансијске корекције, вршити финансијске корекције утврђене у члану 30. овог споразума према Кориснику по основу његовог претходног непоштовања захтева везаних за преношење овлашћења за управљање.

Комисија може да утврди и друге последице таквог суспендовања или повлачења, и то у посебној Одлуци Комисије.

(4) Одлуком Комисије могу бити утврђене одредбе које се односе на суспендовање или повлачење преношења овлашћења за управљање у односу на конкретне органе или тела.

Члан 16. Децентрализовани систем управљања без *ex-ante* контроле коју врши Комисија

(1) Децентрализовани систем управљања без *ex-ante* контроле коју врши Комисија биће циљ спровођења свих компоненти ИПА где је реализација помоћи децентрализована у складу са чланом 5. овог споразума. Временски рок за остварење овог циља може се разликовати у зависности од тога која је компонента ИПА у питању.

(2) Пре него што укине *ex-ante* контроле утврђене у одлуци Комисије о преношењу овлашћења за управљање, Комисија ће се уверити да систем управљања и контроле функционише делотворно, у складу са релевантним правилима Заједнице и са националним правилима. Комисија ће посебно пратити Корисниково спровођење плана рада који је дат у финансијском споразуму и који може да се односи на постепено изузимање од спровођења различитих врста *ex-ante* контрола. Комисија ће прописно узети у обзир резултате које је постигао Корисник у овом контексту, посебно у обезбеђивању помоћи и у преговарачком процесу.

Члан 17. Изјава о усклађености, коју даје национални службеник за одобравање

(1) Национални службеник за одобравање ће једном годишње давати изјаву о управљању, која се односи на:

- његову укупну одговорност коју, као руководиоца националног фонда, има за финансијско управљање фондовима ЕУ у Републици Србији и за законитост и регуларност основних трансакција
- његову одговорност за делотворно функционисање система управљања и контроле у оквиру ИПА.

Ова изјава о управљању биће написана у форми изјаве о усклађености која се подноси Комисији до 28. фебруара сваке године, а чија се копија доставља националном службенику за акредитацију.

- (2) Изјава о усклађености ће се заснивати на стварном надзору који национални службеник за одобравање врши над системом управљања и контроле током целе финансијске године.
- (3) Изјава о усклађености биће састављена према моделу приложеном у **АНЕКСУ Б** овог споразума.
- (4) Ако није могуће добити потврде делотворног функционисања система управљања и контроле, као и законитости и регуларности основних трансакција, што захтева Изјава о усклађености, национални службеник за одобравање ће обавестити Комисију о разлозима и потенцијалним последицама, као и о радњама предузетим ради решавања ове ситуације и ради заштите интереса Заједнице, а копију обавештења доставити националном службенику за акредитацију.

Члан 18. Израда извештаја и мишљења ревизорског тела и пропратне активности националног службеника за одобравање и Комисије

- (1) У зависности од функција и одговорности ревизорског тела детаљно дефинисаних у **АНЕКСУ А** овог споразума, ревизорско тело ће посебно саставити следеће извештаје и мишљења:
 - а) годишњи ревизорски извештај према моделу датом у **АНЕКСУ В** овог споразума;
 - б) годишње мишљење ревизора о систему управљања и контроле према моделу датом у **АНЕКСУ Г** овог споразума;
 - в) мишљење ревизора о завршном билансу трошкова за затварање програма или делова програма према моделу датом у **АНЕКСУ Д** овог споразума.
- (2) По пријему годишњег ревизорског извештаја и годишњег мишљења ревизора из става 1. овог члана, национални службеник за одобравање ће:
 - а) одлучити да ли су потребна нека побољшања у системима управљања и контроле, евидентирати одлуке донете о том питању и обезбедити благовремену реализацију тих побољшања;
 - б) извршити све потребне исправке у захтевима за плаћања, који се подносе Комисији.
- (3) Комисија може да одлучи да сама предузме пропратне активности које ће уследити на основу извештаја и мишљења (на пример, покретање поступка финансијске корекције) или да захтева да Корисник предузме активности. О својој одлуци Комисија ће обавестити националног службеника за одобравање и националног службеника за акредитацију.

ОДЕЉАК IV. ОПШТА ПРАВИЛА ФИНАНСИЈСКЕ ПОМОЋИ ЗАЈЕДНИЦЕ

Члан 19. Прихватљивост трошкова

- (1) У случају да се примењује децентрализовани систем управљања, без обзира на акредитације које су издали национални службеник за акредитацију и национални службеник за одобравање, потписани уговори и анекси уговора, као и настали трошкови и плаћања која је извршила национална власт неће бити прихватљиви за финансирање у оквиру ИПА пре него што Комисија пренесе управљање структурама и органима о којима је реч. Крајњи датум за признавање прихватљивости трошкова биће утврђен у финансијским споразумима, и то по потреби.
- (2) Као изузетак од става 1. овог члана:
 - а) техничка помоћ којом се подржава успостављање система управљања и контроле може бити прихватљива пре иницијалног преношења надлежности за управљање, за трошкове који настану после 1. јануара 2007. године;
 - б) трошкови који настану после објављивања позива за подношење предлога или јавних позива за достављање понуда такође могу бити прихватљиви уколико позив буде објављен пре иницијалног преношења надлежности за управљање, уз услов да се то иницијално преношење надлежности за управљање спроведе у временским роковима дефинисаним у резервној клаузули која треба да буде унета у оперативне активности или у позиве о којима је реч, као и уз претходно одобрење докумената о којима је реч које ће дати Комисија. Дотични позиви за подношење предлога или позиви за достављање понуда могу бити поништени или измењени, у зависности од одлуке о преношењу надлежности за управљање.
- (3) Издаци који се финансирају у оквиру ИПА неће бити финансирани из буџета Заједнице по било ком другом основу.
- (4) Осим горе наведених ст. 1-3. овог члана, финансијским или секторским споразумима могу бити дефинисана и детаљнија правила о прихватљивости трошкова.

Члан 20. Приход од камате

Сва камата приписана било ком евро рачуну одређене компоненте припада Кориснику. Камата на средства којима Заједница финансира програме биће књижена искључиво у вези са тим програмом, сматраће се националним јавним доприносом који представља извор средстава за Корисника и биће пријављена Комисији у време коначног закључења програма.

Члан 21. Ток ревизије

Национални службеник за одобравање ће обезбедити да све релевантне информације буду расположиве како би било омогућено да у сваком тренутку буде

остварен довољно детаљан увид у ток ревизије. Те информације ће обухватати документоване доказе о одобравању захтева за плаћање, рачуноводственог приказивања и плаћања таквих захтева, као и доказе о обради аванса, гаранција и дугова.

Члан 22. Интензитет помоћи и стопа доприноса Заједнице

- (1) Допринос Заједнице ће се обрачунавати у односу на прихватљиве трошкове, као што је дефинисано у Делу II Уредбе о спровођењу ИПА за сваку компоненту ИПА.
- (2) Одлукама о финансирању којима се усвајају годишњи или вишегодишњи програми за сваку компоненту ИПА утврђиваће се максимални индикативни износ доприноса Заједнице и накнадна максимална стопа за сваку групу приоритета.

ОДЕЉАК V. ОПШТА ПРАВИЛА СПРОВОЂЕЊА

Члан 23. Правила о набавци

- (1) Управљање помоћи у оквиру свих компоненти ИПА биће у складу са правилима о спољној помоћи садржаним у Финансијској уредби. То неће бити примењивано на помоћ која се, на основу прелазних одредби члана 99. Уредбе о спровођењу ИПА о Компоненти прекограничне сарадње, реализује у оном делу програма који се спроводи на територији држава чланица, изузев ако држава чланица која учествује у програму не одлучи другачије.
- (2) Резултати поступака лицитације биће објављени према правилима поменутим у ставу 1. овог члана и на начин који је детаљније објашњен у члану 24. став 3. овог споразума.
- (3) Правила учествовања и порекла утврђена у члану 19. Оквирне уредбе о ИПА биће примењивана на све поступке додељивања уговора на основу ИПА.
- (4) Сви уговори за услуге, набавке и радове биће додељени и спроведени у складу са поступцима и стандардним документима које утврди и објави Комисија за спровођење спољних оперативних активности, а који буду на снази у време покретања поступка о којем је реч, изузев у случају да секторски споразуми или споразуми о финансирању предвиђају другачије.

Члан 24. Јавност и видљивост

- (1) У случају да се примењује централизовани и заједнички систем управљања, информације о програмима и оперативним активностима обезбеђиваће Комисија уз помоћ националног ИПА координатора, и то у зависности од случаја. У случају да се примењује децентрализовани систем управљања и, у сваком случају, код програма или делова програма у оквиру Компоненте прекограничне сарадње у чијем се спровођењу не примењује дељено управљање, Корисник, а посебно национални ИПА координатор, обезбеђиваће информације о програмима и оперативним активностима и

објављиваће их. У случају да се примењује дељено управљање, државе чланице и Корисник обезбеђиваће информације о програмима и оперативним активностима и објављиваће их. Ове информације ће бити намењене грађанима и корисницима како би била истакнута улога Заједнице и обезбеђена транспарентност рада.

- (2) У случају да се примењује децентрализовани систем управљања, оперативне структуре биће одговорне за организовање објављивања листе крајњих корисника, назива оперативних активности и износа финансијских средстава Заједнице која су додељена за спровођење оперативних активности путем додељивања субвенција, и то на следећи начин:
- а) информације ће бити објављене по моделу стандардне презентације, на за то одређеном и лако приступачном месту на Интернет сајту Корисника. Ако такво објављивање путем Интернета није могуће, информације ће бити објављене путем било ког другог одговарајућег средства, укључујући и национални службени лист;
 - б) информације ће бити објављене током прве половине године након закључивања буџетске године у односу на коју су финансијска средства додељена Кориснику;
 - в) Корисник ће Комисији саопштити адресу места објављивања. Ако информација буде објављена на неки други начин, Корисник ће Комисији дати све детаљне информације о коришћеним средствима.
 - г) Оперативне структуре обезбедиће да крајњи корисник буде информисан о томе да прихватање финансирања представља и прихватање тога да буде укључен у овај објављени списак корисника. Сви лични подаци на том списку ће, међутим, бити обрађени у складу са захтевима Уредбе (ЕЗ) број: 45/2001 Европског парламента и Савета, од 18. децембра 2000. године, о заштити појединаца у вези са обрадом личних података коју врше институције и органи Заједнице, као и о слободном протоку таквих података ⁽³²⁾, а уз дужно поштовање захтева безбедности.
- (3) У случају да се примењује децентрализовани систем управљања, одговарајући органи ће припремити обавештење о додели уговора, онда када уговор буде потписан, и послати га Комисији ради објављивања. Обавештење о додели уговора може објавити и Корисник у одговарајућим националним публикацијама.
- (4) Комисија и одговарајуће националне, регионалне или локалне власти Корисника сагласиће се поводом спровођења усаглашеног скупа активности, чија ће сврха бити да у Републици Србији на располагање буду стављене и објављене информације о помоћи у оквиру ИПА. Поступци за спровођење таквих активности биће дефинисани у секторским споразумима или у финансијским споразумима.

³² Сл. лист број: 8, од 12. јануара 2001, стр. 1

- (5) Спровођење активности поменутих у ставу 4. овог члана биће одговорност крајњих корисника, а може бити финансирано из износа који је додељен одговарајућим програмима или оперативним активностима.

Члан 25. Додељивање опреме и објеката за спровођење програма и извршење уговора

- (1) У циљу делотворног спровођења програма на основу ИПА, Корисник ће предузети све неопходне мере да би обезбедио:
- а) да, у случају поступка лицитације за услуге, набавке и радове, физичка или правна лица која испуњавају услове за учествовање у поступку лицитације у складу са чланом 23. овог споразума имају право на привремено успостављање канцеларије и боравак онда када важност уговора то налаже. Ово право може се стећи тек након објављивања позива за достављање понуда, а уживаће га стручни кадар неопходан за обављање студија и других припремних радњи потребних за састављање понуда. То право ће истећи месец дана након одлуке о додељивању уговора;
 - б) да особљу које учествује у активностима које финансира Заједница и члановима њихове уже породице буду додељене повластице, привилегије и изузећа која нису ништа мања од оних која се обично додељују другом особљу међународних организација запосленом у Републици Србији, на основу било којих других билатералних или мултилатералних уговора или споразума о помоћи и техничкој сарадњи;
 - в) да се особљу које учествује у активностима које финансира Заједница и члановима њихове уже породице дозволи улазак у Републику Србију, становање у Републици Србији, рад у њој и напуштање Републике Србије, на начин који је оправдан природом основног уговора;
 - г) да буду издате све дозволе неопходне за увоз робе, првенствено професионалне опреме, потребне за извршење основног уговора, у зависности од важећих закона, правила и уредби Корисника;
 - д) да увоз који се обавља на основу ИПА буде изузет од плаћања пореза, царинских дажбина, увозних дажбина и других фискалних трошкова;
 - ђ) да буду издате све дозволе неопходне за поновни извоз горе поменутих добара, када основни уговор буде у потпуности извршен;
 - е) да буду издата овлашћења за увоз или за куповину стране валуте неопходне за спровођење основног уговора, као и да на извођаче посла буду без дискриминације примењивани национални прописи о размени страних средстава плаћања, без обзира на њихову националност или место становања;

- ж) да буду издате све дозволе неопходне да би у земљу порекла била пренета финансијска средства примљена на основу активности која се финансира на основу ИПА, а у складу са прописима о контроли промета страних средстава плаћања који су на снази у Републици Србији.
- (2) Корисник ће обезбедити пуну сарадњу свих релевантних тела. Он ће исто тако обезбедити приступ државним предузећима и другим владиним институцијама које су укључене у спровођење програма или извршење уговора, као и институцијама чије је учествовање неопходно.

Члан 26. Правила о порезима, царинским дажбинама и другим фискалним трошковима

- (1) Изузев ако није другачије предвиђено у секторском или финансијском споразуму, порези, царинске и увозне дажбине или други трошкови који имају истоветно дејство нису прихватљиви на основу ИПА.
- (2) Биће примењиване следеће детаљне одредбе:
 - а) царинске дажбине, увозне таксе, порези или други фискални трошкови који имају истоветно дејство у случају увоза робе на основу уговора који финансира Заједница нису прихватљиви на основу ИПА. Увозни послови о којима је реч биће пропуштени на месту уласка у Републици Србији ради испоруке извођачу, како захтевају одредбе основног уговора, као и ради непосредног коришћења у складу са потребама редовног извршења уговора, без обзира на било каква кашњења или спорове у вези са намиривањем горе поменутих дажбина, пореза и трошкова;
 - б) порез на додату вредност, таксе за оверу докумената или регистрацију, као и фискални трошкови који имају истоветно дејство или који тек треба да буду установљени, не плаћају се на промет добара и услуга који се врши на основу уговора закључених у циљу реализације пројеката финансираних од стране Заједнице, а које извршавају извођачи регистровани у Републици Србији или спољни извођачи. Извођачи из ЕЗ биће изузети од плаћања ПДВ за пружене услуге, испоручену робу и/или изведене радове на основу уговора ЕЗ. При томе, извођачи ће имати право на повраћај или одбијање плаћеног ПДВ у вези са пруженим услугама, испорученом робом и/или изведеним радовима. Уколико извођачи из ЕЗ не буду у стању да искористе ову могућност, имаће право да добију повраћај ПДВ директно од пореских власти пошто поднесу писани захтев уз који је приложена документација потребна на основу националног/локалног закона који уређује повраћај, као и уз оверену копију основног уговора ЕЗ.

У овом споразуму, израз „извођач из ЕЗ” биће тумачен као физичко или правно лице које пружа услуге и/или испоручује робу и/или

изводи радове и/или реализује субвенцију на основу уговора ЕЗ. Термин „извођач из ЕЗ” ће, исто тако, покривати и претприступне саветнике, познате и под називом „стални саветници за Твининг”, као и стручњаке укључене у Твининг обавезе или уговоре. Термин „уговор ЕЗ” означава било који правно обавезујући документ посредством којег се финансира нека активност на основу ИПА и који потписује ЕЗ или Корисник.

За те извођаче важиће најмање исте процедуралне повластице које важе и за извођаче на основу било којих других билатералних или мултилатералних уговора или споразума о помоћи и техничкој сарадњи.

- в) Добит и/или приход остварен на основу уговора ЕЗ подлегаће опорезивању у Републици Србији, у складу са националним/локалним пореским системом. Међутим, физичка и правна лица, укључујући и страно особље, из држава чланица Европске уније или других држава прихватљивих на основу ИПА, која извршавају уговоре које финансира Заједница биће изузета од плаћања тих пореза у Републици Србији.
- г) Личне ствари и предмети за домаћинство које лица (и чланови њихове уже породице) привремено увозе за личну употребу, изузев оних лица која су ангажована локално, а која су ангажована на извођењу радних задатака дефинисаних у уговорима о техничкој сарадњи, биће изузети од плаћања царинских дажбина, увозних такси, пореза и других фискалних трошкова који имају истоветно дејство, с тим што ће наведене личне ствари и предмети за домаћинство бити поново извезени или продати у држави, у складу са прописима који ће бити на снази у Републици Србији након истека уговора.

Члан 27. Надзор, контрола и ревизија које врше Комисија и Европски суд ревизора

- (1) Сви финансијски споразуми, као и програми који из њих буду уследили и накнадни уговори, подлећиће надзору и финансијској контроли коју врши Комисија, укључујући у то и контролу коју врши Европска канцеларија за борбу против проневере (ОЛАФ) и ревизију коју врши Европски суд ревизора. То обухвата права Делегације ЕК у Републици Србији да предузме мере као што су *ex-ante* провера лицитација или провера уговора које закључују одговарајуће оперативне структуре, све док не буде усвојено изузеће од *ex-ante* контроле у складу са чланом 16. овог споразума. Прописно овлашћени заступници или представници Комисије и ОЛАФ-а имаће право да изврше све техничке и финансијске провере које Комисија и ОЛАФ сматрају неопходним за праћење спровођења програма, укључујући у то и посете објектима и пословним просторијама где се спроводе активности које финансира Заједница. Комисија ће дотичним националним телима унапред доставити обавештење о таквим специјалним задацима.

- (2) Корисник ће доставити све тражене информације и документа, укључујући у то и било које податке достављене у електронској форми, и предузети све одговарајуће мере да олакша рад лицима којима је наложено да изврше ревизију или прегледе.
- (3) Корисник ће водити евиденцију и рачуноводство на начин који је одговарајући за приказивање услуга, испорука, радова и субвенција финансираних на основу одговарајућег финансијског споразума у складу са исправним рачуноводственим процедурама. Корисник ће, такође, обезбедити да заступници или представници Комисије, укључујући у то и ОЛАФ, имају право да прегледају сву релевантну документацију и рачуне везане за ставке које се финансирају на основу одговарајућег финансијског споразума, као и да пруже помоћ Европском суду ревизора да изврши ревизију која се односи на коришћење финансијских средстава Заједнице.
- (4) Да би обезбедила ефикасну заштиту финансијских интереса Заједнице, Комисија, укључујући и ОЛАФ, такође може обавити документарне провере и прегледе, као и провере и прегледе на лицу места у складу са процедуралним одредбама Уредбе Савета (ЕЗ, Еуроатом) број: 2185/1996, од 11. новембра 1996⁽³³⁾. Провере и прегледи биће припремани и извођени у тесној сарадњи са надлежним телима, која ће одредити Корисник. Ова тела ће на време бити обавештена о предмету, сврси и законској основи провера и прегледа, тако да ће моћи да обезбеде сву тражену помоћ. Корисник ће одредити службу која ће на захтев ОЛАФ пружати помоћ у извођењу испитивања у складу са Уредбом савета (ЕЗ, Еуроатом) број: 2185/1996. Уколико Корисник жели, провере и прегледи на лицу места могу бити изведени у њиховом присуству и уз њихову сарадњу. У случају да се учесници у активностима које финансира Заједница противе провери или прегледу на лицу места, Корисник ће, поступајући у складу са националним правилима, пружити инспекторима Комисије/ОЛАФ помоћ која им је неопходна како би им било омогућено да изврше своју дужност.
- Комисија/ОЛАФ ће у најкраћем року известити Корисника о свим чињеницама или сумњама које се односе на неку неправилност запажену током обављања провера и прегледа на лицу места. У сваком случају, Комисија/ОЛАФ обавезни су да горе поменуто тело обавесте о резултатима таквих провера и прегледа.
- (5) Горе описане контроле и ревизије важе за све извођаче и подизвођаче који су примили финансијска средства Заједнице и односе се на све релевантне информације које се могу наћи у документима националног фонда Корисника, која се тичу националног доприноса.
- (6) Без задирања у одговорности Комисије и Европског суда ревизора, рачуноводствену евиденцију и оперативне активности Националног фонда и, где је то применљиво, оперативне структуре могу по нахођењу Комисије проверити сама Комисија или спољни ревизор ког буде доделила Комисија.

³³ Сл. лист L 292 од 15. новембра 1996, стр. 2

Члан 28. Спречавање неправилности и преваре, мере против корупције

- (1) Корисник ће обезбедити истрагу и делотворну обраду случајева сумње да постоји превара и неправилност, као и функционисање механизма контроле и извештавања истоветног са оним који је предвиђен у Уредби Комисије (ЕЗ) број: 1828/2006, од 8. децембра 2006³⁴). У случају сумње да постоји превара или неправилност, Комисија мора бити обавештена без одлагања.
- (2) Осим тога, Корисник ће предузети све одговарајуће мере да спречи сваку активну или пасивну праксу корупције у било којој фази поступка набавке или поступка додељивања субвенције, односно током реализације одговарајућих уговора, као и да се таквим праксама супротстави.
- (3) Корисник, укључујући и особље одговорно за испуњавање задатака спровођења активности које финансира Заједница, обавезује се да предузме све мере опреза неопходне за избегавање свих ризика настанка сукоба интереса, а о сваком таквом сукобу интереса или о свакој ситуацији која би могла да доведе до таквог сукоба, одмах ће обавестити Комисију.
- (4) Биће примењиване следеће дефиниције:
 - а) *Неправилност* ће означавати свако кршење неке одредбе применљивих правила и уговора, које је последица поступка или пропуста економског службеника, а које као последицу има, или би могло да има, то да је генерални буџет Европске уније задужен неоправданом трошковном ставком.
 - б) *Превара* ће означавати сваку намерну радњу или пропуст који се односи на: употребу или представљање лажних, нетачних или непотпуних тврдњи или докумената, што као последицу има противправно присвајање или противправно задржавање новчаних средстава из генералног буџета Европских заједница, односно из буџета којима управљају Европске заједнице или неко друго тело у њихово име; необјављивање информације супротно одређеној обавези које има исте последице; противправно коришћење таквих новчаних средстава у сврхе различите од оних за које су првобитно одобрена.
 - в) *Активна корупција* се дефинише као намерна радња било кога ко директно или путем посредника неком званичнику обећава или даје преимућство било које врсте за самог званичника или за треће лице да би тај званичник деловао или се уздржао од деловања које је у складу са његовом дужношћу, односно да би вршио своје функције супротно својим званичним дужностима на начин који штети или на начин за који постоји вероватноћа да ће штетити финансијским интересима Европских заједница.
 - г) *Пасивна корупција* се дефинише као намерна радња неког званичника који, директно или путем посредника, захтева или прима

³⁴ Сл. лист L 371 од 27. децембра 2006, стр. 4

преимућства било које врсте, у своје или у туђе име, или прихвата обећање о давању таквог преимућства, да би деловао или се уздржао од деловања које је у складу са његовом дужношћу, односно да би вршио своје функције супротно својим званичним дужностима на начин који штети или на начин за који постоји вероватноћа да ће штетити финансијским интересима Европских заједница.

Члан 29. Надокнада новчаних средстава у случају неправилности или преваре

- (1) Сваки доказани случај постојања неправилности или преваре, који буде откривен у било које време током реализације помоћи на основу ИПА или приликом ревизије, имаће као последицу надокнаду новчаних средстава Комисији коју ће морати да изврши Корисник.
- (2) Национални службеник за одобравање надокнадиће, у складу са националним поступцима за надокнаду, допринос Заједнице уплаћен Кориснику, а о трошку оних који су починили неправилност, превару или корупцију или о трошку оних који су од ње имали користи. Ако национални службеник за одобравање не успе да поврати пун или делимични износ новчаних средстава, то неће спречити Комисију да надокнади новчана средства узимајући их од Корисника.

Члан 30. Финансијске корекције

- (1) У случају да се примењује децентрализовани систем управљања, Комисија ће, како би било обезбеђено да новчана средства буду коришћена у складу са важећим правилима, применити поступак салдирања рачуна или механизме финансијске корекције у складу са чланом 53б(4) и чланом 53в(2) Финансијске уредбе, као и у складу са детаљнијим правилима датим у секторским споразумима или финансијским споразумима.
- (2) Финансијска корекција може да уследи:
 - било након утврђивања конкретне неправилности, укључујући у то и превару;
 - било након утврђивања мане или недостатка у Корисниковим системима управљања и контроле.
- (3) Ако Комисија нађе да су трошкови у оквиру програма који се финансирају из ИПА настали на начин који представља кршење важећих правила, она ће одлучити који износи треба да буду изузети из финансирања које врши Заједница.
- (4) Обрачун и утврђивање сваке такве корекције, као и одговарајућих надокнада средстава, извршиће Комисија, следећи критеријуме и процедуре предвиђене у чл. 32, 33. и 34. овог споразума. Одредбе о финансијским корекцијама дефинисане у секторским споразумима или финансијским споразумима биће такође примењиване уз примену овог споразума.

Члан 31. Финансијске исправке

У случају да се примењује децентрализовани систем управљања, национални службеник за одобравање, који у првој инстанци сноси одговорност за испитивање неправилности, извршиће финансијске исправке тамо где буду откривене неправилности, односно тамо где буде откривен немар у оперативним активностима или оперативним програмима, и то тако што ће поништити целокупан или делимичан износ доприноса Заједнице намењен спровођењу оперативних активности или оперативних програма о којима је реч. Национални службеник за одобравање узеће у обзир природу и тежину неправилности, као и природу и тежину финансијског губитка по допринос Заједнице.

Члан 32. Критеријуми за финансијске корекције

- (1) Комисија може вршити финансијске корекције поништавањем целокупног или делимичног износа доприноса Заједнице намењеног спровођењу програма, у ситуацијама поменутим у члану 30(2) наведеном у претходном тексту.
- (2) Где буду утврђени појединачни случајеви неправилности, Комисија ће узети у обзир системску природу неправилности како би утврдила да ли треба применити паушалне корекције, тачне корекције или корекције засноване на екстраполацији налаза. За Компоненту руралног развоја, критеријуми за финансијске корекције дефинисани су у финансијским споразумима или секторским споразумима.
- (3) Приликом одлучивања о износу корекције, Комисија ће у обзир узети природу и тежину неправилности и/или обим мањкавости или недостатака утврђених у систему управљања и контроле у програму о којем је реч, као и финансијске импликације тих мањкавости или недостатака.

Члан 33. Поступак за финансијске корекције

- (1) Пре доношења одлуке о финансијској корекцији, Комисија ће обавестити националног службеника за одобравање о својим привременим закључцима и затражиће од њега да своје коментаре да у року од два месеца.
Тамо где Комисија буде предлагала финансијску корекцију на основу интерполације или паушалну корекцију, Кориснику ће бити дата прилика да утврди стварну меру неправилности прегледом одговарајуће документације. У договору са Комисијом, Корисник може да ограничи обим тог прегледа на одговарајући пропорционални део или узорак дотичне документације. Изузев у прописно оправданим случајевима, време дозвољено за овај преглед неће бити дуже од два месеца након завршетка двомесечног периода поменутог у првом подставу.
- (2) Комисија ће у обзир узети сваки доказ који Корисник достави у временском року поменутом у ставу 1. овог члана.

- (3) Комисија ће настојати да донесе одлуку о финансијској корекцији у року од шест месеци након отварања поступка, као што је то описано у ставу 1. овог члана.

Члан 34. Отплата

- (1) Свака отплата средстава која иде у општи буџет Европске уније биће извршена пре датума доспећа назначеног у налогу за надокнаду, састављеном у складу са чланом 72. Финансијске уредбе. Датум доспећа биће последњи дан другог месеца након издавања налога.
- (2) Свако кашњење у отплати довешће до обрачунавања камате на основу кашњења у плаћању, почев од датума доспећа, па до датума извршења плаћања. Каматна стопа биће за један и по процентни поен виша од стопе коју примењује Европска централна банка у својим главним пословима рефинансирања, и то првог радног дана месеца у који пада датум доспећа.

Члан 35. Поновно коришћење доприноса Заједнице

- (1) Средства из доприноса Заједнице која су поништена после финансијских корекција на основу члана 30. овог споразума биће уплаћена у буџет Заједнице, укључујући у то и камату.
- (2) Допринос који је поништен или надокнађен у складу са чланом 31. овог споразума не сме бити поново употребљен за финансирање оперативне активности или оперативних активности за које је извршена надокнада или исправка, нити сме, у случају да су надокнада или исправка извршене због системске неправилности, бити употребљен за финансирање постојеће оперативне активности у оквиру исте групе приоритета у којој се системска неправилност појавила, односно у оквиру једног њеног дела.

Члан 36. Надзор који комисија за надзор врши приликом примене децентрализованог система управљања

- (1) Приликом примене децентрализованог система управљања, Корисник ће, у року од шест месеци од ступања на снагу првог финансијског споразума, успоставити комисију за надзор ИПА, и то у сагласности са Комисијом, да би обезбедио доследност и координацију приликом спровођења компоненти ИПА.
- (2) Комисији за надзор ИПА помагаће секторске комисије за надзор успостављене у оквиру компоненти ИПА. Оне ће бити додељене програмима или компонентама. Оне могу укључивати представнике грађанског друштва, тамо где је то одговарајуће. У финансијским споразумима или секторским споразумима могу бити предвиђена и детаљнија правила.
- (3) Комисија за надзор ИПА ће се сама уверити у свеукупну делотворност, квалитет и доследност спровођења свих програма и оперативних активности у односу на испуњавање циљева постављених у вишегодишњим индикативним планским документима и финансијским споразумима.

- (а) комисија за надзор ИПА може Комисији, националном ИПА координатору и националном службенику за одобравање упутити предлоге за предузимање евентуалних активности којима би била обезбеђена доследност и координација програма и оперативних активности спроведених у оквиру различитих компоненти, као и предлоге за спровођење било којих корективних мера које би обухватиле више компоненти, а које су неопходне за постизање глобалних циљева пружене помоћи, као и за повећавање њене свеукупне ефикасности. Она, исто тако, може одговарајућој/им секторској/им комисији/ама за надзор упућивати предлоге за доношење одлука о спровођењу евентуалних корективних мера како би било обезбеђено постизање програмских циљева и повећана ефикасност помоћи обезбеђене у оквиру дотичног програма или у оквиру ИПА компоненте/и;
- (б) комисија за надзор ИПА усвојиће свој интерни пословник који ће бити у сагласности са мандатом комисије за надзор који утврђује Комисија, и који ће бити и унутар институционалног, законског и финансијског оквира Републике Србије;
- (в) изузев ако то није другачије предвиђено у мандату комисије за надзор који установљава Комисија, биће примењиване следеће одредбе:
 - аа) међу члановима комисије за надзор ИПА налазиће се представници Комисије, национални ИПА координатор, национални службеник за одобравање, представници оперативних структура и стратешки координатор;
 - бб) представник Комисије и национални ИПА координатор биће копредседавајући на састанцима комисије за надзор ИПА;
 - вв) комисија за надзор ИПА састајаће се најмање једном годишње. Такође, у међувремену могу бити сазивани тематски састанци.

Члан 37. Надзор приликом примене централизованог или заједничког управљања

Приликом примене централизованог или заједничког управљања, Комисија може предузети било које радње које сматра неопходним да би пратила програме о којима је реч. У случају да се примењује заједничко управљање, ове радње могу бити извршене у сарадњи са међународном/им организацијом/ама задуженим за одређене програме.

Члан 38. Годишњи и завршни извештаји о спровођењу

- (1) Оперативне структуре ће састављати секторски годишњи извештај и секторски завршни извештај о спровођењу програмâ за које су одговорне, и то у складу са поступцима који су дефинисани за сваку компоненту ИПА у Делу II Уредбе о спровођењу ИПА.

Секторски годишњи извештаји о спровођењу обухватаће једну финансијску годину. Секторски завршни извештаји о спровођењу односиће се на цео период спровођења, а могу обухватати и последњи секторски годишњи извештај.

- (2) Извештаји поменути у ставу 1. овог члана биће послати националном ИПА координатору, националном службенику за одобравање и Комисији, након што их буду прегледале секторске комисије за надзор.
- (3) На основу извештаја поменутих у ставу 1. овог члана, национални ИПА координатор ће Комисији и националном службенику за одобравање, након прегледа који ће извршити комисија за надзор ИПА, послати годишње и завршне извештаје о спровођењу помоћи на основу Уредбе о ИПА.
- (4) Годишњи извештај о спровођењу поменут у ставу 3. овог члана који ће бити слат до 31. августа сваке године, а први пут 2008. године, обједињаваће различите секторске годишње извештаје издате у оквиру различитих компоненти и обухватаће информације о:
 - а) напретку постигнутом у спровођењу помоћи Заједнице у односу на приоритете постављене у вишегодишњим индикативним планским документима и различитим програмима;
 - б) финансијском спровођењу помоћи Заједнице.
- (5) Коначни извештај о спровођењу поменут у ставу 3. овог члана обухватаће цео период спровођења, а може обухватати и последњи годишњи извештај поменут у ставу 4. овог члана.

Члан 39. Завршетак програмâ којима се управља према децентрализованом систему управљања

- (1) Након што Комисија од Корисника прими захтев за коначно плаћање, програм се сматра завршеним чим:
 - Комисија изврши исплату коначног салда који доспева за наплату, или
 - Комисија изда налог за надокнаду, или
 - Комисија повуче овлашћење за трошење средстава.
- (2) Завршетак програма не задире у права Комисије да предузме финансијску корекцију у каснијој фази.
- (3) Завршетак програма не утиче на обавезе Корисника да настави са чувањем одговарајућих докумената.
- (4) Поред ст. 1-3. овог члана детаљнија правила о завршетку програма могу бити дефинисана у финансијским споразумима или у секторским споразумима.

Члан 40. Завршетак програмâ којима се управља према систему централизованог или заједничког управљања

- (1) Програм је завршен онда када сви уговори и субвенције који се финансирају тим програмом буду окончани.
- (2) Након пријема коначног захтева за плаћање, уговор или субвенција се сматрају окончаним чим:
 - Комисија изврши исплату коначног салда који доспева за наплату, или
 - Комисија изда налог за надокнаду по пријему захтева за коначно плаћање, или
 - Комисија повуче овлашћење за трошење средстава.
- (3) Окончање уговора или субвенције не задире у права Комисије да предузме финансијску корекцију у каснијој фази.
- (4) Поред ст. 1-3. овог члана, детаљнија правила о завршетку програма могу бити дефинисана у финансијским споразумима или у секторским споразумима.

ОДЕЉАК VI. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 41. Консултације

- (1) Свако питање које се односи на извршење или тумачење овог споразума биће предмет консултације између уговорних страна, што ће, у случају потребе, као резултат имати измену и допуну овог споразума.
- (2) У случају неизвршења обавезе дефинисане у овом Споразуму, које није било предмет благовремено предузетих корективних мера, Комисија може, после обављања консултације са Корисником, обуставити финансирање активности на основу ИПА.
- (3) Корисник се може у целости или делимично одрећи спровођења активности на основу ИПА. Уговорне стране ће детаљно уредити наведено одрицање разменом писама.

Члан 42. Решавање несугласица, арбитража

- (1) Несугласице које настану услед тумачења, оперативних активности и спровођења овог споразума на било ком нивоу и на свим нивоима учествовања биће решаване споразумно, обављањем консултација, као што је то предвиђено чланом 41. овог споразума.
- (2) Уколико споразумно решење није могуће, било која од уговорних страна проблем може упутити на арбитражу у складу са Факултативним правилима Сталног арбитражног суда о арбитражи која обухвата међународне организације и државе, а која ће бити на снази датума када је закључен овај Оквирни споразум.

- (3) Језик који ће се користити у арбитражним поступцима биће енглески. Орган који ће вршити именовање је Генерални секретар Сталног арбитражног суда, и то након пријема писаног захтева који поднесе било која од уговорних страна. Одлука арбитра биће обавезујућа за све стране и неће постојати могућност улагања жалбе.

Члан 43. Спорови са трећим лицима

- (1) Без задирања у надлежност суда који је у уговору одређен као надлежни суд за спорове настале између уговорних страна у вези са тим уговором, Европска заједница ће на територији Републике Србије уживати имунитет када су у питању парнице и законски процеси у вези са било којим спором насталим између Европске заједнице и/или Корисника и трећег лица, односно између трећих лица, а који се директно или индиректно односи на пружање помоћи Заједнице Кориснику на основу овог споразума. Ово важи у сваком случају, осим ако се Европска заједница у неком одређеном случају изричито одрекла тог имунитета.
- (2) Корисник ће у било ком законском или управном поступку пред судом, трибуналом или административном инстанцом у Републици Србији бранити овај имунитет и заузети став којим се узимају у обзир интереси Европске заједнице. Тамо где је то потребно, Корисник и Европска комисија ће наставити са обављањем консултација о томе који ће став заузети.

Члан 44. Обавештења

- (1) Свако саопштење у вези са овим споразумом биће састављено у писаној форми и на енглеском језику. Свако саопштење мора бити потписано и мора бити достављено као оригинални документ или путем факса.
- (2) Свако саопштење у вези са овим споразумом мора бити послато на следеће адресе:

За Комисију

Генерални директорат за
проширење
1049 Брисел
Белгија
Факс: +32 2 295.95.40

За корисника:

Министарство финансија, Сектор за
програмирање и управљање фондовима
ЕУ и развојном помоћи
Кнеза Милоша 20
11000 Београд
Србија
Факс: +381 11 3612 230

Члан 45. Анекси

Анекси ће бити сматрани саставним делом овог споразума.

Члан 46. Ступање на снагу

Овај Оквирни споразум ступа на снагу оног дана када уговорне стране у писаној форми обавесте једна другу о његовом одобравању у складу са постојећим унутрашњим законодавством или у складу са поступком сваке од страна.

Члан 47. Измене и допуне

Све измене и допуне са којима се сагласе уговорне стране биће у писаној форми и сачињаваће део овог споразума. Такве измене и допуне ступиће на снагу оног дана који буду одредиле уговорне стране.

Члан 48. Престанак важења

- (1) Овај споразум ће остати на снази неодређено време, изузев ако буде раскинут писаним обавештењем једне од уговорних страна.
- (2) Након раскида овог споразума, свака помоћ чије извршење још увек буде у току изводиће се све до свог завршетка у складу са овим споразумом и евентуалним секторским уговором или финансијским уговором.

Члан 49. Језик

Овај споразум састављен је у дупликату на енглеском језику.

Потписан, за Владу и у име Владе
Републике Србије

Потписан, за Комисију и у име Комисије

Божидар Ђелић
потпредседник Владе

Пјер Мирел
директор

У Београду
29. новембра.2007. године

У Београду
29. новембра.2007. године

АНЕКС А

Оквирног споразума закљученог између Владе Републике Србије и Комисије

Функције и опште одговорности структура, органа и тела у складу са чланом 8. Споразума закљученог између Комисије и Корисника

Прелиминарна примедба:

На овој листи приказане су главне функције и опште одговорности одговарајућих структура, органа и тела. Не треба је сматрати исцрпном. Она представља допуну основном делу овог споразума.

1) Национални службеник за акредитацију (CAO)

- а) Националног службеника за акредитацију (CAO) именоване Корисник. Он ће бити службеник високог ранга у влади или државној управи Републике Србије.
- б) Национални службеник за акредитацију (CAO) биће одговоран за издавање, надзор и суспензију или за повлачење акредитације националног службеника за одобравање (NAO) и
 - као руководиоца националног фонда који сноси укупну одговорност за финансијско управљање новчаним средствима ЕУ у Републици Србији и као лица одговорног за законитост и регуларност основних трансакција;
 - у односу на способност NAO да испуни одговорности за делотворно функционисање система управљања и контроле у оквиру ИПА.

Акредитација NAO ће, такође, обухватати национални фонд (NF).

Национални службеник за акредитацију (CAO) обавестиће Комисију о акредитацији NAO и информисати Комисију о свим променама које се тичу акредитације NAO. То обухвата обезбеђивање свих релевантних поткрепљујућих информација које захтева Комисија.

- в) Пре издавања акредитације NAO, CAO ће се лично уверити у испуњеност важећих захтева дефинисаних у члану 11. Уредбе о спровођењу ИПА. То обухвата проверу тога да ли систем управљања и контроле који је успоставио Корисник испуњава захтеве у погледу делотворне контроле, и то најмање у областима које су дефинисане у анексу Уредбе о спровођењу ИПА (критеријуми за акредитацију). Овај анекс предвиђа следеће опште захтеве:

- окружење контроле (оснивање и управљање организацијом и особљем) која обухвата етичке политике и политике интегритета; управљање неправилностима и извештавање; планирање, регрутовање, обучавање и оцењивање особља, укључујући у то и управљање осетљивим положајима, осетљивим функцијама и сукобима интереса, успостављање

законских основа за тела и појединце; формално успостављање механизма полагања рачуна за свој рад; одговорности делегиране одговорности и сваког неопходног одговарајућег овлашћења за све задатке и позиције у оквиру целе организације;

- планирање и управљање ризиком, што обухвата утврђивање и процену ризика, управљање ризиком, постављање циљева и расподелу ресурса према циљевима, планирање процеса спровођења;
- активности контроле (спровођење интервенција), што обухвата поступке провере; поступке надзора путем одговорног управљања задацима који су пренети на подређене, укључујући у то и годишње изјаве о усклађености које дају подређени актери; правила за сваки тип набавке и позива за достављање понуда; поступке који обухватају контролне листе за сваки корак набавке и позива за достављање понуда; правила и поступке о јавности; поступке плаћања; поступке надзора над реализацијом кофинансирања; буџетске поступке ради обезбеђивања расположивости новчаних средстава; поступке за непрекидност спровођења оперативних активности; рачуноводствене поступке; поступке свођења рачуна; извештавање о изузећима, између осталог и о изузећима од спровођења редовних поступака одобрених на одговарајућем нивоу; извештавање о неодобреним изузећима и пропустима у контроли кад год буду утврђени, безбедносне поступке; поступке архивирања; раздвајање дужности и извештавање о мањкавостима интерне контроле;
- активности надзора (надзор над интервенцијама), што обухвата интерну ревизију уз обраду ревизорских извештаја и препорука, евалуација;
- комуникацију (којом се обезбеђује да сви актери приме информације неопходне за испуњење њихових улога), што обухвата редовне координационе састанке различитих тела ради размене информација о свим аспектима планирања и спровођења, као и редовно извештавање на свим одговарајућим нивоима о ефикасности и делотворности интерне контроле.

2) Национални ИПА координатор (NIPAC):

- а) Националног ИПА координатора (NIPAC) именовати Корисник. Он ће бити службеник високог ранга у влади или државној управи Корисника.
- б) Он ће обезбедити свеобухватну координацију помоћи на основу ИПА.

- в) Национални ИПА координатор (NIPAC) обезбедиће партнерске односе између Комисије и Корисника и блиску везу између општег процеса приступања и коришћења претприступне помоћи на основу ИПА. Он ће сносити укупну одговорност за:
- доследност и координацију програма обезбеђених на основу ИПА;
 - годишње програмирање за Компоненту помоћи у транзицији и изградњи институција на националном нивоу;
 - координацију учествовања Корисника у релевантним прекограничним програмима и са државама чланицама и са другим државама корисницама, као и учествовања у транснационалним и међурегионалним програмима или у програмима морских басена на основу других инструмената Заједнице. Национални ИПА координатор може делегирати задатке који се односе на ову координацију на координатора прекограничне сарадње.
- г) Национални ИПА координатор (NIPAC) ће саставити и, након прегледа који ће извршити комисија за надзор ИПА, доставити Комисији годишње и коначне извештаје о спровођењу ИПА дефинисане у члану 38. овог споразума и у члану 61(3) Уредбе о спровођењу ИПА. Примерак ових извештаја биће послат националном службенику за одобравање.

3) Стратешки координатор:

- а) Стратешког координатора ће именовати Корисник како би обезбедио координацију Компоненте регионалног развоја и Компоненте развоја људских ресурса, које су под одговорношћу националног ИПА координатора. Стратешки координатор биће лице у оквиру државне управе Корисника које није непосредно укључено у спровођење дотичних компоненти.
- б) Стратешки координатор ће посебно:
- координирати помоћ која је одобрена у оквиру Компоненте регионалног развоја и Компоненте развоја људских ресурса;
 - сачинити нацрт оквира стратешке доследности дефинисаног у члану 154. Уредбе о спровођењу ИПА;
 - обезбедити координацију између секторских стратегија и програма.

4) Национални службеник за одобравање (NAO)

Националног службеника за одобравање (NAO) именоваше Корисник. Он ће бити службеник високог ранга у влади или државној управи Корисника.

Национални службеник за одобравање (NAO) испуњаваће следеће функције и преузети следеће одговорности:

- а) као руководиоца националног фонда који сноси укупну одговорност за финансијско управљање новчаним средствима ЕУ у Републици Србији и као лице одговорно за законитост и регуларност основних трансакција. Национални службеник за одобравање (NAO) посебно ће испуњавати следеће задатке везане за ове одговорности:
 - обезбеђивање уверења о регуларности и законитости основних трансакција
 - састављање и подношење Комисији оверених биланса трошкова и захтева за плаћање; сносиће укупну одговорност за тачност захтева за плаћање и за трансфер новчаних средстава пословним структурама и/или крајњим корисницима
 - потврђивање постојања и тачности ставки кофинансирања
 - обезбеђивање утврђивања сваке неправилности и неодложног обавештавања о тој неправилности
 - извршавање финансијских исправки потребних у вези са откривеним неправилностима, у складу са чланом 50. Уредбе о спровођењу ИПА
 - вршење функције контакт особе за финансијске информације које размењују Комисија и Корисник;
- б) као лице одговорно за делотворно функционисање система управљања и контроле у оквиру ИПА, NAO ће посебно извршавати следеће задатке у вези са овим одговорностима:
 - преузимање одговорности за издавање, надзор и суспензију или за повлачење акредитације оперативних структура
 - обезбеђивање постојања и делотворног функционисања система управљања помоћи на основу ИПА
 - обезбеђивање тога да систем интерне контроле који се односи на управљање новчаним средствима буде делотворан и ефикасан
 - извештавање о систему управљања и контроле
 - обезбеђивање функционисања прописног система извештавања и информисања

- праћење налаза ревизорских извештаја које дају ревизорска тела, у складу са чланом 18 овог споразума и чланом 30(1) Уредбе о спровођењу ИПА
- неодложно обавештавање Комисије о свим значајним променама које се односе на систем управљања и контроле, уз достављање примерка обавештења националном службенику за акредитацију.

Након што испуни одговорности наведене под а) и б) у предходном тексту, НАО ће саставити Годишњу изјаву о усклађености, као што је то дефинисано у члану 17. овог споразума, а према АНЕКСУ Б овог споразума. Годишња изјава ће обухватати:

- а) потврду о делотворном функционисању система управљања и контроле;
- б) потврду која се односи на законитост и регуларност основних трансакција;
- в) информације о свим променама у системима и контролама, као и елементе поткрепљујућих рачуноводствених информација.

Ако није могуће добити потврде које се односе на делотворно функционисање система управљања и контроле и законитости и регуларности основних трансакција наведеним под (а) и (б) у претходном тексту, НАО ће обавестити Комисију о разлозима и потенцијалним последицама, као и о радњама које се предузимају како би била исправљена ситуација и како би се заштитили интереси Заједнице. Копију обавештења послаће националном службенику за акредитацију.

5) Национални фонд (NF)

- а) Национални фонд (NF) биће тело смештено у министарству Корисника, имаће централну надлежност за буџет и поступаће као тело у саставу централне државне благајне.
- б) Национални фонд (NF) биће задужен за извршавање задатака финансијског управљања помоћи на основу ИПА, под одговорношћу НАО.
- в) Национални фонд (NF) ће посебно бити задужен за организацију банковних рачуна, подношење захтева Комисији за издавање новчаних средстава, одобравање трансфера новчаних средстава од Комисије до оперативних структура или до крајњих корисника и финансијско извештавање Комисији.

6) Оперативне структуре:

- а) Оперативна структура ће бити успостављена за сваку компоненту или програм ИПА како би се бавила управљањем и спровођењем помоћи у оквиру ИПА. Оперативна структура биће тело или скуп тела у оквиру државне управе Корисника.

- б) Оперативне структуре ће бити одговорне за управљање и спровођење одговарајућег/их програма ИПА у складу са принципима одговорног финансијског управљања. У те сврхе, оперативне структуре ће извршавати више функција које обухватају:
- припрему предлога годишњих или вишегодишњих програма;
 - надзор над спровођењем програма и вођење рада секторске комисије за надзор, дефинисане у члану 36(2) овог споразума и у члану 59. Уредбе о спровођењу ИПА, посебно путем обезбеђивања докумената неопходних за праћење квалитета спровођења програма;
 - састављање секторских годишњих и завршних извештаја о спровођењу, дефинисаних у члану 38(1) и (2) овог споразума и у члану 61(1) Уредбе о спровођењу ИПА. Након што извештаје прегледа секторска комисија за надзор, биће задужене за њихово достављање Комисији, NIPAC и NAO;
 - обезбеђивање тога да оперативне активности буду одабране за финансирање и одобрене у складу са критеријумима и механизмима који се примењују на програме, као и тога да буду у сагласности са релевантним правилима Заједнице и националним правилима;
 - успостављање поступка за обезбеђивање чувања свих докумената који се тичу издатака и ревизорских послова потребних да се обезбеди адекватан ток ревизије;
 - организовање поступака лицитације, поступака додељивања субвенција, закључивања уговора који уследе након ових поступака, као и извршавање плаћања крајњем Кориснику и надокнада средстава од крајњег Корисника;
 - обезбеђивање тога да сви органи укључени у спровођење оперативних активности одржавају посебне рачуноводствене системе или посебну рачуноводствену кодификацију;
 - обезбеђивање тога да NF и NAO приме све неопходне информације о поступцима и проверама извршеним у вези са издацима;
 - успостављање, одржавање и ажурирање система извештавања и информисања;
 - обављање провера како би било утврђено то да су пријављени трошкови заиста настали у складу са важећим правилима, да су производи испоручени и услуге пружене у складу са одлуком о одобрењу, као и да су захтеви крајњег корисника за плаћање исправни: те провере ће обухватати

административне, финансијске, техничке и физичке аспекте оперативних активности, према потреби;

- обезбеђивање интерне ревизије различитих органа у свом саставу;
- обезбеђивање извештавања о неправилностима;
- обезбеђивање усклађености са захтевима у погледу информисања и јавности у раду.

в) Руководиоци органа у саставу оперативне структуре биће јасно одређени и биће одговорни за задатке додељене њиховим органима, у складу са чланом 8(3) овог споразума и чланом 11(3) Уредбе о спровођењу ИПА.

7) Ревизорско тело

а) Ревизорско тело одредиће Корисник, Биће функционално независно од свих актера у систему управљања и контроле и поступаће у складу са међународно признатим стандардима ревизије.

б) Ревизорско тело биће одговорно за проверу делотворног и стабилног функционисања система управљања и контроле.

в) Ревизорско тело ће, у оквиру одговорности свог руководиоца, посебно испуњавати следеће функције и преузети следеће одговорности:

- израда и испуњавање, у току сваке године, **годишњег плана ревизије** који обухвата ревизије чији је циљ провера:
 - делотворног функционисања система управљања и контроле
 - поузданости рачуноводствених информација које се достављају Комисији.

Ревизорски рад ће обухватати спровођење ревизије одговарајућих узорака оперативних активности или трансакција, као и спровођење прегледа поступака.

Годишњи план ревизије биће достављен НАО и Комисији пре почетка године на коју се односи.

- достављање извештаја и мишљења како следи:
 - **годишњи ревизорски извештај** израђен према моделу датом у **АНЕКСУ В** овог споразума и дефинисање средстава која користи ревизорско тело, као и преглед евентуалних недостатака утврђених у систему управљања и контроле или у налазима у вези са трансакцијама из ревизије извршене у складу са годишњим планом ревизије током претходног дванаестомесечног периода, који се завршава 30. септембра одговарајуће године. Годишњи

ревизорски извештај биће упућен Комисији, НАО и САО до 31. децембра сваке године. Први такав извештај ће обухватати период од 1. јануара 2007. до 30. новембра 2007. године

- **годишње мишљење ревизора** израђено према моделу дефинисаном у АНЕКСУ Г овог споразума у вези са тим да ли системи управљања и контроле функционишу делотворно и да ли су усклађени са захтевима овог споразума и Уредбе о спровођењу ИПА и/или било којих других споразума закључених између Комисије и Корисника. Овај извештај ће бити упућен Комисији, НАО и САО. Обухватаће исти период и имаће исти крајњи рок као и годишњи ревизорски извештај
- **мишљење о било ком завршном билансу трошкова**, који ће Комисији доставити НАО, потребног за закључивање било ког програма или било ког његовог дела. Тамо где то одговара, завршни биланс трошкова може да обухвата захтеве за плаћање у форми годишњег биланса. Ово мишљење ће се односити на важност захтева за коначно плаћање, тачност финансијских информација и, тамо где је то могуће, биће поткрепљено завршним ревизорским извештајем. Мишљење ће бити припремљено према моделу датом у АНЕКСУ Д овог споразума. Биће послато Комисији и САО истовремено са одговарајућим завршним билансом трошкова који подноси НАО или најкасније у року од три месеца од достављања тог завршног биланса трошкова.
- предузимање даљих конкретних захтева у погледу годишњег плана ревизије и/или извештаја и мишљења наведених под претходном тачком може бити дефинисано у секторским споразумима или у финансијским споразумима.
- поступање у складу са међународним стандардима ревизије, посебно у области процене ризика, материјалности ревизије и узорковања, онда када је у питању методологија ревизорског рада, извештаја и мишљења ревизора.. Ту методологију могу допунити било које додатне смернице и дефиниције Комисије, нарочито оне које су у вези са одговарајућим општим приступом узорковању, нивоима поверљивости и материјалности.

АНЕКС Б

Оквирног споразума закљученог између Владе Републике Србије и Комисије

Изјава о усклађености³⁵

националног службеника за одобравање Републике Србије³⁶

Ја, (*презиме, име, звање или функција*), национални службеник за одобравање Републике Србије овим Комисији подносим [биланс трошкова] [рачуноводствене извештаје и биланс трошкова]³⁷ Инструмента претприступне помоћи (ИПА) за Републику Србију за финансијску годину од 1. 1. 20xx. до 31. 12. 20xx. године.

Изјављујем да сам успоставио систем управљања и интерне контроле у вези са компонентом ИПА [1-5] (годишња изјава о управљању) и надзирао његов рад.

Потврђујем, на основу сопствене процене и информација које имам на располагању, укључујући у то, између осталог, и резултате рада интерне ревизије:

- да трошкови пријављени [и рачуноводствени извештаји достављени]³ Комисији у току финансијске године од 1. 1. 20xx. до 31. 12. 20xx. године представљају³, по мом знању, истинит, потпун и тачан приказ утrophка и пријема средстава у вези са компонентом ИПА [1-5] за горе наведену финансијску годину;
- да систем управљања и контроле делотворно функционише и тиме у прихватљивој мери обезбеђује законитост и исправност основних трансакција, укључујући у то, између осталог, и поштовање начела одговорног и стабилног финансијског управљања;
- да систем управљања и контроле који се примењује за компоненту [1-5] није [значајно]³⁸ измењен у поређењу са описом датим у тренутку подношења пријаве за преношење управљања (узимајући у обзир промене пријављене Комисији претходних година);
- да су се поштовали сви релевантни уговори чије би непоштовање могло имати значајног утицаја на пријављене трошкове [и достављене рачуноводствене извештаје]³ у предметном периоду. Није било случајева непридржавања прописа Комисије чије би непридржавање могло имати значајног утицаја на пријављене трошкове [и достављене рачуноводствене извештаје]³.

³⁵ по компоненти

³⁶ У складу са чланом 27 Уредбе о спровођењу ИПА

³⁷ Изабрати опцију за компоненту 5

³⁸ у зависности од случаја

Потврђујем да сам, где је било потребно, предузео одговарајуће мере у вези са извештајима и мишљењима ревизорског тела издатим до данас у складу са чланом 29. Уредбе о спровођењу ИПА.

[Ова изјава, међутим, подлеже следећим резервама <такође описати корективне мере>:

- ...
- ...].

Штавише, потврђујем да ми није познато да постоји неко необјављено питање које би могло штетити финансијском интересу Заједнице.

(место и датум издавања

потпис

име и звање или функција националног службеника за одобравање)

АНЕКС В

Оквирног споразума закљученог између Владе Републике Србије и Комисије

Годишњи ревизорски извештај³⁹

ревизорског тела Републике Србије⁴⁰

Упућен

- Европској комисији, Генералном директорату ...
- националном службенику за акредитацију (CAO) Републике Србије и
- [примерак]⁴¹ националном службенику за одобравање (NAO) Републике Србије

1. Увод

- Назначити компоненту/програм ИПА које извештај обухвата.
- Назначити тела укључена у припрему извештаја, укључујући у то и само ревизорско тело.
- Описати кораке предузете за припремање извештаја.
- Назначити област ревизија (укључујући трошкове пријављене Комисији за одговарајућу годину у вези са релевантним активностима).
- Назначити период који обухвата овај годишњи ревизорски извештај (*претходни дванаестомесечни период који се завршава дана 30. 9. 20xx. године*).

2. КРАТАК ПРЕГЛЕД НАЛАЗА

- Описати природу и обим налаза који су проистекли и из испитивања система и из материјалног испитивања. (Ове налазе разврстати у категорије по нивоу важности – „значајни”, „средње значајни” и „малог значаја”. Списак ових налаза приказан је у анексу овог извештаја). Навести грешке за које се сматра да су системске природе и проценити вероватноћу да буде дата накнадна квалификација у вези са грешкама. Описати и квантификовати све уочене неправилности.

3. ИЗМЕНЕ У СИСТЕМИМА УПРАВЉАЊА И КОНТРОЛЕ

- Навести све значајне измене у системима управљања и контроле у односу на опис дат у тренутку подношења пријаве за преношење надлежности за

³⁹ по компоненти

⁴⁰ по члану 29(2)(б) Прописа о спровођењу ИПА

⁴¹ изабрати опцију

управљање (децентрализовани систем управљања), као и у односу на последњи годишњи ревизорски извештај.

- Проверити да ли је национални службеник за одобравање доставио обавештење о поменутих изменама у складу са Анексом А 4) б) Оквирног споразума.

4. ИЗМЕНЕ У ГОДИШЊЕМ ПЛАНУ РЕВИЗИЈЕ

- Назначити све измене унете у годишњи план ревизије или предложене измене, уз давање објашњења и разлога.
- С обзиром на горе наведене измене, описати ревизорски приступ усвојен услед тих измена. Навести последице измена и одступања, укључујући у то назнаку основа за избор активности за евентуалну додатну ревизију у контексту ревидираног годишњег плана ревизије.

5. РЕВИЗИЈЕ СИСТЕМА

- Назначити органе који су обавили испитивање система за потребе овог извештаја, укључујући у то и само ревизорско тело.
- Приложити кратак преглед обављених ревизија; навести примењене нивое за мерење материјалности и поузданости (у %), у зависности од случаја, као и датум када је ревизорски извештај прослеђен Комисији.
- Описати основ за избор активности за ревизију у контексту годишњег плана ревизије.
- Описати најважније налазе и закључке о системима управљања и контроле изведене из ревизорског рада, укључујући у то и адекватност тока ревизије и усклађеност са захтевима и политикама Комисије.
- Назначити евентуалне финансијске последице налаза.
- Обезбедити информације о пропратним активностима у вези са ревизорским налазима, посебно о свим спроведеним или препорученим корективним и превентивним мерама.

6. РЕВИЗИЈЕ УЗОРКА ОПЕРАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

- Навести тела која су обавила материјално испитивање за потребе овог извештаја, укључујући у то и само ревизорско тело.
- Приложити кратак преглед ревизија и назначити број обављених ревизија, примењене нивое за мерење материјалности и поузданости (у %), у зависности од случаја, као и износ проверених трошкова, разврстаних по компонентама, групама приоритета програма и/или мери ако је релевантна, правећи при томе разлику између узорака на бази ризика и статистичких узорака, у зависности од случаја. Назначити проценат проверених трошкова у односу на укупне прихватљиве трошкове пријављене Комисији (и за дотични период и кумулативно).

- Описати основ за избор оперативних активности за обављање прегледа.
- Описати најважније резултате материјалног испитивања, назначивши посебно укупну стопу финансијских грешака, која је утврђена на основу узорка, у односу на укупне прегледане трошкове.
- Обезбедити информације о пропратним активностима у вези са грешкама, као и о вршењу евентуалних финансијских исправки и/или о плану корективних активности.
- Назначити све финансијске корекције које уследе након ревизије.

7. КООРДИНАЦИЈА ИЗМЕЂУ РЕВИЗОРСКИХ ОРГАНА И НАДЗОРНОГ РАДА РЕВИЗОРСКОГ ТЕЛА

- Описати поступак координације између различитих националних ревизорских органа и самог ревизорског тела (у зависности од случаја).
- Описати поступак вршења надзора који примењује ревизорско тело на друге ревизорске органе (у зависности од случаја).

8. ПРОПРАТНЕ АКТИВНОСТИ ПОСЛЕ РЕВИЗИЈЕ ИЗВРШЕНЕ У ПРЕТХОДНИМ ГОДИНАМА

- Обезбедити информације, у зависности од случаја, о пропратним активностима након ревизорских препорука и резултате ревизије оперативних активности спровођених ранијих година.

9. СРЕДСТВА КОЈА ЈЕ КОРИСТИЛО РЕВИЗОРСКО ТЕЛО

- Описати средства употребљена за припремање овог годишњег ревизорског извештаја.

АНЕКС: Годишњи план ревизије за референтну годину (*претходни дванаестомесечни период који се завршава 30. 9. 20xx. године*)

[Списак налаза према горе наведеној тачки 2]

[Списак измена према горе наведеној тачки 4]

[Кратак преглед према горе наведеној тачки 5. по приложеном моделу]

[Кратак преглед према горе наведеној тачки 6. по приложеном моделу]

[Кратак преглед према горе наведеној тачки 5] ЗА РЕВИЗИЈЕ СИСТЕМА

Датум обављања ревизије система	Ревидирани програм/систем	Ревизорско тело	Трошкови пријављени у референтној години	Укупни кумулативни пријављени трошкови	Основа за избор програма

[Кратак преглед према горе наведеној тачки] ЗА РЕВИЗИЈЕ ПРИЈАВЉЕНИХ ТРОШКОВА И УЗОРАКА

Фонд	Референца (ШЦИ бр.)	Програм	Трошкови пријављени у референтној години	Трошкови у референтној години ревидирани на основу произвољног узорка	Износ и проценат (стопа грешке) неисправних трошкова у произвољном узорку (3)	Остали ревидирани трошкови (4)	Износ неисправних трошкова у другом узорку трошкова	Укупни кумулативни пријављени трошкови	Укупни кумулативни ревидирани трошкови као проценат укупних кумулативних пријављених трошкова	Ниво материјалности (%)	Ниво поузданости (%)
				1. 2.	Износ % 1.						

1. Износ ревидираних трошкова
2. Проценат ревидираних трошкова у односу на трошкове пријављене Комисији у референтној години
3. Тамо где произвољан узорак обухвата више од једног Фонда или програма, информације се дају за цео узорак
4. Трошкови из допунског узорка и трошкови из произвољног узорка који нису у референтној години

АНЕКС Г

Оквирног споразума закљученог између Владе Републике Србије¹ и Комисије

Годишње ревизорско мишљење

ревизорског тела Републике Србије² о системима управљања и контроле

Упућено

- Европској комисији, Генералном директорату,
- националном службенику за акредитацију (CAO) Републике Србије и
- [примерак]³ националном службенику за одобравање (NAO) Републике Србије

Увод:

Ја, (*презиме, име, звање или функција*), руководилац ревизорског тела Републике Србије, (*назив одређеног ревизорског тела*), размотрио сам функционисање система управљања и контроле за оперативне активности у оквиру компоненте [1-5] Инструмента претприступне помоћи (ИПА) у претходном дванаестомесечном периоду који се завршио дана (), као што је приказано у опису достављеном Комисији дана (*унети датум*) у тренутку подношења захтева за преношење надлежности за управљање (узимајући у обзир измене у претходним годинама о којима је Комисија обавештена дана () заједно са изменама утврђеним у годишњем ревизорском извештају приложеном уз ово мишљење).

Циљ вршења овог прегледа је издавање мишљења о усклађености система управљања и контроле са Оквирним споразумом и/или другим споразумима закљученим између Комисије и Републике Србије у оквиру ИПА, као и мишљења о делотворности спровођења тих система управљања и контроле, који су осмишљени тако да допринесу изради поузданих [биланса трошкова] [рачуноводствених извештаја и биланса трошкова]⁴ који се подносе Комисији. Тиме треба да буде олакшано обезбеђивање, између осталог, законитости и регуларности трансакција на којима се ти извештаји и биланси заснивају.

Обавезе NAO и ревизорâ:

Национални службеник за одобравање (NAO) одговоран је, између осталог, за припремање и веродостојно приказивање Изјаве о усклађености у складу са чланом 25. Уредбе о спровођењу ИПА (Уредба о ИПА). Ова одговорност обухвата изјаву Комисији о истинитости, потпуности и тачности пријављених трошкова [и достављених рачуноводствених извештаја]³, као и о томе да ли делотворно функционисање система управљања и контроле у оквиру програма ИПА обезбеђује довољну гаранцију законитости и регуларности трансакција на којима се та Изјава и заснива.

¹ по компоненти

² по члану 29(2)(б) Уредбе о спровођењу ИПА програма

³ изабрати опцију

⁴ изабрати опцију у зависности од компоненте

Национални службеник за одобравање (NAO) треба своју процену да заснива на свим информацијама које су му на располагању. То укључује и рад интерне ревизорске службе.

Моја одговорност у овом извештају – у складу са чланом 29. став 2. тачка б други пасус Уредбе о ИПА – јесте да **изнесем мишљење** о делотворном функционисању система управљања и контроле, успостављених ради спровођења активности у оквиру компоненте [1–5] ИПА у претходном дванаестомесечном периоду који се завршио дана (), по свим значајним питањима.

Приликом организовања својих ревизија на уму смо имали овај циљ (као и циљ да буду дата и мишљења о пријављеним трошковима [и годишњим рачуноводственим извештајима за компоненту 5]⁵ и о завршним билансима потраживања). Ми организујемо свеобухватни план ревизорског рада како бисмо испунили све своје обавезе по члану 29. Уредбе о ИПА. Нисмо испланирали и спровели своје ревизије да бисмо могли да изнесемо опште мишљење о поузданости Изјаве о усклађености коју даје NAO. Међутим, износимо своје закључке о томе да ли резултати обављеног ревизорског рада дају основ за било какве значајне сумње у вези са Изјавом о усклађености. Посебно смо проценили то да ли су налази наше ревизије у сагласности са резервама које је NAO унео у Изјаву о усклађености, односно са непостојањем таквих резерви. Спровели смо ревизије у складу са међународним стандардима ревизије. Ови стандарди захтевају, између осталог, и то да се придржавамо етичких захтева и да планирамо и спроводимо ревизије како бисмо обезбедили довољне гаранције на којима ће се заснивати наше мишљење.

Верујем да обављени посао обезбеђује чврсту основу нашем мишљењу.

Обим прегледа:

Ревизорски задаци обављени су у складу са годишњим планом ревизије у вези са овом компонентом у току предметног дванаестомесечног периода и о њима је извештај дат у годишњем ревизорском извештају који обухвата период до ... ().

Наша системски заснована ревизија обухватила је прегледе засноване на испитивању устројства и рада системâ управљања и контроле које је успоставио корисник ради делотворног управљања оним ризицима који угрожавају израду поузданих [биланса трошкова] [рачуноводствених извештаја и биланса трошкова]³, који се подносе Комисији.

Назначити евентуална ограничења прегледа:

- Објаснити ограничења

Мишљења ревизора:

[Опција 1 – Мишљење без квалификације]

На основу претходно поменутог прегледа, моје је мишљење да у периоду од 1. октобра 20xx. године до 30. септембра 20xx+1 године) системи управљања и контроле успостављени за компоненту [1–5] како би допринели изradi поузданих [биланса трошкова] [рачуноводствених извештаја и биланса трошкова]³ који се подносе Комисији и

⁵ Изабрати опцију за компоненту 5

на тај начин олакшали обезбеђивање, између осталог, законитости и регуларности трансакција на којима се заснивају ови извештаји, јесу функционисали делотворно и да јесу, што се тиче њиховог устројства и рада, у свим значајним питањима задовољавали све важеће захтеве Оквирног споразума о ИПА и/или других споразума закључених између Комисије и Републике Србије у оквиру ИПА. Без изношења мишљења о општој поузданости Изјаве о усклађености, закључујем да Изјава о усклађености коју је издао НАО није садржала никакву представку која би била у значајној мери несагласна са налазима ревизије и која би због тога дала било какав повод за сумњу да Изјава о усклађености није састављена исправно и у складу са важећим законодавством.

Ревизије су спроведене у периоду између ДАН/МЕСЕЦ/20XX. године и ДАН/МЕСЕЦ/20XX. године. Извештај о мојим налазима достављен је истог дана када и ово мишљење.

(место и датум издавања

потпис

име и звање или функција руководиоца одређеног ревизорског тела))

[Опција 2 – Мишљење са квалификацијом⁶

На основу претходно поменутог прегледа, моје је мишљење да у периоду од 1. октобра 20xx. године до 30. септембра 20xx+1 године) системи управљања и контроле успостављени за компоненту [1-5] како би допринели изради поузданих [биланса трошкова] [рачуноводствених извештаја и биланса трошкова]³ који се подносе Комисији и на тај начин олакшали обезбеђивање, између осталог, законитости и регуларности трансакција на којима се заснивају ови извештаји, јесу функционисали делотворно и да јесу, што се тиче њиховог устројства и рада, у свим значајним питањима задовољавали све важеће захтеве Оквирног споразума о ИПА и/или других споразума закључених између Комисије и Републике Србије у оквиру ИПА, изузев у следећим питањима:

- навести и објаснити оградe (било да проистичу из неслагања са НАО или из ограничења обима); посебно навести тела о којима је реч;
- назначити то да ли су оградe по природи такве да се понављају, да ли су системске или једнократне.

Услед тога, [Република Србија/[...тело][било који други актер(и)] **није испунио/ла**, односно **нису испунили/е** захтеве Оквирног споразума о ИПА и/или других споразума закључених између Комисије и Републике Србије у оквиру ИПА.

Процењујем да **утицај** квалификације(а) износи ... ЕВРО [%] укупних пријављених трошкова, што одговара ... ЕВРО [%] јавног доприноса. Стога допринос Заједнице на који ова квалификација утиче износи Без изношења мишљења о општој поузданости Изјаве о усклађености у целини, закључујем да је Изјава о усклађености коју је издао НАО

⁶ Примењује се било због неслагања са НАО, било због ограничења обима

садржала представку/е која/е је/су у значајној мери несагласна/е са налазима ревизије и која/е због тога даје/у повод за сумњу да Изјава о усклађености није састављена исправно и у складу са важећим законодавством у овом погледу. Ова/е резерва/е и недоследност/и је/су следећа/е: <описати резерву>

Ревизије су спроведене у периоду између ДАН/МЕСЕЦ/20XX. године и ДАН/МЕСЕЦ/20XX. године. Извештај о мојим налазима достављен је истог дана када и ово мишљење.

(место и датум издавања

потпис

име и звање или функција руководиоца одређеног ревизорског тела)]

[Опција 3 – Негативно мишљење

На основу претходно поменутог прегледа, моје је мишљење да у периоду од 1. октобра 20xx. године до 30. септембра 20xx+1 године) системи управљања и контроле успостављени за компоненту [1-5] ИПА како би допринели изради поузданих [биланса трошкова] [рачуноводствених извештаја и биланса трошкова]³ који се подносе Комисији и на тај начин олакшали обезбеђивање, између осталог, законитости и регуларности трансакција на којима се заснивају ови извештаји, **нису** делотворно функционисали и да, што се тиче њиховог устројства и рада, у значајним питањима **нису** задовољавали важеће захтеве Оквирног споразума о ИПА и/или других споразума закључених између Комисије и Републике Србије у оквиру ИПА.

Ово негативно мишљење заснива се на следећим примедбама:

- описати околности услед којих су изнете резерве – заједно са значајним последицама по испуњеност правила Заједнице – и посебно навести тела на која те околности утичу, у зависности од случаја;

Услед питања описаних у претходном ставу и њихових последица, [Република Србија]/[...тело][било који други актер(и)] **није испунио/ла**, односно **нису испунили/е** захтеве Оквирног споразума о ИПА и/или других споразума закључених између Комисије и Републике Србије у оквиру ИПА.

Ревизије су спроведене у периоду између ДАН/МЕСЕЦ/20XX. године и ДАН/МЕСЕЦ/20XX. године. Извештај о мојим налазима достављен је истог дана када и ово мишљење.

(место и датум издавања

потпис

име и звање или функција руководиоца одређеног ревизорског тела)]

[Опција 4 – Неизражавање мишљења

Због значаја питања размотреног у претходном ставу, **не изражавам никакво мишљење** о делотворности система управљања и контроле у оквиру компоненте [1-5] ИПА у периоду од 1. октобра 20xx. године до 30. септембра 20xx+1 године) и о њиховој усаглашености са Оквирним споразумом о ИПА и/или другим споразумима закљученим између Комисије и Републике Србије у оквиру ИПА. Без изношења мишљења о општој поузданости Изјаве о усклађености у целини, закључујем да је Изјава о усклађености коју је издао НАО садржала представку/е која/е су у значајној мери несагласна/е са налазима ревизије и која/е због тога даје/у повода за сумњу да Изјава о усклађености није састављена исправно и у складу са важећим законодавством у овом погледу. Ова/е резерва/е и недоследност/и је/су следећа/е: <описати резерву>

(место и датум издавања

потпис

име и звање или функција руководиоца одређеног ревизорског тела)]

АНЕКС Д

Оквирног споразума закљученог између Владе Републике Србије⁷ и Комисије

Ревизорско мишљење

ревизорског органа Републике Србије⁸

о завршном билансу трошкова [програм под бројем: ...]

[о рачуноводственим извештајима и билансима трошкова компоненте 5]⁹

[за део ... програма под бројем: ...]

[поткрепљеном/им завршним ревизорским извештајем]¹⁰

Упућено

- Европској комисији, Генералном директорату.....,
- националном службенику за акредитацију (САО) Републике Србије.

1. Увод

Ја, (*презиме, име, звање или функција*), руководиоца ревизорског тела Републике Србије, (*назив одређеног ревизорског органа*), размотрио сам резултате ревизорског рада који је на програму (навести програм – наслов, компоненту, период, референтни (СЦИ) број) обавило ревизорско тело или који је обављен под његовом одговорношћу у складу са планом ревизије [и извршио додатни рад за који сам проценио да је потребан].

2. Обавезе националног службеника за одобравање (НАО) и ревизора

У складу са чланом 25. Уредбе о спровођењу ИПА (Уредба о ИПА), припрема и веродостојно приказивање биланса трошкова који се подносе Комисији, као и обезбеђивање законитости и регуларности трансакција на којима се ти биланси заснивају, спадају у надлежности НАО.

[Ова одговорност обухвата: планирање, вршење и одржавање интерне контроле релевантне за припрему и веродостојно приказивање годишњих обрачуна у којима нема значајних погрешно представљених података, било да је то резултат преваре било да је резултат грешке; избор и примену одговарајућих рачуноводствених политика; израду рачуноводствених процена које су оправдане у датим околностима.]³

Моја обавеза у овом извештају – у складу са чланом 29. став 2. тачка б трећи пасус Уредбе о ИПА – јесте да изнесем мишљење [о поузданости завршног биланса трошкова] [о

⁷ по компоненти

⁸ по члану 29(2)(б) Уредбе о спровођењу ИПА

⁹ изабрати опцију за компоненту 5

¹⁰ У зависности од случаја; у сваком случају, не примењује се на компоненту 5

поузданости биланса трошкова и годишњих обрачуна]³ [и о ваљаности захтева за коначно плаћање] које је поднео НАО. Ревизије сам спровео у складу са међународним стандардима ревизије.

Ови стандарди захтевају то да планирам и спроводим ревизије како бих добио задовољавајуће гаранције о томе да биланс трошкова [и годишњи обрачуни]³ [и захтев за исплату коначног салда доприноса Комисије програму] не садржи [не садрже] значајне погрешно приказане податке [и гаранције делотворности поступака интерне контроле]³.

Ми припремамо свеобухватни план ревизорског рада како бисмо испунили све своје обавезе у складу са чланом 29. Уредбе о ИПА. Ревизије су обухватале [преглед извршен испитивањем података који поткрепљују износе и информације објављене у завршном билансу трошкова и захтеву за исплату коначног салда доприноса Комисије програму] [преглед извршен испитивањем података који поткрепљују информације у годишњим обрачунима, преглед поступака и одговарајућег узорка трансакција ради обезбеђивања доказа за ревизију о износима и информацијама објављеним у билансу трошкова и у годишњим обрачунима]³. [Ревизије су обухватале поштовање прописа Заједнице о плаћањима само у погледу способности акредитованих управних структура да обезбеде проверу поштовања прописа пре извршења самог плаћања]¹¹.

Верујем да спроведене ревизије пружају прихватљиву основу за моје мишљење.

3. Обим прегледа

Извршио сам преглед у складу са чланом 29. став 2. тачка б Уредбе о ИПА.

<Обим прегледа није предвиђен тако да се на основу њега формира мишљење о законитости и регуларности трансакција на којима се заснива завршни биланс трошкова достављен Комисији.>¹² <Није било ограничења која се односе на обим прегледа.>⁵

Обим је био додатно ограничен следећим факторима:

- а) ...
- б) ...
- в) ... итд.

(Навести сва ограничења која се односе на обим прегледа, на пример, системске проблеме, недостатке система управљања и контроле, недостатак пратеће документације, случајеве који су предмет судских спорова, итд.; проценити износе трошкова и доприноса Заједнице на које ова ограничења имају утицаја. Ако ревизорско тело не сматра да ограничења утичу на коначни износ пријављених трошкова, то треба навести.)

4. Грешке и неправилности

[Учесталост грешака и случајеви неправилности утврђени у ревизорском раду нису такви да искључују могућност да ревизор да мишљење без квалификације, будући да их је НАО

¹¹ факултативно за компоненту 5

¹² изабрати опцију

решио на задовољавајући начин и с обзиром на тренд њиховог појављивања током времена.]

Или

[Учесталост грешака и неправилности утврђене у ревизорском раду и начин на који их је решавао НАО такви су да искључују могућност да ревизор да мишљење без квалификације. Списак ових случајева дат је у завршном ревизорском извештају заједно са назнаком њиховог евентуалног системског карактера и размера проблема.]

5. Мишљење ревизора о завршном билансу трошкова

[Опција 1 – Мишљење без квалификације

(Ако није било никаквих ограничења које се односе на обим прегледа, и ако учесталост грешака и случајеви неправилности и начин на који их је решавао НАО не искључују могућност да ревизор да мишљење без квалификације.)

[На основу претходно поменутог прегледа који обухвата ревизорски рад извршен у складу са чланом 29(2)(б) Уредбе о ИПА [и додатног рада који сам извршио], моје је мишљење да су обрачуни достављени Комисији за оперативне активности у оквиру компоненте [1-5] ИПА за период од (унети датум) до (унети датум) (посебно биланс трошкова) **представљени веродостојно у свим значајним аспектима** <укључујући у то и аспекте који се односе на законитост и регуларност основних трансакција>¹³ [и да су поступци интерне контроле функционисали на задовољавајући начин]³.]

Или

[На основу претходно поменутог прегледа који обухвата ревизорски рад извршен у складу са чланом 29. став 2. тачка б Уредбе о ИПА [и додатног рада који сам извршио], моје је мишљење да завршни биланс трошкова **у свим значајним аспектима** – <укључујући у то и аспекте који се односе на законитост и регуларност основних трансакција>⁷ – **веродостојно представља** трошкове плаћене у оквиру оперативног програма под бројем: ... компоненте [1 до 5] ИПА за период од () до (), и да је захтев за исплаћивање коначног салда доприноса Заједнице овом програму ваљан.]

Ревизије су спроведене у периоду између ДАН/МЕСЕЦ/20XX. године и ДАН/МЕСЕЦ/20XX. године.

(место и датум издавања

потпис

име и звање или функција руководиоца одређеног ревизорског тела)]

[Опција 2 – Мишљење са квалификацијом

¹³ Укључити факултативно за компоненте где је применљиво (видети фусноту 6 у претходном тексту)

(Ако је било ограничења која се односе на обим прегледа, односно ако учесталост грешака и случајеви неправилности, као и начин на који се њима бавио НАО, захтевају мишљење са квалификацијом, али не оправдавају неповољно мишљење за све трошкове о којима је реч.)

[На основу претходно поменутог прегледа који обухвата ревизорски рад извршен у складу са чланом 29(2)(б) Уредбе о ИПА [и додатног рада који сам извршио], моје је мишљење да су обрачуни достављени Комисији за оперативне активности у оквиру компоненте [1-5] ИПА за период од (унети датум) до (унети датум) представљени веродостојно у свим значајним аспектима – <укључујући у то и аспекте који се односе на законитост и регуларност основних трансакција>¹⁴ [и да су поступци интерне контроле функционисали на задовољавајући начин]³ – **изузев** у следећем:

- а) ...
- б) ...
- в) ... итд.

(Навести ограде, посебно тела о којима је реч, и објаснити, на пример, да ли су по природи такве да се понављају, да ли су системске или су једнократне.)

Процењујем да **утицај** ограде/а износи [ЕВРО] [%] укупних пријављених трошкова, [што одговара износу од [ЕВРО] [%] јавног доприноса]. Стога допринос Заједнице на који ова ограда утиче износи].

Или

[На основу претходно поменутог прегледа који обухвата ревизорски рад извршен у складу са чланом 29. став 2. тачка б Уредбе о ИПА [и додатног рада који сам извршио], моје је мишљење да завршни биланс трошкова у свим значајним аспектима – <укључујући у то и аспекте који се односе на законитост и регуларност основних трансакција>¹⁴ веродостојно представља трошкове плаћене у оквиру оперативног програма под бројем: ... компоненте [1-5] ИПА за период од (унети датум) до (унети датум), као и да је захтев за исплату коначног салда доприноса Заједнице овом програму ваљан, **изузев** у питањима поменутим у тачки 3. наведеној у претходном тексту и/или у вези са запажањима изнетим у тачки 4. о учесталости грешака и случајевима неправилности, као и начину на који их је решавао НАО.

Процењујем да **утицај** ограде/а износи [ЕВРО] [%]... укупних пријављених трошкова, [што одговара износу од [ЕВРО] [%] јавног доприноса]. Стога допринос Заједнице на који ова ограда утиче износи].

Ревизије су спроведене у периоду између ДАН/МЕСЕЦ/20XX. године и ДАН/МЕСЕЦ/20XX. године.

(место и датум издавања)

потпис

¹⁴ Укључити факултативно за компоненте где је применљиво (видети фусноту 6 у претходном тексту)

име и звање или функција руководиоца одређеног ревизорског тела)]

[Опција 3 – Негативно мишљење

(Ако су природа и обим грешака и случајева неправилности, као и начин на који их је решавао НАО, такви да се сматра да мишљење са квалификацијом не би адекватно представило обмањујућу природу завршног биланса трошкова у целини.)

[На основу претходно поменутог прегледа који обухвата ревизорски рад извршен у складу са чланом 29(2)(б) Уредбе о ИПА [и додатног рада који сам извршио], а посебно с обзиром на природу и обим грешака и случајева неправилности, као и на чињеницу да их НАО није решио на задовољавајући начин, што је изнето у тачки 4. овог анекса, моје је мишљење да обрачуни достављени Комисији за оперативне активности у оквиру компоненте [1-5] ИПА за период од (унети датум) до (унети датум) **нису** веродостојно представљени у свим значајним аспектима [а поступци интерне контроле нису функционисали на задовољавајући начин]³.]

Или

[На основу претходно поменутог прегледа који обухвата ревизорски рад извршен у складу са чланом 29(2)(б) Уредбе о ИПА [и додатног рада који сам извршио], моје је мишљење да завршни биланс трошкова не представља веродостојно у свим значајним аспектима <укључујући у то и аспекте који се односе на законитост и регуларност основних трансакција>⁷ трошкове плаћене у оквиру оперативног програма под бројем: ... компоненте [1–5] ИПА за период од (унети датум) до (унети датум), као и да захтев за исплату коначног салда доприноса Заједнице овом програму **није** ваљан.]

Ревизије су обављене у периоду између ДАН/МЕСЕЦ/20XX. године и ДАН/МЕСЕЦ/20XX. године.

(место и датум издавања

потпис

име и звање или функција руководиоца одређеног ревизорског тела)]

[Опција 4 – Неизражавање мишљења

(Ако је било већих ограничења која се односе на обим прегледа, тако да се без значајног додатног рада не може извести никакав закључак о поузданости завршног биланса трошкова.)

[На основу претходно поменутог прегледа који обухвата ревизорски рад извршен у складу са чланом 29(2)(б) Уредбе о ИПА [и додатног рада који сам извршио], а посебно с обзиром на питања поменута у тачки 3, **нисам у могућности да изнесем мишљење.**

(место и датум издавања

потпис

име и звање или функција руководиоца одређеног ревизорског тела)]

- [копију доставити: националном службенику за одобравање (NAO) Републике Србије]⁶

Ч л а н 3.

Овај закон ступа на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије – Међународни уговори”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредби члана 99. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије, којом је прописано да Народна скупштина потврђује међународне уговоре кад је законом предвиђена обавеза њиховог потврђивања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

У складу са овлашћењима из члана 43. став 3. Закона о Влади, Влада Републике Србије је на седници одржаној 15. новембра 2007. године је усвојила закључак 05 Број: 48-7627/2007 којим је прихватила Информацију о потреби потписивања Оквирног споразума између Владе Републике Србије и Комисије Европских заједница о правилима за сарадњу која се односе на финансијску помоћ Европске заједнице Републици Србији у оквиру спровођења помоћи према правилима инструмента предприсутне помоћи (ИПА), као и усвојила текст Оквирног споразума између Владе Републике Србије и Комисије Европских заједница о правилима за сарадњу која се односе на финансијску помоћ Европске заједнице Републици Србији у оквиру спровођења помоћи према правилима инструмента предприсутне помоћи (ИПА). Влада је истим закључком овластила и потпредседника Владе Републике Србије г. Божицара Ђелића, да потпише оквирни споразум. Споразум је потписан 29 новембра 2007. године а овлашћени представник Европске комисије био је г. Пјер Мирел (Pierre Mittel), Директор у Генералном директорату за проширење у Европској комисији.

Скупштина Србије и Црне Горе усвојила је 29. јуна 2005. године Резолуцију о придруживању државне заједнице Србија и Црна Гора Европској унији којом је као политички приоритет земље дефинисала прикључење Европској унији. Влада Републике Србије је усвојила закључак 05 број:06-7252/2007 на седници одржаној 6. новембра 2007. године којим се прихвата информација о техничком завршетку преговора за закључење Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране и Републике Србије с друге стране и о потреби његовог паразирања. Овај споразум је парафиран у Бриселу 7. новембра 2007. године. Стога је Влада Републике Србије у циљу даљег развоја односа са ЕУ и ради коришћења средстава бесповратне помоћи које обезбеђује Европска комисија за земље које су у процесу ЕУ интеграција одлучила и да закључи и Оквирни споразум између Владе Републике Србије и Комисије Европских заједница о правилима за сарадњу која се односе на финансијску помоћ Европске заједнице Републици Србији у оквиру спровођења помоћи према правилима инструмента предприсутне помоћи (ИПА). Овај Споразум отвара могућности даљег убрзаног развоја финансијске и економске сарадње између Републике Србије, Европских заједница и њених чланица.

Европска унија пружа највећу неповратну помоћ Републици Србији. На пољу економске сарадње Европска унија је највећи партнер привреди Републике Србије и омогућава јој да има повлашћен приступ заједничком тржишту Европских заједница, тј. да се у одређеном периоду њени производи продају на том тржишту без царинских терета, док се производи који се увозе из ЕУ и даље могу царинити. То је прелазни режим који мора да се оконча у неком тренутку у будућности. Такође, ЕУ активно помаже и интересе Републике Србије у Светској трговинској организацији (СТО). Чланство у СТО је предуслов и за чланство у ЕУ.

Помоћ ЕУ у периоду 2000-2006

У периоду од 2000-2006. године, Европска унија је пружала Републици Србији финансијску помоћ из средстава КАРДС програма (*Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilization – CARDS*, у преводу: *помоћ Заједнице за реконструкцију, развој и стабилизацију*). Како је Република Србија била на почетку транзиционог периода, средства у оквиру CARDS програма имала су карактер хуманитарне помоћи и обнове привреде, као и обнову економске и политичке сарадње између земаља западног Балкана.

У Републици Србији средствима ове помоћи, у укупном износу од 1,2 милијарде евра, у периоду 2000-2006 управљала је специјализована институција Европске уније, Европска агенција за реконструкцију (ЕАР), која је основана одлуком Европског парламента, са временски ограниченим деловањем.

Одлуком Европског парламента, донетом на предлог Европске комисије, овај финансијски инструмент је престао да постоји са 31.децембром 2006. године.

Нови инструмент помоћи 2007-2013

За период 2007-2013. године Европска комисија усвојила је нов финансијски инструмент пружања помоћи земљама које нису чланице ЕУ: Инструмент за предприступну помоћ (у даљем тексту: ИПА)⁵⁶.

Правни основ Инструмента за предприступну помоћ утврђен је у Уредби Савета Европске уније број: 1085/2006 која је усвојена 17. јула 2006. године. У тексту Уредбе је наведено и које земље могу користити ову врсту финансијске помоћи ЕУ и међу њима као земља потенцијални кандидат наведена је и Република Србија. Финансијско спровођење ове Уредбе регулише Уредба Комисије (ЕК) број: 718/2007 од 12. јуна 2007. године. Одредбама наведених уредби предвиђа се да свака држава корисница ИПА мора да оформи одговарајуће сопствене институције за управљање фондовима Европске уније кроз тзв. Децентрализовани систем управљања фондовима - ДИС (*Decentralized Implementation System – DIS*). Наведене уредбе предвиђају да Комисија Европских заједница и свака земља корисник морају закључити Оквирни споразум, како би се регулисало спровођење финансијске помоћи која је намењена земљи кориснику.

Главни циљ стварања новог финансијског инструмента ИПА био је да земље кандидати и потенцијални кандидати за чланство у ЕУ користе

⁵⁶ У оригиналном називу: Instrument for Pre-accession Assistance– IPA

јединствена и једноставнија финансијска правила у склађена са финансијским правилима која важе за чланице ЕУ чиме се земље потенцијални кандидати брже припремају за пуноправно чланство у ЕУ, односно олакшава им приступ коришћењу и управљању структурних и кохезионих фондова ЕУ. ИПА има пет основних компоненти⁵⁷:

1. подршка у транзиционом процесу и изградња институција
2. регионална и прекогранична сарадња
3. регионални развој
4. развој људских ресурса
5. рурални развој.

Компоненте 1. и 2. намењене су земљама потенцијалним кандидатима, док су компоненте од 1. до 5. намењене земљама кандидатима за чланство у ЕУ (*видети тачку 5. Преамбуле Оквирног споразума*).

Републици Србији, као и другим земљама потенцијалним кандидатима за чланство у ЕУ, биће омогућено коришћење средстава за финансирање приоритета, односно програма/пројеката из прве две компоненте. Такође, могуће је из средстава прве компоненте финансирати програме/пројекте, из компоненти три, четири и пет. Разлог за овакву поделу је разлика у положају у односу на чланство у ЕУ, као и непостојање одговарајућих прописа, институција и обучених државних службеника за управљање свим компонентама у складу са правилима ЕУ, који се успостављају кроз децентрализовани систем управљања фондова ЕУ⁵⁸.

Прва компонента ИПА ће помоћи земљама корисницима у испуњењу политичких и економских предуслова за придружење ЕУ, односно спровођењу захтева Споразума о стабилизацији и придруживању. Друга компонента подржаваће прекограничне активности између земаља корисника помоћи и земаља чланица ЕУ и кандидата за чланство у ЕУ. Такође, подржаваће учествовање земаља корисника у транснационалним и интер-регионалним програмима са земљама чланицама и трећим земљама.

Мере за спровођење утврђених приоритета у наведеним документима дефинишу се кроз годишњи ИПА програм⁵⁹ за сваку појединачну земљу корисницу ових средстава. У утврђивању годишњег ИПА програма учествују земља корисница и надлежни органи Европске комисије. Нацрт се подноси ИПА Комитету Европске комисије којег чине представници земаља чланица. ИПА комитет утврђује предлог програма и доставља га Европској комисији на усвајања. На основу те одлуке између земље кориснице ИПА помоћи и Комисије Европских заједница потписује се годишњи финансијски споразум, као документ којим се утврђује обим финансијске помоћи по свакој од компоненти као и пројекти који ће се финансирати.

⁵⁷ Из наведених компоненти се финансирају одговарајући програми/пројекти

⁵⁸ Decentralized Implementation System - DIS

⁵⁹ Национални ИПА програм чини коначна и усвојена листа предложених пројеката за финансирање у току једне програмске године.

Оквирни споразум је међународни споразум између Комисије Европских заједница и трећих земаља, који представља правни основ за сарадњу између ових земаља и Комисије Европских заједница по питању спровођења финансијске помоћи Европске уније. Модел новог Оквирног споразума, који је много детаљнији од претходних⁶⁰, Комисија Европских заједница је усвојила 6. јула 2007. године, а доставила га Влади Републике Србије почетком октобра 2007. године. Он садржи одредбе Уредбе Комисије Европских заједница (ЕЗ) број: 718/2007 које уређују билатералну сарадњу између Комисије Европских заједница и земаља корисника, како са правног, тако и са финансијског аспекта. Права и обавезе које су дефинисане у одредбама Уредбе Комисије Европских заједница су пренете у Оквирни споразум, нарочито оне које се односе на децентрализовано управљање ИПА фондом, системе управљања и контроле који се морају успоставити, пренос овлашћења за управљање од стране Комисије Европских заједница на земљу корисника. Поменуте одредбе су у потпуности пренете у модел Оквирног споразума и употпуњене општим одредбама, типичним за билатералне споразуме о развојној сарадњи као што су, између осталог, клаузуле које се односе на тумачење и извршење споразума, ступање на снагу и могуће допуне и измене споразума.

Укупна финансијска вредност ИПА у шестогодишњем периоду, за земље кандидате и потенцијалне кандидате, износи 11,468 милијарди евра. Финансијским пројекцијама, у оквиру Вишегодишњег индикативног финансијског оквира, предвиђено је да ће Република Србија за национални ИПА програм за 2007. годину имати 186,7 милиона евра, за 2008. годину 190,9 милиона евра и за 2009. годину 194,8 милиона евра⁶¹. Помоћ кроз ИПА земљама кандидатима, као и потенцијалним кандидатима, треба да пружи подршку у напорима јачања њихових демократских институција и владавине права, европским интеграцијама, реформи државне управе, реформи привреде, повећању запослености, поштовању људских и мањинских права, промоцији једнакости између полова, јачању цивилног друштва, унапређењу регионалне сарадње, достизању одрживог развоја и смањењу сиромаштва. По висини средстава, ово је највећи износ међу земљама западног Балкана, што уједно значи да ће државни органи и институције Републике Србије морати да припреме и спроведу највећи број програма и пројеката.

Такође, поред директне финансијске подршке ЕУ, по основу овога споразума, Република Србија је преузела обавезу изградње правног и административног оквира за коришћење помоћи ЕУ на основу увођења децентрализованог система управљања. То представља припрему Републике

⁶⁰ Закон о ратификацији Оквирног споразума између Савезне Републике Југославије и Комисије европских заједница, од 03. 03. 2003. године (*«Службени лист СЦГ» - Међународни уговори, број 2/03*), којим се утврђује правни основ за програме: Обнова и КАРДС.

⁶¹ Важно је истаћи да се ради о процени висине средстава за трогодишњи период, односно да висина средстава, на годишњем нивоу, у одређеној мери зависи и од спремности Републике Србије, као корисника помоћи, да наведену помоћ успешно апсорбује тј. произведе довољан број «квалитетних» пројеката/програма, који ће се тим средствима финансирати. У том смислу, постоји могућност додатног повећања средстава помоћи, која није успешно искоришћена од стране других држава корисника ИПА фонда и обрнуто (тзв. преливање средстава). Зато је од изузетне важности за Републику Србију да, у што краћем временском периоду, развије своје административне капацитета и формира сопствене структуре које ће, на ефикасан начин, управљати ИПА фондом.

Србије за управљање развојним/структурним фондовима Европске уније, након стицања статуса пуноправне чланице. Овим споразумом, Република Србија се обавезује да, у одређеном року, формира институције, односно одговарајућа тела која ће, бити, како сопственој Влади тако и одговарајућим институцијама Комисије Европских заједница за успешно и законито коришћење средстава ИПА фонда (*видети Одељке 2. и 3. споразума, као и припадајуће анексе*). Целокупан процес изградње, акредитације, као и даљег функционисања система (ДИС) надгледаће одговарајућа тела Комисије Европских заједница. Децентрализовани систем управљања фондовима ЕУ представља систем у оквиру кога земља корисник фондова постепено преузима одговорност за управљање ЕУ фондовима, покривајући све елементе циклуса управљања пројектима – од програмирања помоћи, до евалуације, надзора и финансијског и аналитичког извештавања. Основни предуслов за акредитацију децентрализованог система управљања фондовима је да земља корисник фондова успостави функционалан и стабилан институционални систем за управљање фондовима, заснован на Финансијској уредби ЕК (EC Financial Regulation, Euratom) 1995/2006. Акредитација децентрализованог система управљања фондовима ЕУ представља гаранцију да је успостављен функционалан систем финансијског управљања који може да обезбеди адекватно искоришћење ИПА фондова и предуслов је за стицање статуса земље кандидата. Ова акредитација добија се од Комисије Европских заједница, након што изврши оцену адекватности и функционалности система. Успостављање овог система је дуготрајан процес и може трајати између 24 и 36 месеци.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

I. Опште одредбе:

Ово поглавље садржи начела која регулишу обезбеђење помоћи Европске уније у оквиру ИПА инструмента и методе спровођења које ће се користити, у складу са Финансијском уредбом⁶² и њеним правилима спровођења, посебно што се тиче централизованог и децентрализованог управљања фондовима и њиховог спровођења. Активности прекограничне сарадње⁶³ су такође садржане у овом поглављу.

II. Руководећи органи и надлежна тела:

Ово поглавље утврђује одредбе о структурама и органима који су потребни да се оснују/посотоје, у земљи кориснику, за успостављање система управљања и контроле. Ове структуре и органи укључују националног ИПА координатора, националног службеника за акредитацију, националног службеника за издавање овлашћења, национални фонд, оперативне структуре по компонентама или по

⁶² Уредба Савета (ЕЗ, Еуроатом) бр. 1605/2002 од 25. јуна 2002. године о Финансијској уредби која се примењује на општи буџет Европских заједница, Сл. гласник L 248, 16.09.2002, стр. 1, измењена Уредбом Савета бр. 1995/2006 од 13.12.2006 (Сл. гласник L 390, 30.12.2006, стр. 1)

⁶³ Друга компонента ИПА

програмима и ревизорско тело. Описи функција, одговорности, права и обавеза ових структура и органа налазе се у Анексу А модела Оквирног споразума.

III. Акредитација и преношење овлашћења управљања у оквиру децентрализованог система управљања:

Ово поглавље дефинише услове и поступке који су потребни за акредитацију националних структура и органа, у вези са преношењем овлашћења управљања од стране Комисије Европских заједница на земљу корисника помоћи. Обустава или повлачење националне акредитације су такође обрађени. Услови и поступци за преношење овлашћења управљања од стране Комисије Европских заједница су такође овде наведени, као и обавеза националног службеника за издавање овлашћења да изда годишњу изјаву о усклађености, за коју је модел дат у Анексу В.

IV. Општа правила финансијске помоћи заједнице:

Ово поглавље садржи опште принципе о финансирању у оквиру ИПА, који, између осталог, покривају одредбе о начелу ко-финансирања о подобности трошкова и стопа за допринос од стране Комисије Европских заједница.

V. Општа правила спровођења:

Ово поглавље садржи одредбе о тендерима и уговарању, информацијама и публицитету, као и права и обавезе правних и физичких лица који су укључени у спровођење ИПА програма. Правила о порезима, царинама и другим издацима су такође утврђена у овом поглављу, које, поред тога, садржи и одредбе о правима контроле датим Комисији Европских заједница и Европском ревизорском суду, мерама за превенцију преварних радњи и неправилности, финансијским подешавањима и корекцијама, као и одредбе о плаћањима, праћењу и извештавању.

VI. Завршне одредбе:

Ово поглавље садржи између осталог одредбе које се односе на решавање спорова и арбитражу, а посебно од стране Сталног арбитражног суда. Наводи и уобичајене одредбе које се тичу ступања на снагу, поступака измене и раскида споразума.

Анекс А предвиђа функције и заједничке одговорности структура, органа и тела који ће бити успостављени у Републици Србији.

Анекс Б је модел за изјаве о усклађености националног службеника за издавање овлашћења.

Анекси В до Д предвиђају ревизорско тело са стандардним моделима за његово извештавање и давање стручног мишљења, како би се олакшао рад. Ови модели ће се користити као такви у свим земљама корисницима, укључујући и Републику Србију.

IV. ПРОЦЕНА ИЗНОСА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије.

За реализацију помоћи ЕУ која се утврђује у годишњим финансијским споразумима за сваку текућу годину, биће потребно да се обезбеди одговарајући ниво кофинансирања за појединачне пројекте (најмање 25% за инфраструктурне пројекте или 15% за програме прекограничне сарадње). Ова средства ће се обезбеђивати у годишњим буџетима Републике Србије. Такође, републике Србија неће имати обавезу кофинансирања пројекта из пакета помоћи ЕУ из фондова за 2007. годину. Обавеза кофинансирања се успоставља тек за пројекте који ће финансирати из средстава помоћи за 2008. годину.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Разлози за доношење овог закона по хитном поступку, сагласно члану 161. Пословника Народне скупштине Републике Србије, произлазе из чињенице да је повлачење средстава, односно реализација развојних пројеката/програма који су предложени за финансирање из средстава ИПА, условљена ступањем на снагу закона о потврђивању Оквирног споразума. Не усвајање овог закона у што краћем временском року, довело би у питање реализацију већ одобрених пројеката/програма од стране Комисије Европских заједница у 2007. години, односно њихову даљу одрживост, што може проузроковати директну финансијску штету њиховим корисницима у Републици Србији.